

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
กุมภาพันธ์ 2557

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

กุมภาพันธ์ 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
กุมภาพันธ์ 2557

จินตนา ไทธานี. (2557). แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: อาจารย์ ดร.วัฒน์ย์ โรจน์สัมฤทธิ์, อาจารย์ ดร.สุมลนิตย์ เกิดหนูวงศ์.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพและแรงจูงใจด้านสังคมและเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมาดวิชาชีพ และเวลาเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มตามหมาดวิชาชีพที่เปิดสอน ได้แก่ หมาดอุตสาหกรรม หมาดคหกรรม หมาดพานิชยกรรม และหมาดศิลปกรรม รวมจำนวนทั้งสิ้น 195 ห้องเรียน จากนั้นกำหนดนักศึกษามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนละ 2 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าที่ ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม และค่าเอฟ ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่ม หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ให้ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง อายุระหว่าง 26 - 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท ส่วนใหญ่เลือกเรียนหมาดวิชาชีพคหกรรม มากที่สุด และเลือกมาเรียนในวันเสาร์ - วันอาทิตย์

2. สำหรับแรงจูงใจในการเข้าศึกษา พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีแรงจูงใจในด้านส่วนตัว เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านสังคม และมีแรงจูงใจในด้านอาชีพเป็นอันดับท้ายสุด

3. สำหรับการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวม ในด้านอาชีพและด้านสังคมแตกต่างกัน สำหรับอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านสังคมแตกต่างกัน และรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและด้านอาชีพแตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีเพศ หมาดวิชาชีพที่เรียนและเวลาเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พบว่า

4.1 ด้านส่วนตัว ได้แก่ ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ แต่มีปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน

4.2 ด้านอาชีพ ได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐรับคนจากศูนย์ไปทำงานยังสถานประกอบการต่างๆ

4.3 ด้านสังคม ได้แก่ ควรมีการติดต่อประสานงานกลุ่มอาชีพ หรือดูงานด้านอื่นๆ ตลอดจนให้นักศึกษาได้ฝึกงาน เพื่อใช้เสริมประสบการณ์หรือประยุกต์กับอาชีพได้

MOTIVATIONS FOR STUDENTS TO ENROLL IN INTENSIVE TRAINING COURSES AT
THE BANGKOK METROPOLITAN OCCUPATIONAL TRAINING CENTERS



Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

February 2014

Jintana Thaitanee. (2014). *Motivations for students to Enroll in Intensive Training Courses at the Bangkok Metropolitan Occupational Training Centers*. Master thesis, M.Ed. (Adult Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Wutani Rojsomrith, Dr.Sumolnit Kerdhoonwong.

The purpose of this research is to study the motivation factors for students to enroll in intensive training courses at Bangkok Metropolitan Occupational Training Centers in 3 aspects, which are personal motivation, career motivation and social motivation; and to compare the motivations by variables gender, age, education level, career, income, course enrollment, and class duration. The samples for this research are 390 students enrolled in intensive training courses at the Bangkok Metropolitan Occupational Training Centers. The samples are acquired by stratified random sampling from 4 career group courses as follows; industrial-group courses, home economics-group courses, commercial-group courses, and art-group courses, in total of 195 classes. Then 2 students from each class are picked by convenience sampling. The instrument used in this research is questionnaire. The statistics used for data analyses are frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis tests are conducted by t-test to test the mean of differences of 2 groups and F-test to test the mean differences of more than 2 groups; if statistical differences are found, Scheffe' test is conducted to find out which pair of means is statistically different.

The research results are concluded as follows.

1. Most samples are female students, aged between 26 to 40 years, have Bachelor degrees, are employees, with income between 10,000 to 20,000 baht per month. They have selected home economic courses and attended weekend classes.

2. For the motivations to enroll in intensive training courses, it was found that the student has motivation to enroll in intensive training courses at the Bangkok Metropolitan Occupational Training Centers as a whole at the high level. Their first ranking motivation was personal motivation, second ranking was social motivation, and lastly career motivation.

3. For the hypothesis tests, it is found that to enroll in intensive training courses the students having different age have different motivation in the career aspect; the students having different education level have different motivations as a whole, and in the career and social aspects; the students having different career have different motivation in the social aspect; the students having different career have different motivations in the social aspect; the students having different income have different motivations as a whole and in the career aspect; the students having different gender, course enrolled, and class duration do not have different motivation as a whole and individual aspect.

4. Additional suggestions of the students enrolling in intensive training courses at the Bangkok Metropolitan Occupational Training Centers are as follows.

- 4.1 Personal aspect: The centers should support scholarship for students who would like to continue their study but had problem on living expenses.

- 4.2 Career aspect: Government offices should supply or recruit workforces from the Center to work in various companies.

- 4.3 Social aspect: The centers should coordinate with career groups or having field trips including work-training to enhance experiences and apply with their career.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร.

ของ

จินตนา ไทธานี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.วัฒน์ย์ ไรจน์สัมฤทธิ์)

(อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุมนิตย์ เกิดหนูวงศ์)

(อาจารย์ ดร.วัฒน์ย์ ไรจน์สัมฤทธิ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุมนิตย์ เกิดหนูวงศ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ พรสีมา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างสูงจากประธาน
ควบคุมปริญญาโท อาจารย์ ดร.วัฒน์ โจนส์สัมฤทธิ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจน
ปรับปรุงแก้ไขให้ปริญญาโทมีความสมบูรณ์ อาจารย์ ดร.สุมนิตย์ เกิดหนองวงศ์ กรรมการควบคุม
ปริญญาโท ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา ดูแล และแนะนำการจัดทำปริญญาโทมาโดยตลอด
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธาน
การสอบปากเปล่าปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ พรสีมา ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการ
สอบเพิ่มเติม และขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ให้
คำปรึกษา แนะนำ ทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.จันทร์ศรี ภูติธริวัฒน์
หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดร.วารุณี
อัครโกศล ปริญญาเอก ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นางสาวสุวิมล วรรณโสภณ หัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดธรรมมงคล ที่ได้กรุณาตรวจสอบ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สามารถนำเครื่องมือไปใช้ได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ นายพรชัย มุกดาสถิต พี่ๆ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาเอกและปริญญาโท
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ หัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกอาชีพ
กรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 แห่ง ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่ในการเก็บข้อมูล จนทำให้ปริญญาโทสำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอให้งานวิจัยนี้ได้เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับผู้ที่สนใจ ผู้วิจัยขอกราบ
พระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ตลอดจนเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ
อย่างดียิ่ง ในการทำปริญญาโทครั้งนี้ จนทำให้ปริญญาโทสำเร็จลงได้ด้วยดี

จินตนา ไทธานี

สารบัญ

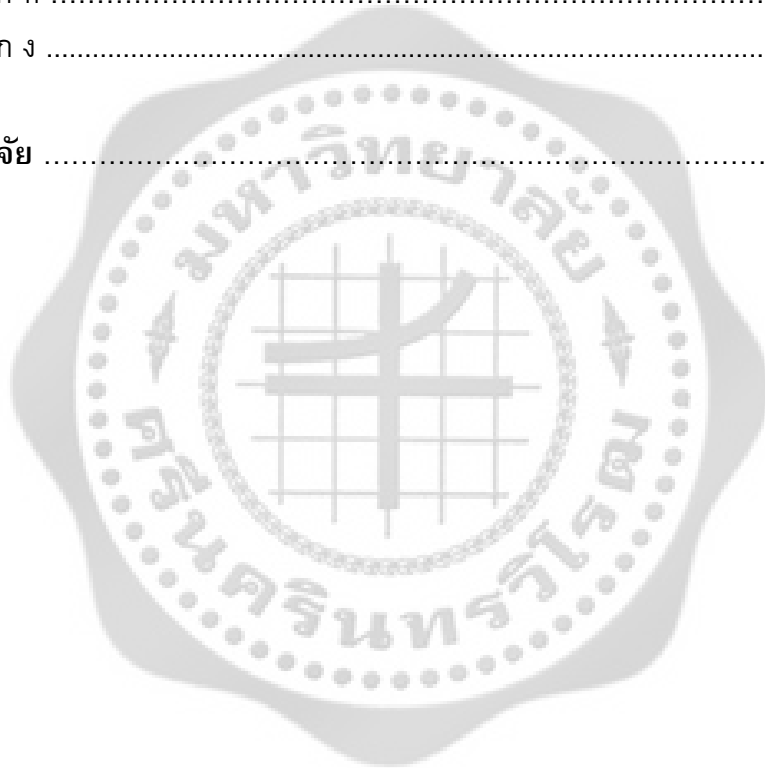
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การศึกษาตลอดชีวิต	9
ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต	9
หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต	11
การศึกษานอกระบบโรงเรียน	12
ผู้เรียนผู้ใหญ่และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	14
ความหมาย “ผู้ใหญ่” (Adult)	14
ลักษณะของบุคคลซึ่งเป็นผู้ใหญ่	15
อารมณ์และความรู้สึกของผู้ใหญ่	16
การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง	17
สาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้ามาเรียน	21
แรงจูงใจ	25
ความหมายของแรงจูงใจ	25
ประเภทของแรงจูงใจ	28
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ	31
องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษา	36
การจัดการศึกษาของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	41
การพัฒนาสังคมของกรุงเทพมหานคร	41
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพให้กับประชาชน	43
หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	47
หลักสูตรและวิชาที่เปิดสอน	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
การรับสมัครและการเปิดเรียน	48
เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การรับสมัคร	49
การประเมินผลและรับรองผล	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
งานวิจัยภายในประเทศ	50
งานวิจัยต่างประเทศ	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
ความมุ่งหมายของการวิจัย	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	93
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	94
การเก็บรวบรวมข้อมูล	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	95
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
การอภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	114
ภาคผนวก ก	115
ภาคผนวก ข	117
ภาคผนวก ค	123
ภาคผนวก ง	127
ประวัติย่อผู้วิจัย	133



บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนห้องเรียน จำแนกตามศูนย์และหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ - ศุกร์ และเสาร์ - อาทิตย์	57
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศูนย์ฝึกอาชีพและหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ - ศุกร์ และเสาร์ - อาทิตย์	57
3 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว	63
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมและเป็นรายด้าน	66
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านส่วนตัว	67
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านอาชีพ	68
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านสังคม	69
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ	70
9 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ	71
10 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอายุ	72
11 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอายุ	73
12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านอาชีพ จำแนกตามตัวแปรอายุ	74
13 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา	75
14 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา	76

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวม จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา	77
16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านอาชีพ จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา	77
17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา	78
18 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรอาชีพ	79
19 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรอาชีพ	80
20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปรอาชีพ	81
21 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรรายได้	82
22 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรรายได้	83
23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวม จำแนกตามตัวแปรรายได้	84
24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านอาชีพ จำแนกตามตัวแปรรายได้	84
25 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรหมวดวิชาชีพที่เรียน	86
26 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรหมวดวิชาชีพที่เรียน	87
27 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามเวลาเรียน	88
28 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน จำแนกตามตัวแปรเวลาเรียน	89
29 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านส่วนตัว	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
30 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านอาชีพ	91
31 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ด้านสังคม	92
32 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศูนย์ฝึกอาชีพและหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ - ศุกร์ และเสาร์ - อาทิตย์	94



บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 แรงจูงใจ	27
3 กระบวนการจูงใจตามทฤษฎีภาวะทางอารมณ์	35
4 โครงสร้างการบริหาร	45



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภูมิภาคของโลกมีความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่หยุดนิ่ง นับวันจะยิ่งซับซ้อนและทวีความรุนแรง เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จะเห็นได้จาก 3 ปีที่ผ่านมา สังคมไทยได้ประสบกับเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งเรื่องความขัดแย้งด้านการเมือง รวมถึงปัญหาอุทกภัยเมื่อปลายปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมานี้ ได้สร้างความเสียหายให้กับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมของเมืองไทย ทำให้แรงงานบางส่วนของภาคอุตสาหกรรมไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ เกิดปัญหาสังคมตามมาอีกมากมาย จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนไทยทุกคน ทุกกลุ่มอายุ จะต้องได้รับความรู้ ได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อที่จะได้รู้เท่าทันและเตรียมความพร้อมรับมือให้สามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางสภาพความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

จากสภาวะความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งได้รวมแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 – 10 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งภายนอกและภายในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศ ให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อเตรียมพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมั่นคง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: ออนไลน์)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ เพราะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการลงทุนที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ

การศึกษาตลอดชีวิต ก็เป็นความเคลื่อนไหวใหม่ในสังคม ที่ส่งเสริมให้คนกลับมาเรียนอีกครั้ง เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกระบวนการที่เปลี่ยนประสบการณ์ให้กลายเป็นความรู้และทักษะ ซึ่งผลก็คือ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ ให้เป็นมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนา การเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เปรียบเหมือนอาหารหรือน้ำ ที่มีความสำคัญ ทำให้ชีวิตเติบโตและพัฒนา การเรียนรู้ก็เช่นกัน เป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง เรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อการเจริญเติบโตองงงามและพัฒนาเป็นสมาชิกที่มีประโยชน์ในสังคม การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่มีค่าสำหรับกระบวนการเป็นมนุษย์ ยิ่งมนุษย์เรียนรู้มากเท่าไร คุณภาพของความเป็นมนุษย์ก็มีเพิ่มขึ้นเท่านั้น (จินตนา สุจจันท์. 2554: 325) ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของคนที่ยังปรารถนา คือการพัฒนาให้คนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และทักษะฝีมือ เพื่อให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจน มีจิตสำนึกและมีบทบาทในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ดีงาม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

กรุงเทพมหานคร ในฐานะเป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางความเจริญในหลายรูปแบบ เป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ ทั้งการเป็นศูนย์บริหารทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ตลอดจนการติดต่อกับนานาชาติมาโดยตลอด จนพัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจและการค้า การบริการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถูกจัดลำดับให้เป็นมหานครที่มีขนาดใหญ่อันดับที่ 15 ของโลก นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์กลางทางการบินนานาชาติที่ใหญ่ที่สุด ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. 2552: 9 – 12) แต่ทว่าการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม การค้า และการบริการของกรุงเทพฯ นั้น นำมาซึ่งปัญหาการปรับตัว ของแรงงานอพยพ ซึ่งแรงงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ขาดประสบการณ์ในการทำงาน มีรายได้ต่ำ จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ ให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนาและปรับตัวให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกได้ กรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากรุงเทพฯ ระยะยาว 5 ยุทธศาสตร์โดย 1 ใน 5 ของยุทธศาสตร์นั้น เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาออกภาคบังคับ มุ่งเน้นการศึกษาในสาขาอาชีพ เพื่อไปประกอบกิจการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ผู้เข้าศึกษา สามารถนำไปพัฒนางาน หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการประกอบอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีกลยุทธ์ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและการศึกษาวิชาชีพให้กับประชาชนในกรุงเทพฯ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และเทคนิคต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยได้อย่างเหมาะสม
2. พัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงสถานศึกษาในระยะใกล้และมีรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. 2552: 55)

เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิต สำนักพัฒนาสังคม ได้ดำเนินการในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง สร้างชุมชนต้นแบบ เพื่อ

พัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนน่าอยู่เพิ่มมากขึ้น การสร้างอาชีพและรายได้ให้ประชาชนในชุมชนได้มีรายได้ และประกอบอาชีพอย่างมั่นคง พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบครบวงจร ตลอดจนการฝึกอาชีพอย่างมีคุณภาพ และการสร้างเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมทั้งประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรประชาชน ในการร่วมพัฒนาชุมชน บนพื้นฐานความสมดุลแห่งวิถีไทยและโลกาภิวัตน์

จะเห็นได้ว่า ในระยะที่ผ่านมาการให้การศึกษาเพื่อเตรียมบุคคล เพื่อไปประกอบอาชีพส่วนใหญ่ จะดำเนินการในรูปแบบของการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งถ้าหากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และรูปแบบ การจัดการศึกษาในระบบดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดอยู่มากในเรื่องโอกาสของผู้ที่จะเข้าศึกษา ทำให้ประชาชน บางส่วนจึงพลาดโอกาสที่จะมีความรู้ความสามารถ ทางวิชาชีพที่จำเป็น ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงได้ จัดบริการทางการศึกษาขึ้นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบโรงเรียน ได้มี โอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยมุ่งให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาวิชาชีพได้มีโอกาสศึกษาวิชาชีพพระยะสั้นๆ โดยไม่จำกัดความรู้ อายุ เพศ และสถานภาพทางการสมรส ให้สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับ จากการฝึกไปประกอบอาชีพได้

โดยศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นอีกหนึ่งหน่วยงาน ในสังกัดกองส่งเสริมอาชีพ ซึ่ง สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ได้จัดเป็นแหล่งความรู้ พัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ ซึ่งกระจาย อยู่ทั่วกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับปริมาณความต้องการของประชาชน ที่ต้องการประกอบอาชีพเพิ่มเติม เพื่อหารายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัว เป็นศูนย์การเรียนรู้แห่งหนึ่ง ทางด้านทักษะวิชาชีพและประสบการณ์ ซึ่งเปิดฝึกอบรมทางด้านการฝึกทักษะวิชาชีพให้กับผู้สนใจทั่วไป ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ การประกอบอาชีพ ตามความต้องการและความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดคือ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อยและด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ ให้แก่ครอบครัว ลดปัญหาการว่างงาน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม ปัจจุบันกองส่งเสริมอาชีพ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 แห่ง คือ 1) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดธรรมมงคล 2) ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สวนลุมพินี 3) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดวรจรรยาวาส 4) ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร บางพลัด 5) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีนบุรี 6) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดสุทธาวาส บางกอกน้อย 7) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จตุจักร 1 8) ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในการดำเนินการเปิดการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ประชาชนทั่วไป ของศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ได้รับความนิยมนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก และมีผู้สนใจเข้ามาสมัครเรียนในแต่ละศูนย์ เป็นจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี เช่น แผนกวิชาชีพอาหาร หรือแผนกวิชาชีพนวด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 แห่ง ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจเป็นตัวชี้ที่สำคัญ ของการตัดสินใจเข้าเรียนของนักศึกษาฯ ผลจากการศึกษา จะทำให้ทราบถึงระดับแรงจูงใจ และข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น เพื่อจะได้

นำข้อมูลมาพัฒนาโครงการจัดการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประโยชน์ในการสร้าง และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและความต้องการในการเข้าเรียนหลักสูตรพระยะสันของนักศึกษา
2. เพื่อเป็นประโยชน์กับบุคคล หรือหน่วยงานที่ดำเนินการอบรมหลักสูตรที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน ได้ทราบถึงแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยงาน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับความต้องการของผู้ที่จะเลือกเรียนฝึกอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ต่อไป
3. เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณา ด้านการพัฒนาและปรับปรุงการจัดหลักสูตรพระยะสัน ให้ตรงกับสภาพของสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 ศูนย์ หลักสูตร 80 ชั่วโมง เรียนระหว่างวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ และระหว่างวันเสาร์ ถึงวันอาทิตย์ ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน 2556 จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 2,500 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากประชากรข้างต้น โดยการกำหนดด้วยตารางสำเร็จรูปของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2547: 105) ที่กำหนดค่าความคาดเคลื่อน ที่ระดับ .05 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ตามหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน ได้แก่ อุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม โดยจำนวนห้องเรียนจำแนกตามศูนย์ และหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ – ศุกร์ และวันเสาร์ – อาทิตย์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 195 ห้องเรียน

และกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนละ 2 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามสะดวก (Convenience Sampling)
ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 390 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 อายุ แบ่งเป็น

1.2.1 ต่ำกว่า 20 ปี

1.2.2 20 - 25 ปี

1.2.3 26 - 40 ปี

1.2.4 41 - 60 ปี

1.2.5 มากกว่า 60 ปี

1.3 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น

1.3.1 ระดับประถมศึกษา

1.3.2 ระดับมัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า

1.3.3 ระดับปริญญาตรี

1.3.4 สูงกว่าระดับปริญญาตรี

1.4 อาชีพ แบ่งเป็น

1.4.1 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

1.4.2 รับจ้าง

1.4.3 ค้าขาย

1.4.4 ยังไม่ประกอบอาชีพ

1.5 รายได้ แบ่งเป็น

1.5.1 ไม่มีรายได้

1.5.2 น้อยกว่า 10,000 บาท

1.5.3 10,001 - 20,000 บาท

1.5.4 มากกว่า 20,001 บาท

1.6 หมาดวิชาชีพ แบ่งเป็น

1.6.1 อุตสาหกรรม

1.6.2 คหกรรม

1.6.3 พาณิชยกรรม

1.6.4 ศิลปกรรม

1.7 เวลาเรียน แบ่งเป็น

1.7.1 จันทร์ – ศุกร์

1.7.2 เสาร์ – อาทิตย์

2. ตัวแปรตาม ตัวแปรตามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ

2.1 แรงจูงใจด้านส่วนตัว

2.2 แรงจูงใจด้านอาชีพ

2.3 แรงจูงใจด้านสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แรงจูงใจในการเข้าศึกษา** หมายถึง มูลเหตุจูงใจหรือสิ่งเร้าต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการชักนำหรือผลักดันให้บุคคลตัดสินใจเข้าเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 แรงจูงใจด้านส่วนตัว ได้แก่ ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ความใส่ใจใฝ่รู้ ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความสนุกเพลิดเพลินกับการเรียนฝึกอาชีพ หรือเป็นอีกปัจจัยพื้นฐานประการหนึ่งที่ทำให้ชีวิตสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 แรงจูงใจด้านอาชีพ ได้แก่ ความต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในสาขาอาชีพที่ทำอยู่ ต้องการนำวุฒิปริญญาที่ได้รับไปสมัครงาน เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อส่งเสริมโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง เพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระหรือนำไปเป็นอาชีพรอง ฯลฯ

1.3 แรงจูงใจด้านสังคม ได้แก่ การนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชอบการเข้าเรียนฝึกอาชีพที่มีการฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม หรือต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมถึงการได้พบปะเพื่อนใหม่ที่ต่างอาชีพมากขึ้น การได้รู้จักบรรยากาศใหม่ๆ ที่แตกต่างจากชีวิตประจำวัน และสามารถยกระดับฐานะทางสังคมของตนได้

2. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนฝึกอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร รุ่นที่ 1 ระหว่างเดือน ตุลาคม – พฤศจิกายน ปีการศึกษา 2556

3. **หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน** หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพ 80 ชั่วโมง ที่เปิดสอนในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น 4 หมวดวิชาชีพ ได้แก่ อุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม

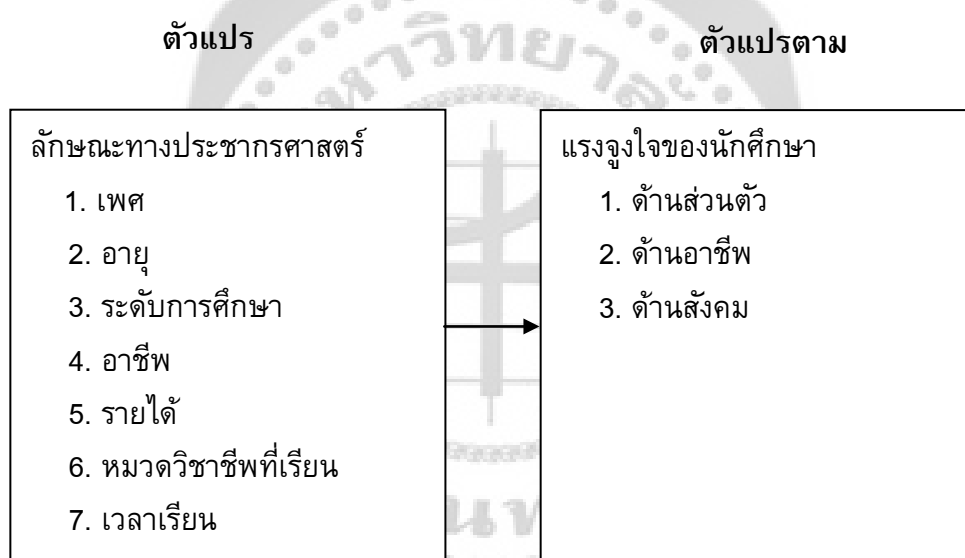
4. **ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร** หมายถึง ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สนใจฝึกอบรมด้านอาชีพ หลักสูตรพระยะสัน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกองส่งเสริมอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตของแต่ละเขตพื้นที่ ที่ศูนย์ฝึกอาชีพฯ ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 8 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัฒนธรรมมงคล

2. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สวนลุมพินี
3. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดวชิรธรรมาส
4. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร บางพลัด
5. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีนบุรี
6. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครวัดสุทธาวาส บางกอกน้อย
7. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จตุจักร 1
8. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยรามคำแหง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
2. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน

3. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
4. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
5. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
6. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่เรียนหมวดวิชาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
7. นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีเวลาเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจ และได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.2 หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต
 - 1.3 การศึกษานอกระบบโรงเรียน
 - 1.4 ลักษณะเฉพาะของการศึกษานอกระบบ
2. ผู้เรียนผู้ใหญ่และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
 - 2.1 ความหมายของผู้ใหญ่
 - 2.2 ลักษณะของบุคคลซึ่งเป็นผู้ใหญ่
 - 2.3 อารมณ์และความรู้สึกของผู้ใหญ่
 - 2.4 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง
 - 2.5 สาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้ามาเรียน
3. แรงจูงใจ
 - 3.1 ความหมาย
 - 3.2 ประเภทของแรงจูงใจ
 - 3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ
 - 3.4 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจการเข้าศึกษา
4. การจัดการศึกษาของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
5. หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาตลอดชีวิต

1.1 ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษามีความจำเป็นสำหรับบุคคลทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย บุคคลมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเมื่อบุคคลจบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตจึงเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด การศึกษาตลอดชีวิตเน้นความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิตมีความยืดหยุ่นหลากหลายรูปแบบและวิธีการ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา จึงควรสร้างแรงจูงใจให้บุคคลในการเลือกสิ่งที่ต้องการ

จะเรียนรู้ จัดการศึกษาให้ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิต ให้อิสระแก่บุคคลในการเลือกสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ (สุมาลี สังข์ศรี. 2545: 4 – 5) ได้มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ไว้ดังนี้

พิศมัย ศรีอำไพ และ อนันต์ ศรีอำไพ (2549: 1 – 2) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่ผสมผสานการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ เวลา และสถานที่ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความต้องการและความสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงการศึกษาตลอดชีวิตว่า หมายถึง การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 2)

สุนทร สุนันท์ชัย (2532: 8 – 9; อ้างอิงจาก พิศมัย ศรีอำไพ; และ อนันต์ ศรีอำไพ. 2549: 2) ให้ความเห็นว่า การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง กระบวนการให้มีผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการดำเนินการตลอดชีวิตของบุคคล
2. เป็นการจัดที่มีการวางแผนทำให้ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติ อันจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดทำให้บุคคลได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ
3. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ใช้แหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

สนอง โลหิตวิเศษ (2544: 26) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) เป็นแนวคิดที่พยายามจัดการศึกษาให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต และบูรณาการการศึกษาโดยส่วนรวม ทุกระดับ ทุกรูปแบบ ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อช่วยให้ประชาชนในแต่ละสังคม ได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มีเดียไทยแลนด์ (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) หมายถึง การจัดกระบวนการทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบของการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non - Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - directed Learning) มุ่งพัฒนาบุคคลให้สามารถพัฒนาตนเอง และปรับตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมการเมืองและเศรษฐกิจของโลก

สรุปได้ว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระบวนการหนึ่งที่เหมาะสมการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง หลากหลาย ตามความต้องการ ความสนใจรวมถึงความพร้อมและโอกาส เพื่อให้บุคคลมีความรู้เท่าทันกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

1.2 หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

สนอง โลहितวิเศษ (2544: 35) กล่าวถึง หลักการที่สำคัญในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ดังนี้

1. เป็นการศึกษาของคนทุกคนและทุกวัย เพื่อพัฒนาบุคคลในช่วงต่างๆ ของชีวิต ปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลง ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นการเน้นในเรื่องความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา
2. เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต บูรณาการ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัย
3. ทุกหน่วยงานในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. รูปแบบยึดหลักความเสมอภาค ยืดหยุ่น หลากหลาย ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ความเหมาะสมและสนองความต้องการของผู้เรียน
5. ระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต จะมีการดำเนินการตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น ที่ตั้งแต่นโยบาย จุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการจัดการวางแผนโครงสร้างการจัดองค์กร การบริหารงาน ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ หลักสูตร ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้สื่อการวัดผลการประเมิน
6. ในการจัดมีแนวทางที่สำคัญดังนี้
 - 6.1 สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคม
 - 6.2 สร้างความสมดุลระหว่างโอกาสที่จะได้รับการศึกษา และความต้องการการศึกษา
 - 6.3 ให้โอกาส และเสรีภาพแก่บุคคลที่จะได้รับการตอบสนองในด้านเป้าหมาย ช่วงเวลา สถานที่ และอื่นๆ ในการเสาะแสวงหาการศึกษาตลอดชีวิต
 - 6.4 ชำรงและหล่อเลี้ยงความอยากรู้อยากเห็น และความพยายามส่วนบุคคล
 - 6.5 กระตุ้นและสนับสนุนผู้เรียนให้เรียกร้อง การบริการการศึกษาที่มีคุณภาพสูง
 - 6.6 ส่งเสริมให้ความเสมอภาคและยุติธรรม ในโอกาสเข้าเรียนด้วยการจัดการ

ในด้านเวลา สถานที่ วิธีการ และอื่นๆ

ศรีอำไพ และอนันต์ ศรีอำไพ (2549: 3) กล่าวถึงแนวความคิดหลักของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาให้ทุกคนตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จากเด็กถึงวัยชรา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงต่างๆ ของชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อปรับตนเองให้ก้าวทันยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นแนวโน้มการพัฒนาในโลกปัจจุบัน
2. กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการผสมผสานและเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำผลการเรียนรู้นั้นไปพัฒนา

คุณภาพชีวิตและสังคม การจัดการเพื่อให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงต้องจัดหลักสูตร สื่อ วิธีการเรียน การสอน สภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวก และนำความรู้ไปใช้จริง

3. การศึกษาตลอดชีวิต มีความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพ มีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีอิสรภาพ ที่จะเลือกเนื้อหา รูปแบบวิธีการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคม ทำให้การติดต่อสื่อสารตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ในสังคมมนุษย์เป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เข้าถึงความรู้อันมหาศาลได้โดยไม่มีขีดค้น พรหมแดนแห่งความรู้ ทำให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็นวงจรที่ไม่หยุดนิ่งและมีพลังต่อการเปลี่ยนแปลง

5. สังคมปัจจุบันและอนาคตใช้ความรู้เป็นพลังในการกระทำทางสังคม ระบบทุกระบบ ในสังคมยอมใช้ความรู้เป็นพลังในการขับเคลื่อนระบบ ดังนั้นการศึกษาและการเรียนรู้ จึงเป็นกลไกที่ ระบบต่างๆ ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ดังนั้นทุกๆ ระบบทุกหน่วยงานจึงมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการศึกษา

ตลอดชีวิตของทุกคนในสังคม ตั้งแต่ระบบบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และสถาบันต่างๆ ในสังคม จากหลักการของนักการศึกษาแต่ละท่านได้เสนอไว้ สรุปว่า หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต เป็นการกล่าวถึงความพยายามในการจัดระบบและกระบวนการ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยมุ่งให้ประชาชนส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับการศึกษาทุกช่วงวัยของชีวิต ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมตามความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ และสามารถนำผลการเรียนรู้นั้นไปพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น

1.3 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาซึ่งจัดขึ้นนอกระบบปกติ ที่จัดให้กับ ประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพประสบการณ์หรือความสนใจ โดยมีจุดมุ่งหมาย ที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ในด้านพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต ความรู้ทางด้านทักษะ การประกอบอาชีพ และความรู้ด้านอื่นๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษามีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเงื่อนไข การสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตร จะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

มีเดียไทยแลนด์ (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กระบวนการ ทางการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มหรือพัฒนาศักยภาพให้แก่ประชาชน ทั้งในด้านความรู้ ความชำนาญ หรือ งานอดิเรกต่างๆ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาอาจได้รับ หรือไม่ได้รับเกียรติบัตรก็ได้ ซึ่งเกียรติบัตรนี้ไม่เกี่ยวข้องกับ การเปรียบเทียบเงินเดือน หรือศึกษาต่อ ยกเว้นการศึกษาสายสามัญของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีการมอบวุฒิบัตรที่สามารถเปรียบเทียบเงินเดือนหรือศึกษาต่อ ในระดับสูงขึ้นได้

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2553: 16) กล่าวว่า การเรียนรู้นอกระบบโรงเรียน หมายถึง รูปแบบการจัดการถ่ายทอดความรู้โดยมีลักษณะยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรที่จัดจะมีความเหมาะสมอย่างสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ซึ่งปกติผู้เรียนมักอยู่ในวัยที่ผ่านระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

สรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น แต่มีการวัดผล และการประเมินผลในการสำเร็จการศึกษา ในการจัดการศึกษานั้น มีวิธีการหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้าถึงโอกาสการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยเนื้อหาและหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล

ลักษณะเฉพาะของการศึกษานอกระบบ

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะของเนื้อหา สภาพแวดล้อมของผู้เรียนและสภาพการณ์ของชุมชนในช่วงนั้น เนื่องจากการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นบริการทางการศึกษาที่มีเป้าหมายหลัก ที่มุ่งจัดให้แก่กลุ่มประชากรที่อยู่นอกระบบโรงเรียนทั้งหมด ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา ด้วยลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบจะต้องมีความยืดหยุ่นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550: 53 – 55) ซึ่งพิจารณาได้จากประเด็นต่อไปนี้

1. ทางด้านเนื้อหาหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรจะมีความยืดหยุ่นมากกว่าและใช้เวลาเรียนน้อยกว่า โดยทั่วไปมักจัดหลักสูตรที่มุ่งสนองความต้องการและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ผู้เรียนประสบอยู่ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต
2. ทางด้านผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย ในกิจกรรมหนึ่งๆ ผู้เรียนอาจประกอบด้วยบุคคลในกลุ่มอายุต่างๆ กัน ประกอบอาชีพต่างๆ กัน มีความรู้พื้นฐานอาชีพต่างๆ กัน
3. ระยะเวลาเรียนหรือระยะเวลาของกิจกรรม อาจปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสภาพของท้องถิ่น
4. ทางด้านสถานที่จัดกิจกรรม อาจจะจัดกิจกรรมใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้สอนและผู้เรียน อาจจะเป็นที่ศาลาวัด ศาลากลางบ้าน เป็นต้น
5. ผู้สอน ผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นครูอาจารย์จากโรงเรียนหรือสถานศึกษาต่างๆ อาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้ที่มีความถนัด หรือเชี่ยวชาญในบางด้าน หรือแม้กระทั่งชาวบ้านที่มีความชำนาญในอาชีพบางอย่าง
6. จุดมุ่งหมายในการเรียนหรือการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบนั้น เข้าร่วมเพื่อต้องการความรู้ เพื่อจะนำความรู้ไปใช้ในทันทีทันใดในชีวิตประจำวัน หรือในการประกอบอาชีพ
7. วิธีการสอนหรือการถ่ายทอดความรู้ของกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติจริง ทำจริง หรือยกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันในท้องถิ่นมาวิเคราะห์มาทดลองแก้ปัญหา

ประเภทของการศึกษานอกระบบ

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบนั้น นักการศึกษานอกระบบส่วนใหญ่ได้แบ่งกิจกรรมที่จัดบริการ ออกเป็น 3 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมการศึกษานอกระบบประเภทให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เป็นพื้นฐาน เช่น การสอน อ่าน เขียน การสอนวิชาสามัญ การสอนคณิตศาสตร์ และเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

2. กิจกรรมการศึกษานอกระบบประเภทการให้ความรู้ และฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพ เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อันจะเป็นช่องทางให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม อาชีพที่จัดสอนมีมากมายหลายประเภทให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

3. กิจกรรมการศึกษานอกระบบ ประเภทให้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ที่มีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการผสมผสานการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นระบบการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนามนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล ทุกเพศ ทุกวัยในสังคมเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานการณ์ ทุกเวลา และสถานที่ เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอาชีพ โดยการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทักษะการประกอบอาชีพให้สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นกุญแจสำคัญสู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและจังหวะชีวิตของมนุษย์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น มนุษย์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรองรับการเติบโตของการประกอบอาชีพ และความชำนาญในวิชาชีพของผู้เรียน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

2. ผู้เรียนผู้ใหญ่และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

2.1 ความหมาย "ผู้ใหญ่" (Adult)

ในการให้คำจำกัดความของคำว่า "ผู้ใหญ่" นั้น ยังไม่มีแนวทางใด แนวทางทางหนึ่งที่สามารถครอบคลุมและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป แต่ละแนวทางเมื่อต่างสถานการณ์และต่างสถานที่ก็กำหนดแตกต่างกันไป เช่น อายุ เป็นตัวกำหนดหรือชีวิต มีความหลากหลายเป็นอันมากตามสถานการณ์ ในเชิงปฏิบัติแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร ก็กำหนดอายุของผู้ใหญ่แตกต่างกันแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงความหมายของผู้ใหญ่ ว่าหมายถึงใคร และคนทั่วไปที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ตามนักการศึกษาแต่ละท่านได้กำหนดเกณฑ์เพื่อพิจารณาคูณลักษณะความเป็นผู้ใหญ่ ดังนี้

โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547: 31; อ้างอิงจาก Knowles. 1980: 30 – 32) กล่าวว่า บุคคลจะเป็นผู้ใหญ่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและบทบาททางสังคม ที่เหมาะสมกับความเป็นผู้ใหญ่ จะต้องเป็นผู้ที่มีมีบทบาทต่อตนเองและวุฒิภาวะในการเป็นผู้ใหญ่

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2547: 31) ให้ความหมายของผู้ใหญ่ไว้ว่า ผู้ใหญ่หมายถึง บุคคลซึ่งมี พัฒนาการไปพร้อมกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ตลอดจนบทบาททางสังคมสมบูรณ์เต็มที่ สามารถรับผิดชอบและดำเนินชีวิตและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้ใหญ่อื่นๆ ได้ด้วยความราบรื่น

สมคิด อิศระวัฒน์ (2543: 24) ให้คำจำกัดความของคำว่า ผู้ใหญ่ ไว้ว่า ผู้ใหญ่เป็นบุคคล ซึ่งมีอาชีพ มีรายได้ รับผิดชอบชีวิตของตนเองและมีหลายบทบาทหลายหน้าที่ในคนเดียว

สนุกอนไลน์ (2554: ออนไลน์) ให้ความหมายของผู้ใหญ่ไว้ว่า ผู้ใหญ่ หมายถึง คนที่มี อายุมาก บุคคลที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์แล้ว คนที่เป็นหัวหน้าในการงาน, บุคคลชั้นผู้บังคับบัญชา

สรุปว่า ผู้ใหญ่เป็นบุคคลที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์แล้ว มีพัฒนาการไปพร้อมกันทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ มีอาชีพ มีรายได้ สามารถรับผิดชอบชีวิตของตนเองและดำเนินชีวิต ในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้ใหญ่อื่นๆ ได้ด้วยความราบรื่น

2.2 ลักษณะของบุคคลซึ่งเป็นผู้ใหญ่

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 111) กล่าวถึง หลักเกณฑ์และคุณลักษณะของผู้ใหญ่ ว่า ผู้ใหญ่ควรมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ อายุ อารมณ์ และอาชีพ

เชียรศรี วิวิธสิริ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547: 31 – 32; อ้างอิงจาก เชียรศรี วิวิธสิริ. 2527: 36 – 37) กล่าวถึงเกณฑ์การพิจารณาลักษณะความเป็นผู้ใหญ่ ของนักการศึกษาผู้ใหญ่ทั้งของไทย และต่างประเทศ ไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางอายุ ในประเทศไทยนั้น ทางกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ผู้ที่ มีอายุอย่างเข้าปีที่ 15 (14 ปีบริบูรณ์) เข้าสู่ภาวะความเป็นผู้ใหญ่ โดยเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อจาก ด.ช เป็น นาย และจาก ด.ญ เป็น นางสาว สำหรับหน่วยราชการอื่นๆ ก็มีเกณฑ์เกี่ยวกับอายุกันแตกต่างกัน ออกไปแล้วแต่ความเหมาะสมของกิจกรรมเหล่านั้น อย่างไรก็ตามโดยกฎหมายนั้นบุคคลจะบรรลุนิติภาวะ เมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์

2. ลักษณะทางอารมณ์และสติปัญญา นักจิตวิทยาพัฒนาการพิจารณาความเป็นผู้ใหญ่ โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะทางด้านจิตใจ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาและความรับผิดชอบในการกิจที่ต้องใช้ ทั้งด้านอารมณ์และสมองควบคู่กัน ถ้าหากบุคคลใดมีความสามารถมากพอก็ยอมรับว่า เข้าสู่ภาวะ ความเป็นผู้ใหญ่

3. ลักษณะของบทบาทหน้าที่ทางสังคมและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะว่า ผู้ใหญ่ จะต้องมีความรับผิดชอบจากการประกอบอาชีพที่แน่นอนมั่นคง และสามารถทำหน้าที่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยเริ่มจากการมีบทบาทในครอบครัว อาจจะเป็นพ่อ แม่ ทำหน้าที่พลเมืองดีในการเสียภาษีอากรให้แก่ รัฐบาล ตลอดจนบทบาทอื่นๆ ในสังคมตามความสามารถและความสนใจ

จากหลักเกณฑ์และคุณลักษณะของผู้ใหญ่ทั้ง 3 ประการนี้ ได้สรุปโดยใช้อักษรย่อเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าใจ คือ 3 อ. ได้แก่ อายุ อารมณ์ และ อาชีพ

โนลส์ (สมคิด อิศระวัฒน์. 2543: 24 – 25; อ้างอิงจาก Knowles. 1978) เสนอแนวคิดที่ว่า ผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากเด็ก ดังนี้

1. ความคิดรอบยอดเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) ซึ่งผู้ใหญ่จะมีความเป็นตัวของตัวเอง คิดว่า สามารถชี้นำตนเองได้ (Self-direction) ไม่ชอบให้ใครบอกหรือบีบบังคับ
2. ประสบการณ์ (Experience) ผู้ใหญ่เป็นบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์มากกว่าเด็ก เพราะอายุมากกว่า ผ่านสิ่งต่างๆ มากกว่า
3. ความพร้อมที่จะเรียน (Readiness to Learn) ผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะเรียน เพราะมองว่า สิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิต เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์หรือเป็นปัญหาของตนเอง ในขณะนั้น
4. ทศนะเกี่ยวกับเวลาและเป้าหมายการเรียนรู้ (Time Perspectives) ผู้ใหญ่มีความตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า ตนเองเหลือเวลาอีกไม่มาก เป้าหมายในการเรียนรู้ จึงควรเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถเอาไปใช้ได้หรือ เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จึงเน้นเรื่องที่มีปัญหา มากกว่า เรื่องทั่วไป

สรุปว่า ลักษณะของผู้ใหญ่ เป็นลักษณะของบุคคลซึ่งมีประสบการณ์มากกว่าเด็ก เป็นผู้ที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ เพราะมองว่า สิ่งที่เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชีวิต และมีรายได้จากการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถทำหน้าที่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถและความสนใจ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางด้านจิตใจ มีความพร้อมทางด้านสติปัญญาและมีความรับผิดชอบในภารกิจต่างๆ

2.3 อารมณ์และความรู้สึกของผู้ใหญ่

ศรีประภา ชัยสินธพ (2556: ออนไลน์) กล่าวว่า โดยทั่วไปคนเราจะมองความสำเร็จในชีวิตว่า นอกจากการมีสุขภาพที่ดีแล้วน่าจะมีความสำเร็จในการทำงาน สัมพันธภาพระหว่างตนเองกับผู้อื่น และความสำเร็จในชีวิตครอบครัว ทั้งหมดนี้ย่อมได้มาด้วยความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ความพยายาม ความอดทนที่จะต่อสู้แก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ได้ มนุษย์มีแรงจูงใจ (Motivation) ที่จะกระทำการเหล่านี้ พฤติกรรมต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นจากแรงจูงใจและการเรียนรู้ แรงจูงใจนี้อาจจะเป็นสัญชาตญาณจากภาวะทางสรีระวิทยาภายในร่างกาย หรือเกิดจากภาวะทางสังคม คือ สัมพันธภาพกับผู้อื่น แรงจูงใจยังมีที่มาอีกประการหนึ่ง คือ เกิดจากการรู้จักคิดรู้จักไขปัญหา ทำให้คิดอย่างมีเหตุผลซึ่งนับว่า เป็นแรงจูงใจที่เราสามารถควบคุมได้ เมื่อเรามีเหตุผลรู้จักผิดชอบชั่ว ดี มีจุดมุ่งหมายก็เกิดความมานะเพียรไม่ทอดทิ้ง แต่ความคิดเหตุผลนี้ จะเกิดขึ้นต่อเมื่อได้มีพัฒนา การทางด้านสติปัญญาและอารมณ์อย่างเหมาะสม ถึงขั้นความคิดแบบใช้เหตุใช้ผล จึงจะสร้างแรงจูงใจแบบนี้ได้สำเร็จ

คิตส์ (สมคิด อิศระวัฒน์. 2543: 30 – 31; อ้างอิงจาก Kidd. 1975) มีความเชื่อว่า ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ผู้ใหญ่มีความสามารถที่จะเรียนถ้ามีความพอใจ การเรียนของคนมีส่วนสัมพันธ์กับอารมณ์และความรู้สึก ความสนใจ ความต้องการ แรงจูงใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ไม่ใช่สติปัญญา

ผู้ใหญ่จะนำความรู้สึกต่างๆ ในตนเองเข้าสู่ห้องเรียน ความรู้สึกที่มีในตัวเองของผู้ใหญ่ (How they feel) จะมีผลต่อพฤติกรรม (What they do) เช่น อยากเรียน อยากเข้าร่วมกิจกรรม ไม่สนใจ ยกเลิก ไม่เข้าร่วม ซึ่ง คิดส์ (Kidd. 1975) อธิบายว่า มีอารมณ์และความรู้สึก 3 กลุ่ม ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังนี้

1. อารมณ์และความรู้สึกทางบวก เช่น รัก เคารพ ชื่นชม เป็นมิตร สนใจ เห็นอกเห็นใจสนับสนุน ช่วยเหลือ

2. อารมณ์และความรู้สึกทางลบอย่างอ่อน เช่น ความกลัว ความสงสัย

3. อารมณ์และความรู้สึกทางลบอย่างรุนแรง เช่น เตือดตาล โกรธ อาฆาต พยาบาท การไม่ยอมรับ เคียดแค้น ชิงชัง

อารมณ์และความรู้สึกในกลุ่มที่ 1 ทำให้เกิดความหวัง ความมั่นใจ ความสุข ความสนุกสนาน ทำให้เกิดความอยากเรียน อยากเข้าร่วมกิจกรรม

อารมณ์และความรู้สึกในกลุ่มที่ 2 และกลุ่ม 3 ก่อให้เกิดความสับสน กระวนกระวาย ความไม่แน่ใจ ความสิ้นหวัง การหมดกำลังใจ ความเครียด การถอดตัว ทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน ไม่อยากเข้าร่วม

สวัตน์ วัฒนวงศ์ (2547: 168) แบ่งลักษณะของอารมณ์และความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ไว้ดังนี้

1. ความรัก (Love) เป็นความรู้สึกเกี่ยวข้องกับความรักยกย่อง ความนิยมชมชอบ ความเห็นอกเห็นใจ ความรู้สึกเป็นกันเองและคุ้นเคย ความกรุณาเผื่อแผ่ การสนับสนุนและให้กำลังใจ

2. ความโกรธ (Anger) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับการบันดาลโทสะจริต (Rage) ความรู้สึกคับข้องใจการล่วงมารยาทและการทำร้ายร่างกายผู้อื่น

3. ความกลัว (Fear) ซึ่งเป็นผลมาจากความกลัว เช่น ความสงสัย และไม่แน่ใจ

ลักษณะอารมณ์ในกลุ่มที่ 1 เป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่ความสงบราบเรียบ ความหวัง ความร่าเริง ความสุข ความเชื่อมั่น ส่วนลักษณะอารมณ์ในกลุ่มที่ 2 – 3 จะทำให้เกิดการตอบสนองในด้านความวิตกกังวล ความผิดหวัง การถอนตัวออกจากกลุ่ม ความเกลียดชัง ความโลภ

2.4 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง

กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา (อุดม เขยทิวรงค์. 2551: 29; อ้างอิงจาก กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา. 2521: 4) กล่าวว่า การศึกษาผู้ใหญ่ หมายถึง ประสบการณ์และกิจกรรมที่จัดให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ทั้งในด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ ให้ประชาชนได้มีการกินดีอยู่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ฉะนั้นการเรียนรู้จึงช่วยให้บุคคลมีความรู้และวิธีการใหม่ๆ มาใช้ปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพของตนตามความต้องการและโอกาส เพราะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะมีลักษณะเฉพาะตัวเอง (Unique) ซึ่งย่อมจะไม่เหมือนกับใคร เพราะว่า มนุษย์เรานั้นมีความแตกต่างกันในประสบการณ์ของชีวิตที่ผ่านมา นอกจากนั้นแล้วสภาวะความเป็นผู้ใหญ่ก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuing Process) ซึ่งเป็น

ผลมาจากอดีตและต่อเนื่องไปสู่อนาคต ขึ้นตอนและพัฒนาการของผู้ใหญ่แต่ละวัย มีผลเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ซึ่งโลเวลล์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2544: 57 – 60; อ้างอิงจาก Lovell. 1980: 14 – 18) สรุปไว้ดังนี้

การเรียนรู้ในช่วงอายุ 16 – 20 ปี

ระยะนี้นับว่า เป็นช่วงต่อเนื่องของวัยรุ่น กำลังพัฒนาเข้าสู่ขั้นตอนของการเป็นผู้ใหญ่ ยังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน (Formal Learning) และได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนเข้ารับการฝึกอบรม (Training) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการประกอบอาชีพ และเปลี่ยนแปลงบทบาทในการพึ่งพาพ่อแม่ ไปสู่ลักษณะที่พึ่งพาตนเองได้มากขึ้นโดยความเป็นจริงแล้วบุคคลในวัยนี้ ส่วนมากจะมีลักษณะรักการผจญภัยมีความคิดสร้างสรรค์ ชอบเข้าสังคม และมักจะยึดถืออุดมการณ์ (Idealistic)

การเรียนรู้ในช่วงอายุ 20 - 25 ปี

ในวัยนี้นับว่า อยู่ในช่วงของผู้ใหญ่วัยต้น (Early Adulthood) บุคคลจะเริ่มได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวมากยิ่งขึ้น และจะเริ่มมีการงานอาชีพแน่นอนมั่นคง ตลอดจนเริ่มการมีชีวิตคู่ การแต่งงาน และมีภาระทางด้านครอบครัวติดต้ามมาให้ต้องดูแลรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้หญิงส่วนมาก จึงมีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร ทั้งนี้อาจจะขึ้นอยู่กับสถานภาพทางด้านสังคมและเศรษฐกิจตลอดจนภูมิหลังทางด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชน

การเรียนรู้ในช่วงอายุ 25 – 40 ปี

คนในวัยนี้จะอยู่ในช่วงของผู้ใหญ่วัยกลางคน (Middle Adulthood) มีการพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและบทบาททางสังคม ซึ่งส่วนมากก็สามารถเสาะแสวงหาความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพได้แล้ว ตลอดจนได้รับความมีชื่อเสียงและเกียรติยศมากขึ้น (Prestige) นับเป็นวัยที่มีศักยภาพที่สามารถจะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่สำหรับบางคนอาจจะมีความต้องการได้รับความรู้ใหม่ๆ ทางด้านการบริหารงาน และการเข้าสังคมที่สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงฐานะทางสังคมที่ดีขึ้น

การเรียนรู้ในช่วงอายุ 40 – 60 ปี

พัฒนาการของบุคคลในวัยนี้ จะอยู่ในช่วงผู้ใหญ่ตอนปลาย (Late Adulthood) ซึ่งต่อเนื่องจากวัยผู้ใหญ่วัยกลางคน จึงค่อนข้างจะเป็นระยะที่บุคคลมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสมบูรณ์ ซึ่งถ้ายังไม่สามารถมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้ ก็จะก่อให้เกิดปัญหาในวัยชราเพิ่มขึ้นทางด้านการประกอบอาชีพ ก็จะคิดถึงโอกาสและความก้าวหน้าในการงานอาชีพซึ่งนับได้ว่ามีโอกาสน้อยลงไปด้วยหรือแทบจะไม่มีอีกต่อไปหลาย ๆ คนมักจะทบทวนถึงอดีตและเปรียบเทียบกับสภาพปัญหาในปัจจุบันในแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อต่างๆ เพื่อปรับสภาพเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของร่างกาย

การเรียนรู้ในระยะก่อนเกษียณและการเกษียณอายุ

สำหรับผู้ใหญ่ในวัยนี้ บางคนยังอาจจะมีความต้องการและสนใจ หากความรู้เพิ่มเติมเพื่อหากิจกรรมทำยามว่าง และจะมีโอกาสพบปะผู้เรียนคนอื่นๆ เป็นการลดความเงิบเหงา ซึ่งบุคคล

ในวัยนี้ จะต้องประสบอยู่เป็นประจำ ดังนั้นกิจกรรมใหม่ๆ ที่สามารถแสวงหามาได้ก็จะช่วยแก้ปัญหา ทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจได้ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 111 – 112) กล่าวถึง ลักษณะธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่ต้องรู้เหตุผลในการเรียนรู้ และผู้ใหญ่จะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อเขาต้องการจะเรียน เนื่องจากผู้ใหญ่รู้ว่าตนเองมีความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจของตนเองได้ก่อนการเรียนรู้ ผู้ใหญ่มักต้องการจะรู้ว่า เพราะเหตุใด หรือทำไมเขาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ เขาจะได้รับประโยชน์อะไร และจะสูญเสียประโยชน์อะไรถ้าเขาไม่ได้เรียน

2. ลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ต้องการที่จะชี้แนะตนเองมากกว่าจะให้ผู้สอนมาชี้แนะ การสอนควรเป็นแบบแนะแนวมากกว่า ดังนั้นบทบาทของผู้สอนควรจะเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วม (Facilitator) มากกว่า

3. บทบาทประสบการณ์ของผู้เรียน ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ใหญ่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย ควรใช้เทคนิคฝึกอบรมต่างๆ ที่เน้นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ (Experiential Techniques) เช่น การอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมแก้ปัญหา กรณีศึกษา เป็นต้น

4. แนวโน้มในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การเรียนรู้จะมุ่งเน้นไปที่ชีวิตประจำวัน หรือ เน้นที่งาน หรือการแก้ปัญหาเสียมากกว่า นั่นคือ เขาจะสนใจหากช่วยให้การทำงานของเขาดีขึ้น หรือ ช่วยการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การจัดหลักสูตรควรอาศัยสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวเขา

5. บรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีว่าในบรรยากาศที่มีการอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งทางกายภาพ เช่น การจัดแสงสว่าง อุณหภูมิที่พอเหมาะการจัดที่นั่งที่เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กัน และมีบรรยากาศของการยอมรับในความแตกต่าง ในทางความคิดและประสบการณ์ ที่แตกต่างกันของแต่ละคน มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีอิสระภาพในการแสดงออก เป็นกันเอง

โนลส์ (ชัยฤทธิ์ โพบิสุวรรณ. 2544: 55 – 56; อ้างอิงจาก Knowles. 1978) สรุปประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากแนวคิดของลินเดอร์แมน ทำให้ได้ข้อสันนิษฐานที่สำคัญ และเป็นกุญแจสำหรับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ดังนี้

1. เมื่อผู้ใหญ่ตระหนักว่าการเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการ (Needs) และความสนใจของตนเอง นั้นหมายถึง ผู้ใหญ่ถูกกระตุ้นให้พร้อมที่จะเรียนรู้แล้ว จุดนี้นั่นเอง เป็นจุดเหมาะสมในการเริ่มต้นกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

2. ผู้ใหญ่มุ่งที่ให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์กับชีวิตจริง (Life-centered) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ควรใช้สถานการณ์จริงในชีวิต เป็นเนื้อหาของการเรียนรู้

3. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่ดีที่สุดของผู้ใหญ่คือประสบการณ์ นั้นหมายความว่า วิธีการหลัก ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่น่าจะเป็นการวิเคราะห์ศึกษาประสบการณ์ของผู้ใหญ่

4. ผู้ใหญ่มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะชี้นำตนเอง (Self-directing) ดังนั้นบทบาทของผู้สอนน่าจะเป็นการเข้าร่วมกระบวนการสืบค้นหา (Mutual Inquiry) กับผู้เรียนผู้ใหญ่มากกว่าบทบาทผู้ถ่ายทอดเนื้อหาและวัดว่าผู้ใหญ่รู้เนื้อหานั้นเท่าใด

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) ของผู้ใหญ่เพิ่มมากขึ้นตามอายุ นั่นคือ ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ควรให้ความสำคัญในการชดเชยในความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นด้านรูปแบบการเรียนรู้ ระยะเวลา สถานที่ และความเร็วช้าของกิจกรรมการเรียนรู้

วิทยากร เชียงกุล (2549: 67 – 71) กล่าวว่า การศึกษา (Education) ที่แท้จริง คือ กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ซึ่งประกอบไปด้วยการคัดเลือก ดีความ สร้างสรรค์ และนำความรู้ใหม่ของผู้เรียนแต่ละคนไปประยุกต์ใช้ในชีวิต การแก้ปัญหา และการทำงานต่างๆ กระบวนการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ผู้เรียนที่สามารถกำกับกับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self Directed Learner) จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนแบบคอยให้อาจารย์ป้อนให้ทุกอย่าง การที่ช่วยให้ผู้เรียนกำกับกับการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motivation) ของผู้เรียน แรงจูงใจหรือแรงกระตุ้น เหตุผลที่ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในกระบวนการเรียน โดยเฉพาะการมีแรงจูงใจจากภายในตัวเขาเอง แรงจูงใจภายนอกก็มีส่วนช่วย เช่น มีความทะเยอทะยาน มีความตั้งใจพัฒนาตนเองอยากให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นต้น

2. การทำอะไรอย่างมีเป้าหมายในชีวิต (Goal Orientation) เจตจำนงความมุ่งมั่นที่จะทำอะไร มีส่วนในการผลักดันชีวิตของคนนั้นให้เกิดความสำเร็จ คนที่ตั้งเป้าหมายในระดับที่สูงขึ้นที่ท้าทาย และพยายามที่จะฝ่าฝืนอุปสรรคหรือการทำทลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จะมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้ดีกว่าคนที่ไม่เคยคิดเรื่องเป้าหมายในชีวิต

3. ตระหนักถึงความสามารถของตนเอง (Self Efficacy) หมายถึง การรู้จักประเมินความสามารถของตนเองในการจัดการและลงมือทำกิจกรรม เพื่อให้ได้ผลงานตามที่วางแผนไว้

4. การรู้จักประเมินว่าตนเองสามารถควบคุมปัจจัยอะไรได้บ้าง การที่นักเรียนนักศึกษาประเมินได้ว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานหนึ่งๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวเอง (Internal Factors) เช่น ความพยายาม ความสามารถ แรงจูงใจที่เขาสามารถควบคุมได้

5. ความสามารถของนักเรียนนักศึกษาในการวิเคราะห์ (Analyze) พินิจพิเคราะห์ (Reflection) เพื่อเข้าใจระบอบการรู้จักคิด และการเรียนรู้ของตัวเอง รวมทั้งรู้จักแข็งและจุดอ่อนของตัวเอง

6. การเป็นคนที่รู้จักดูแลวินัยของตัวเอง (Self Regulation) โดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น หมายถึงความสามารถของผู้เรียนที่จะควบคุมความสนใจ ทักษะคิด และความพยายามของตนเอง เพื่อทำงานให้สำเร็จ หรือบรรลุเป้าหมายบางอย่าง

โบลส์ (ชัชฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. 2544: 59 – 60; อ้างอิงจาก Knowles. 1975) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ที่ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนรู้ได้มากและดีกว่าผู้ที่อรับ (Passive) จากผู้อื่น ผู้ที่เรียนรู้โดยการชี้นำตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ อย่างมีจุดมุ่งหมายและอย่างมีแรงจูงใจสูง

2. การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง กล่าวคือ เด็กตามธรรมชาติต้องฟังฟังผู้อื่นและต้องการผู้ปกครองปกป้อง เลี้ยงดูและตัดสินใจแทน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็พัฒนาขึ้นให้มีความอิสระ ฟังฟังจากภายนอกลดลงและเป็นตัวของตัวเองจนมีคุณลักษณะการชี้นำตนเอง

3. นวัตกรรมใหม่ รูปแบบของกิจกรรมการศึกษาใหม่ เช่น ห้องเรียนแบบเปิดศูนย์ การเรียนรู้ (Independent Study) เป็นต้น เป็นรูปแบบของกิจกรรมการศึกษาที่เพิ่มบทบาทของผู้เรียน ให้ผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพิ่มมากขึ้น

4. การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง เป็นลักษณะการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ตามสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดตลอดเวลาและทวีความรวดเร็วมากขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การเรียนรู้ โดยการชี้นำตนเองเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของมนุษย์โลก

สัว์ฉน์ วิวัฒน์านนท์ (2554: 27) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง (Self-Directed Learning) ว่าการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำตนเอง สามารถช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเอง และพัฒนาตนเองได้ การนำตนเองและพึ่งพาตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน ซึ่งสามารถกระตุ้นความต้องการที่จะเรียนรู้ และช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีจุดหมาย อันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ได้มาก และจดจำได้นานขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย เนื่องจากผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ที่แตกต่างกัน การให้ผู้เรียนนำตนเองและเลือกวิธีการเรียนรู้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี

สรุปว่า การเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นเป็นการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และประสบการณ์เดิมที่เขาได้รับ และเป็นวัยที่มุ่งหวังให้ผลของการเรียนรู้นั้น เกิดประโยชน์กับชีวิตจริง สูงสุด สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ และสามารถนำไปพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ในบทบาทหน้าที่ของตนเองและตามสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่ง จอนห์ ดิวอี้ นักจิตวิทยาชาวอเมริกันกล่าวว่า การมีชีวิตอยู่จำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของตนเอง และสภาพแวดล้อมรอบตัว แล้วจึงเรียนรู้วิธีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ของชีวิตจึงเป็นการเรียนรู้วิธีการดำรงชีวิต เพื่อความอยู่รอดอย่างมีความสุข (ณัฐพันธ์ เขจรันท์. 2551: 63)

2.5 สาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้ามาเรียน

โรเจอร์ (สัว์ฉน์ วิวัฒน์านนท์. 2547: 38 – 43; อ้างอิงจาก Rogers. 1986: 24 – 34) กล่าวถึงคุณสมบัติที่เป็นลักษณะของนักศึกษาผู้ใหญ่ 7 ประการ ดังนี้

1. นักศึกษาคือผู้ใหญ่โดยคำจำกัดความ (By Definition) ในวัยผู้ใหญ่ (Adulthood) นับเป็นช่วงที่บุคคล มีความต้องการจะพัฒนาเพื่อความก้าวหน้า จึงต้องสนองศักยภาพส่วนตน ให้มีความทัดเทียมกับคนอื่น ๆ ในสังคม นอกจากนั้นยังต้องการได้รับความเป็นอิสระภาพและเสรีภาพมากขึ้น

2. นักศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในกระบวนการเจริญงอกงามอย่างต่อเนื่อง (Continuing Process of Growth) นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นจึงอยู่ในช่วงของการเจริญเติบโตและพัฒนาการไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ ความสนใจที่มีต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมแวดล้อม

3. นักศึกษาได้นำประสบการณ์และค่านิยมติดตัวมาด้วย (Package of Experience and Values) นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละคนจะนำเอาประสบการณ์ติดตัวมาด้วยจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่ นอกจากนั้นยังมีความเชื่อและความศรัทธาและค่านิยมทางสังคมอื่นร่วมอยู่ในตัวด้วย เช่น ทศนคติในบางสิ่งบางอย่าง ความรู้สึกอคติและความลำเอียงตลอดจนอารมณ์อื่นๆ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาของวัยผู้ใหญ่แต่ละคน

4. นักศึกษาเข้ามาเรียนด้วยความตั้งใจหลายๆ ประการ (Set Intentions) ทั้งนี้อาจจะแยกความต้องการออกได้ 2 ด้าน คือ

4.1 นักศึกษาเข้ามาเรียนโดยมิได้มีความต้องการอย่างแท้จริง โดยเฉพาะกิจกรรมด้านอาชีพ (Job-Related Program) นักศึกษาอาจจะไม่ได้มีความต้องการเลยหรือว่า อาจมีความต้องการบ้างเล็กน้อยเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นจึงนับว่ามีคุณค่าและประโยชน์อย่างมาก ถ้าหากจะมีการพูดคุยเรื่องนี้กับนักศึกษผู้ใหญ่โดยตรง ซึ่งในบางครั้งจะพบว่า เขาเพียงแต่มีความคิดว่าต้องการ (Felt Need)

4.2 เหตุผลและความตั้งใจในการเข้ามาเรียนที่นักศึกษาบอกกับใครในบางครั้งพบว่า อาจจะไม่ใช่เหตุผลที่แท้จริงเสมอไป ทั้งนี้เพราะว่า เหตุผลดังกล่าวอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เลยแต่อาจจะไปสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสังคม (Social Contact) เช่น ความต้องการได้ออกจากบ้านในตอนเย็น โดยผลจากการวิจัยบางชิ้นปรากฏว่า ค่าสัมพัทธ์ระหว่างการเข้ามาเรียนการศึกษผู้ใหญ่ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับสภาพปัญหาภายในครอบครัวเกี่ยวกับความตั้งใจหรือแรงจูงใจในการเข้ามาเรียนของนักศึกษผู้ใหญ่ ได้มีนักการศึกษาผู้ใหญ่ของสหรัฐอเมริกาชื่อ ฮูล (Houle. 1961) ให้ข้อเสนอแนะไว้ในหนังสือชื่อ "The Inquiring Mind" โดยทำการศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากนักศึกษผู้ใหญ่จนกระทั่งได้แยกแรงจูงใจในการเข้าเรียนออกได้ 3 ประเภท คือ

4.2.1 ความตั้งใจมุ่งหวังด้านเป้าประสงค์ (Goal-Oriented) คือ ผู้เรียนมีความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยนำความรู้ที่ได้รับไปแก้ไขปัญหาการทำงานที่ปฏิบัติอยู่ ตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับบุคลิกบัตร ประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร ซึ่งสามารถจะนำไปปรับขึ้นเงินเดือนเลื่อนขั้น และหน้าที่การงานได้

4.2.2 ความมุ่งหมายด้านกิจกรรมทางสังคม (Activity-Oriented) ซึ่งผู้เรียนมีความต้องการได้พบเพื่อนใหม่ และเลือกร่วมกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ที่มีขึ้นในสถาบันการศึกษผู้ใหญ่ นั้น

4.2.3 ความตั้งใจมุ่งหวังด้านความรู้ (Learning-Oriented) ผู้เรียนในประเภทนี้จะเป็นพวกมุ่งมั่นเอาใจใส่และจริงจังต่อการเรียนเป็นอย่างมาก ต้องการที่จะได้รับความรอบรู้ (Knowledge) ในสิ่งที่ตนเองยังไม่ทราบตลอดจนความชำนาญและทักษะต่างๆ

โดยทั่วไปแล้ว นักศึกษผู้ใหญ่แต่ละคนก็จะมีความต้องการเกี่ยวกับแรงจูงใจนี้แตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้อาจจะมีมากกว่าหนึ่งประเภท เมื่อเขาไม่ได้รับในสิ่งที่เป็นความคาดหวังก็จะก่อให้เกิดปัญหาได้ โดยเฉพาะจะเกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ได้ในที่สุด

5. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความคาดหวังเฉพาะตัวต่างกัน (Certain Expectation) นักศึกษาผู้ใหญ่ มีความคาดหวังในการเข้ามาเรียนต่างกันออกไป ส่วนมากมักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์จากโรงเรียนเดิม ตลอดจนการศึกษาซึ่งได้รับภายหลังออกจากโรงเรียนแล้ว อย่างไรก็ตามนักศึกษาส่วนมากคาดหวังว่าการศึกษาผู้ใหญ่ก็ควรจะเหมือนกับการศึกษาในโรงเรียนที่เขาพบมาในอดีต นักศึกษาคาดหวังไว้ว่าพวกเขาคงจะได้รับการสั่งสอนทุกอย่าง อย่างจากครูซึ่งเป็นผู้รอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง

6. นักศึกษาผู้ใหญ่มีความสนใจหลายด้านที่ต้องทำไปพร้อมกัน (Competing Interests) ส่วนมากแล้วนักศึกษาผู้ใหญ่ไม่สามารถที่จะมาเรียนแบบเต็มเวลา (Full-time Courses) แต่มักจะเป็นประเภทเรียนเวลาพิเศษ (Part-time) เพราะฉะนั้นกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่จึงมักจะได้รับความสะดวกเป็นลำดับรองลงไป ทั้งนี้ นักการศึกษาส่วนมากจะต้องคำนึงถึงหน้าที่การงานประจำ ภารกิจด้านครอบครัว กิจกรรมทางด้านสังคม

7. นักการศึกษาผู้ใหญ่มีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตัวเองอยู่แล้ว (Patterns of Learning) แบบแผนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะอยู่ในลักษณะของกระบวนการต่อเนื่องในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Continuing Process of Lifelong Learning) ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจแก่การพิจารณา 2 ประการ คือ ประการแรก นักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเองไว้เรียบร้อยแล้ว ประการที่สอง รูปแบบในการเรียนรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปหลายลักษณะ นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละคนจะมีวิธีการเรียนเป็นของตัวเอง ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความถนัดทางธรรมชาติ (Aptitudes) และประสบการณ์จากการเรียนรู้ นอกจากรูปแบบในการเรียนของผู้ใหญ่แตกต่างกันแล้วในส่วนที่เกี่ยวข้องอัตราเร็วในการเรียนรู้ (Pace of Learning) ของนักศึกษาผู้ใหญ่ก็จะมี ความแตกต่างกันออกไปด้วย ส่วนมากแล้วผู้ใหญ่จะเรียนได้ดี มีความจำได้แม่นยำในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์ นอกจากนั้นยังสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้รวดเร็วถ้าหากสิ่งนั้นไม่ไปขัดแย้งกับความรู้สึกและประสบการณ์เดิม

โจนส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547: 61; อ้างอิงจาก Jones. 1969) ทำการสำรวจเกี่ยวกับสาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่มาเข้าเรียนทางด้านการศึกษาผู้ใหญ่จนสามารถวิเคราะห์ และแยกเหตุผลออกได้เป็น 2 ประการ คือ เหตุผลเพราะความสนใจ (Motive to Attend) และเหตุผลเพราะต้องการเรียนรู้ (Motive to Learn) ผลการ วิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า แม่บ้านในอังกฤษส่วนมากให้เหตุผลในการมาเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ว่า "ต้องการออกจากบ้านเพื่อจะหนีความจำเจและน่าเบื่อที่บ้านสัก 2 - 3 ชั่วโมง" สำหรับคนที่เรียนในนิวซีกแลนด์พบความจริง ๆ แล้วตนเองก็ไม่ได้มีความสนใจในการเรียนภาษากรีกนั้น หากแต่มีความคิดว่าผู้รู้ภาษากรีกแล้วจะทำให้แลดูมี ภูมิฐานสมกับเป็นผู้มีการ ศึกษาสูง อย่างไรก็ตามองค์ประกอบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Socio Economic Factor) ก็มี ส่วนในการบั่นทอนต่อการเข้ารับการเรียนรู้อย่างมีแบบแผน นอกจากนั้นแล้ว เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นนับจากวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง เขาจะยิ่งไม่ต้องการได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตามแบบแผน ทั้งนี้จะพบได้ในวงการอุตสาหกรรม บรรดาคนงานทั้งหลายที่เป็นผู้ใหญ่แล้วมักจะ ไม่ค่อยมีความเต็มใจในการเข้ารับการฝึกอบรมใหม่อีกครั้ง (Retraining)

ฮูล (Houle. 1961: 15 - 16) ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1960 พบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจที่แตกต่างกัน โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. มาเรียนอย่างมีเป้าหมาย (Goal Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้ทักษะด้านวิชาชีพ โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือชีวิตประจำวัน

2. มาเรียนเพื่อต้องการเข้าร่วมกิจกรรม (Activity Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือต้องการมีเพื่อน หรือเพื่อขจัดความเหงา โดยไม่ได้หวังที่จะนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันแต่อย่างใด

3. มาเรียนเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้ (Learning Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะมีใจรักเรียนต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มากที่สุด

โรเจอร์ (สวัดน์ วัฒนวงศ์. 2544: 46 – 48; อ้างอิงจาก Roger. 1979: 13 – 20) กล่าวถึงเหตุผลเกี่ยวกับนักศึกษาที่กลับเข้ามาเรียนใหม่อีกครั้ง ไว้ในหนังสือ “Adult Learning” ดังนี้

1. แรงจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) จากการศึกษาพบว่า เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญอย่างมากในการทำให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้โดยการเข้ารับการศึกษาอีกครั้ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่วัยต้น ทั้งนี้ก็เพราะว่า จะช่วยส่งเสริมโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ การงานที่ดำเนินอยู่แล้ว จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทศอังกฤษ (NIAE : National Institute of Adult Education) ปรากฏว่า ประมาณร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้เข้ามาเรียนด้วยความมุ่งมั่นเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานและอาชีพนั่นเอง

2. แรงจูงใจมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง (Self-Development) แรงจูงใจประเภทนี้เป็นการสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในด้านที่เป็นความรู้ทั่วไป หรืออาจจะเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่องานอดิเรก (Creative Hobby) ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในประเทศอังกฤษ ซึ่งจัดดำเนินการโดย NIAE ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มากกว่าร้อยละ 40 บอกเหตุผลในการเข้ามาชั้นเรียน เพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองตามความสนใจให้มากขึ้นและผู้เข้ามาด้วยแรงจูงใจ ประเภทนี้จะเป็นหญิงมากกว่าชาย

3. แรงจูงใจด้านสังคม (Social Motives) ซึ่งเป็นกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้รับ ความสนใจจากผู้เรียนค่อนข้างมากด้วยเหตุผลทางสังคม นักศึกษาจึงเข้ามาเรียนเพื่อมีโอกาสพบเพื่อนใหม่ เพื่อรู้จักกับครูผู้สอน ตลอดจนบรรยากาศที่แปลกออกไปจากชีวิตประจำวัน และในขณะเดียวกันก็มีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองและสติปัญญา (Intellectual Motives) แทรกอยู่ด้วย จากการสำรวจของสถาบัน NIAE พบว่า เหตุผลนี้มีจำนวนถึงร้อยละ 10 ของนักศึกษาผู้ใหญ่

4. แรงจูงใจอื่นๆ (Other Motives) สำหรับเหตุผลอื่นๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรม การศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ ช่วยให้ได้รับโอกาสที่ 2 (Second Chance) สำหรับผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาสในการเรียนจากระบบโรงเรียน ระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาหรือบางคน อาจเข้ามาด้วยเหตุผลเกี่ยวกับเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จัดให้มีขึ้นในสถาบันแห่งนี้ ทำให้เขามีโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การเรียนวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ รวมทั้งบรรยากาศ อื่นๆ ภายในสถานศึกษานั้น ก็มีส่วนส่งเสริมให้เขาเกิดความต้องการและสนใจเข้าเรียนรู้อีกกับกิจกรรม การศึกษาผู้ใหญ่ในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต (Human Life - Cycle)

คาฟฟาเรลล่า และ เมอร์เรียม (ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. 2548: 40; อ้างอิงจาก Caffarella; & Merriam. 2000) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจหรือเหตุผลที่ผู้ใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งอาศัยกรอบแนวคิดจากปัจจัยแรงจูงใจที่ Bossier ศึกษาในปี 1971 และพัฒนาแบบสำรวจที่เรียกว่า Educational Participation Scale (EPS) พบว่า มีจำนวน 3 ถึง 7 ปัจจัยที่ถูกใช้อธิบายสาเหตุหรือแรงจูงใจที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ ตัวอย่างของปัจจัยเหล่านี้คือ 1) ความคาดหวังของผู้อื่น 2) การเตรียมเพื่อการศึกษาต่อ 3) ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน 4) การกระตุ้นทางสังคม 5) ความสนใจใคร่รู้ทางปัญญา นอกจากนี้ยังมีความพยายามใช้พื้นฐานทางคุณลักษณะ (Characteristics) ของผู้เรียนแต่ละบุคคลสร้าง Model ที่หลากหลาย เพื่ออธิบายได้กว้างขวางมากขึ้นเกี่ยวกับเหตุผู้ใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ Models ต่างๆ เหล่านี้ พยายามเชื่อมโยงใช้แนวทางลักษณะทางสังคมประชากร (Socio Demographic) หรือ บริบท (Context) กับ ภูมิหลัง (Background) ต่างๆ ของผู้เรียน

สรุปว่า สาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่มาเรียนนั้น มีหลายสาเหตุที่แตกต่างกันไป และมีจุดมุ่งหมายในลักษณะผสมผสานกัน เพราะสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการเข้ามาเรียนที่แท้จริงนั้นอาจมาจากแรงจูงใจหลายๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือผู้อื่นก็ได้ เพราะวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีสิ่งที่จะต้องทำหลายอย่างไปพร้อมกัน และมีความคาดหวังเฉพาะตัวต่างกัน ดังนั้นจึงแยกเหตุผลออกเป็น 3 ประการ ใหญ่ๆ ดังนี้ 1) ด้านอาชีพ เช่น มาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้ทักษะด้านวิชาชีพ โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือชีวิตประจำวัน มาเรียนด้วยความมุ่งมั่นเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานและอาชีพ โดยนำความรู้ที่ได้รับไปแก้ไขปัญหาคงงานที่ปฏิบัติอยู่ ตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับวุฒิบัตร ประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร ซึ่งสามารถจะนำไปปรับขึ้นเงินเดือนเลื่อนขั้นได้ 2) ด้านพัฒนาตนเอง เช่น เพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตามความสนใจ มาเรียนเพราะมีใจรักเรียนต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ ให้มากที่สุด มาเรียนเพราะต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 3) ด้านสังคม เช่น มาเรียนเพื่อมีโอกาสพบเพื่อนใหม่เพื่อรู้จักกับครูผู้สอน ตลอดจนบรรยากาศที่แปลกออกไปจากชีวิตประจำวัน มาเรียน เพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น

3. แรงจูงใจ

3.1 ความหมายของแรงจูงใจ

คำว่า แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นคำสำคัญ ที่มีความหมายในฐานะที่เป็นตัวต้นกำเนิดของพฤติกรรม โดยปกติคำว่าแรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เป็นแรงที่ทำให้พลังงานกระตุ้นร่างกายให้กระทำพฤติกรรม เป็นแรงกระตุ้นที่มีการกำหนดทิศทางไว้ว่า จะกระทำพฤติกรรมออกไปอย่างไร แบบใด และเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นเอาไว้ โดยทั่วไปนั้นแรงจูงใจได้แก่ ความต้องการ (Need) ความปรารถนา (Desire) หรือ ความมุ่งหวัง (Expectancy) ซึ่ง สเทียร์ และ พอเตอร์ (ลิตธิโซด วรานุสันติกุล. 2546: 157; อ้างอิง Steers; & Porter. 1976: 3) ให้ข้อสังเกต 3 ประการ จากความหมายของแรงจูงใจในข้างต้น ดังนี้

ประการแรก ความหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจทำให้เกิดพลังผลักดัน (Drive) ภายในตัวบุคคลให้แสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

ประการที่สอง แรงจูงใจเป็นเรื่องของการทำพฤติกรรมโดยมุ่งสู่เป้าหมาย (Goal) คือ ทำอย่างมีจุดหมาย

ประการที่สาม การจูงใจเป็นเรื่องระบบซึ่งประกอบด้วยตั้งแต่สิ่งป้อนเข้า (Input) อันได้แก่ พลังจากสิ่งแวดล้อมที่มากกระตุ้นให้เกิดแรงผลักดัน (Drive) ภายในให้เกิดขึ้น ส่งผลให้ต้องแสดงพฤติกรรมออกไปเป็นผลผลิต (Output) ไปจนถึงข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งเป็นผลจากการกระทำพฤติกรรมอันมีอิทธิพลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นต่อ หรือเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมอื่นในโอกาสต่อไป

คัตนางค์ มณีศรี (2555: 28) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motives) เป็นที่มาของพฤติกรรมมนุษย์ แรงจูงใจพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย ความหิว ความกระหาย และการนอนหลับ จัดเป็นแรงจูงใจที่ทำให้มนุษย์สามารถมีชีวิตรอด แรงจูงใจเหล่านี้มีกลไกการทำงาน ที่แตกต่างกัน คือ เวลาที่แรงจูงใจใดถูกกระตุ้น จะมีแนวโน้มที่ตอบสนองต่อแรงจูงใจนั้นๆ มากกว่าทำพฤติกรรมอื่น พฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ส่วนมากเป็นพฤติกรรมที่มีทิศทางไปยังเป้าหมายที่ต้องการ ไปยังจุดที่ต้องการหรือ จ้องมองสิ่งที่สนใจ จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมาย

โซดอร์ว และ ริคเบาท์ (Sdorow; & Rickabaugh. 2002: 327) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการทางจิตวิทยาที่กระตุ้น มีทิศทางและนำพฤติกรรมให้ไปสู่เป้าหมาย

เวสเทน (Westen. 2002: 335) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจหมายถึง แรงขับที่อยู่เบื้องหลัง พฤติกรรมที่นำพาบุคคลไปสู่เป้าหมายบางอย่าง และหลีกเลี่ยงจากบางอย่าง

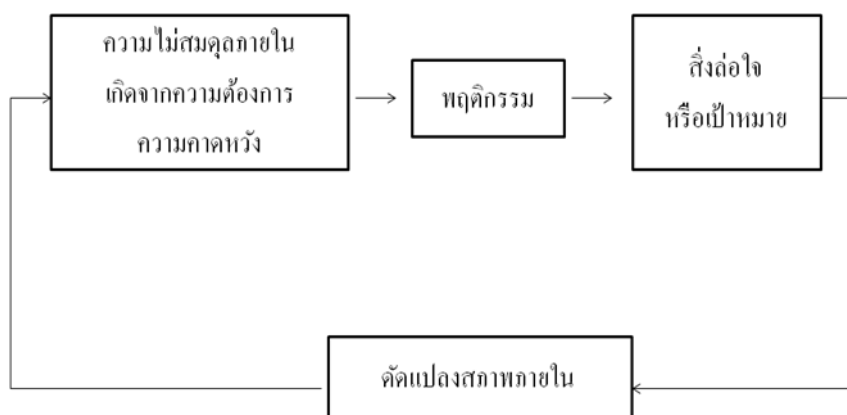
สุชา จันทน์เอม (2544: 112 – 113) ให้ความหมายของแรงจูงใจ ไว้ว่า

1. สภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อบรรลุสู่จุดหมายปลายทาง (Goal) ที่ตั้งไว้

2. พฤติกรรมที่สนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดหมาย

3. พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับ (Drive) ของแต่ละบุคคล มีแนวโน้มไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง และร่างกายอาจจะสมประสงค์ในความปรารถนาอันเกิดจากแรงขับ นั้นๆ ได้

ในทางจิตวิทยา แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมไปยังจุดหมายปลายทางตามต้องการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553: 112 – 113) ซึ่งจะมีลักษณะ ดังนี้



ภาพประกอบ 2 แรงจูงใจ

1. ถ้าบุคคลเกิดความสนใจสิ่งใดก็จะเลือกแสดงพฤติกรรมและมีความพอใจที่จะทำกิจกรรมนั้นๆ และพยายามทำให้เกิดผลดีที่สุด
 2. ความต้องการเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการนั้น
 3. ค่านิยมที่เป็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ เช่น ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม ความงาม จริยธรรม และวิชาการ สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมตามค่านิยมนั้น
 4. ทักษะที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็มีผลต่อพฤติกรรมนั้น เช่น ถ้ามีทักษะที่ดีต่องานก็จะทำงานด้วยความทุ่มเท
 5. ความมุ่งหวังที่ต่างระดับกัน ก็เกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกันกับคนที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูง จะพยายามมากกว่าผู้ที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ต่ำ
 6. การแสดงออกของความต้องการในแต่ละสังคม จะแตกต่างกันตามขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมของตน ยิ่งไปกว่านั้นคนในสังคมเดียวกันยังมีพฤติกรรมในการแสดงความต้องการที่ต่างต่างกัน
 7. ความต้องการอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ต่างกันได้ เช่น การแสดงออกของความไม่พอใจ เป็นต้น
 8. แรงผลักดันที่ต่างกันได้ ทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมเหมือนกันได้
 9. พฤติกรรมอาจสนองความต้องการได้หลายๆ ทาง และมากกว่าหนึ่ง อย่างในเวลาเดียวกัน เช่น ตั้งใจทำงานเพื่อให้ได้เงินเดือน และได้ชื่อเสียงความยกย่องและยอมรับจากผู้อื่น
- วิภากร มาพบสุข (2542: 258 – 259) ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่อิทธิพลกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเพื่อไปยังจุดหมายปลายทาง หรือเป้าหมาย จากความหมายของแรงจูงใจดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นหรือถูกเร้าให้แสดงการกระทำออกมา เรียกว่า พฤติกรรมที่ถูกจูงใจ จะมีแรงจูงใจอยู่เบื้องหลังทำหน้าที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. แรงจูงใจเป็นพลังที่จะกระตุ้น (Arouse) ให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งพลังนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้
2. แรงจูงใจทำหน้าที่กำหนดทิศทางและเป้าหมาย (Direct) พฤติกรรม คือ พฤติกรรมที่ถูกจูงใจนั้น ต้องมุ่งทิศทางใดทิศทางหนึ่ง
3. แรงจูงใจกระตุ้นให้ดำรงไว้ (Maintain) ซึ่งพฤติกรรมเพื่อเป็นการรักษาระดับของพฤติกรรมให้ดำรงอยู่

จากความหมายของแรงจูงใจดังกล่าว สรุปได้ว่า แรงจูงใจคือ พลังที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปตามทิศทาง และเป้าหมายที่กำหนด และพลังที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น คือ ความต้องการ (Need) และแรงขับ (Drives) ต่างๆ

3.2 ประเภทของแรงจูงใจ

มีนักทฤษฎีหลายท่าน ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้ ดังนี้

อาร์ พันธ์มณี (จุฬารัตน์ แต่งโสภณ. 2549: 11 – 12; อ้างอิงจาก อาร์ พันธ์มณี. 2546: 270 – 272) ได้กล่าวถึงประเภทของแรงจูงใจไว้ ดังนี้

1. การจูงใจ แบ่งตามลักษณะการแสดงออกตามพฤติกรรมได้ 2 ประเภท คือ
 - 1.1 การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลต้องกระทำ หรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง ไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น ความต้องการเรียน เพื่อต้องการความรู้ ทำงานเพื่อต้องการความสนุกและความชำนาญ ซึ่งความต้องการหรือความสนใจพิเศษ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของแต่ละบุคคล จะผลักดันให้บุคคลสร้างพฤติกรรมขึ้น ซึ่งได้แก่ ความอยากรู้ อยากเห็น ความสนใจ ความรัก ความศรัทธา เป็นต้น
 - 1.2 การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของหรือเกียรติยศ เงินเดือน ปริญญาบัตร ความก้าวหน้า รางวัล คำชมเชย การแข่งขัน การติเตียน ทำให้บุคคลมองเห็นเป้าหมาย จึงเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมายนั้น
2. การจูงใจ สามารถแบ่งตามที่มาของแรงจูงใจได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้
 - 2.1 แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) การจูงใจเกิดขึ้น เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เพื่อให้บุคคลมีชีวิต เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการน้ำ อาหาร พักผ่อนและปราศจากโรค เป็นต้น เราสามารถวัดระดับความต้องการทางสรีระได้จากการสังเกตพฤติกรรมการกระทำของคนเรา คือ จากความมากน้อยของการกระทำ การเลือกกระทำ (เลือกสิ่งใดแสดงว่า ต้องการสิ่งนั้นมาก) การโต้ตอบต่อสิ่งเร้าที่มาขัดขวาง
 - 2.2 แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางด้านสรีระวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แต่จะช่วยคนเราด้านจิตใจ ทำให้มีสุขภาพจิตดีและสดชื่น แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรักและความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

2.3 แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social Motivation) แรงจูงใจนี้ มีจุดเริ่มต้นมาจากประสบการณ์ทางด้านสังคมในอดีตของบุคคล และเป้าหมาย แรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา ตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา ได้แก่

2.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่วัยเด็ก จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ผีกัดการช่วยเหลือตนเองตามวัยจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความสำเร็จในชีวิตสูง

2.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliative Motives) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ ความรักจากผู้อื่น เป็นต้น

2.3.3 แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self-Esteem) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับในสังคม มีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งนำมาสู่ความรู้สึกนับถือตนเอง

ธีระพัฒน์ โยธจักร (2549: 9 – 10) ได้แบ่งลักษณะของแรงจูงใจเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางอย่างด้วยตนเอง ไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ความต้องการ ความสนใจพิเศษ ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรมแรงจูงใจที่มีและเกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเกิดจาก

1.1 ความสนใจ (Interest) ช่วยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจขึ้น

1.2 ความต้องการ (Needs) กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมออกมา เช่น ความต้องการความสำเร็จ กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจภายใน

1.3 เจตคติ (Attitude) เป็นความรู้สึก (Feeling) หรือความคิดเห็น (Opinion) ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งนักจิตวิทยาจัดเป็นแรงจูงใจภายใน

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายนอกตัวบุคคล ซึ่งมีผลกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ เป้าหมายต่างๆ เช่น รางวัล คำชมเชย หรือกำลังใจ ซึ่งสิ่งที่เป็นแรงจูงใจ ได้แก่

2.1 เป้าหมาย (Goal) ของการเรียนรู้ การทำงาน หรือกิจกรรมใดๆ เป็นสิ่งกระตุ้นให้คนเกิดแรงจูงใจกระทำพฤติกรรมอย่างเหมาะสม เช่น สนใจ ตั้งใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เครื่องล่ออันนี้ได้แก่

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการก้าวหน้า (Knowledge of Progress) เมื่อบุคคลทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียน หรือการกระทำใดๆ ย่อมทำให้เกิดแรงจูงใจ และมีกำลังใจ (Encourage) ในการทำงานให้ดียิ่งขึ้นไป

2.3 เครื่องล่อ (Incentive) ซึ่งได้แก่

2.3.1 การให้รางวัล เช่น การชมเชย กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ

2.3.2 การชมเชย (Praise) อาจเป็นด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร

2.3.3 การแข่งขัน (Competition) นักจิตวิทยาแนะนำว่าควรแข่งขันกับตนเอง จะช่วยให้เกิดความสนใจ ตั้งใจ และขยัน

สุวรรณา สุภาพจน์ (2546: 15 – 16) กล่าวถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแรงจูงใจที่น่าสนใจของ ฮิลการ์ด (Hilgard) ไว้ดังนี้

1. แรงจูงใจของแต่ละบุคคล จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม แม้แต่ในสังคมเดียวกัน แรงจูงใจของแต่ละบุคคลก็ยังคงมีความแตกต่างกัน แล้วแต่ประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล หรือของสังคมแต่ละสังคม ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจเป็นผลของประสบการณ์และการเรียนรู้โดยตรง

2. แรงจูงใจอย่างเดียวกัน อาจจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ความโกรธหรือความเคียดแค้นอาจแสดงออกโดยการก้าวร้าว ทำร้าย ต่อสู้ หรือบางคนแสดงออกโดยการหลบหนีไม่สู้

3. แรงจูงใจต่างกันอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมอย่างเดียวกันได้ เช่น การโกหกอาจมีสาเหตุมาจากต้องการปกปิดความผิดของตนเอง หรืออาจเกิดความต้องการที่จะแสดงว่าตัวเองเป็นบุคคลสำคัญก็ได้

4. แรงจูงใจที่เกิดขึ้น อาจมีสาเหตุสลับซับซ้อน เช่น เด็กขโมยของเราคิดว่าเด็กทำเพราะอยากได้ของ ของคนอื่น ซึ่งความจริงแล้ว เด็กอาจทำไปเพราะมีความขัดแย้งในใจ หรือต้องการเรียกร้องความสนใจ

เดิมศักดิ์ คทวณิช (2546: 152 – 155) ได้จำแนกการเกิดแรงจูงใจไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drives) หรือแรงขับทางกาย (Physiological Drives) ถือได้ว่า เป็นแรงขับพื้นฐานที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ เป็นแรงขับที่เกิดขึ้นเมื่อร่างกายอยู่ในสภาวะของการขาดความสมดุล จนทำให้เกิดความต้องการขึ้น แรงขับดังกล่าวจะรบกวนร่างกายให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการนั้นๆ เพื่อให้ร่างกายกลับเข้าสู่สภาวะดังเดิม ตัวอย่างเช่น แรงขับที่เกิดจากความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ เป็นต้น

2. แรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary Motives) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social Motives) เนื่องจากแรงจูงใจประเภทนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เกิดจากการที่บุคคลได้เรียนรู้จากสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ครอบครัว สถาบันศึกษาจะถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม ทัศนคติ และความเชื่อให้กับสมาชิกแรงจูงใจทุติยภูมินี้ เกิดจากความต้องการทั้งนามธรรม (ความต้องการได้รับความภาคภูมิใจ ชื่อเสียง เกียรติยศ ค่ายกย่อง ชมเชย) และรูปธรรม (ความต้องการเงิน ต้องการตำแหน่ง ฐานะทางสังคม) สำหรับแรงจูงใจทุติยภูมิในส่วนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงาน ได้แก่

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะพยายามทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความอดทนหาทางฟันฝ่าและเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นด้วยตัวเองเพื่อความภาคภูมิใจที่เกิดขึ้น

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม เพื่อให้ผู้อื่นรัก ยอมรับ เคารพนับถือ พฤติกรรมของผู้ที่มี

แรงจูงใจใฝ่สัมพันธสูง จะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมักจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับบุคคลอื่น ทั้งความคิดและการกระทำ

2.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีความทะเยอทะยาน รักความก้าวหน้า ในบางครั้งผู้ที่มีแรงจูงใจสูงเกินไป อาจจะไม่นำถึงความถูกต้องและชอบธรรมในการได้มาซึ่งอำนาจ ไม่พอใจกับสถานการณ์ที่มีผู้นำหลายคนในเวลาเดียวกัน ชอบโต้แย้ง เอาชนะ เพราะฉะนั้นบุคคลจึงควรมีแรงจูงใจใฝ่อำนาจในระดับที่พอเหมาะ เนื่องจากจะช่วยเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการที่จะแสวงหาความก้าวหน้าให้กับตน สามารถจะแสวงหาศักยภาพของตนได้เหมาะสมกับโอกาส

3. แรงจูงใจส่วนบุคคล (Individual Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้น เนื่องจากแต่ละคนมีความต้องการส่วนตัวที่ไม่เหมือนกัน ถึงแม้จะมีความต้องการในเรื่องเดียวกันก็ตามความต้องการที่แตกต่างกันในด้านรายละเอียดเหล่านี้ ทำให้เกิดแรงจูงใจส่วนบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองที่แตกต่างกันออกไป สำหรับแรงจูงใจส่วนบุคคลที่แต่ละคนมีแตกต่างกันนั้นเป็นเพราะว่าแต่ละคนได้รับการเรียนรู้จากสังคมและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป

นักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของแรงจูงใจซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ สรุปได้ดังนี้ (วิกิพีเดีย. 2555: ออนไลน์)

1. แรงจูงใจฉับพลัน (Aroused Motive) คือ แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาทันทีทันใด และแรงจูงใจสะสม (Motivational Disposition หรือ Latent Motive) คือ แรงจูงใจที่มีอยู่แต่ไม่ได้แสดงออกทันทีจะค่อยๆ เก็บสะสมไว้รอการแสดงออกในเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) คือ แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายในตัวของบุคคลผู้นั้น และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) คือ แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายนอก

3. แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motive) คือ แรงจูงใจอันเนื่องมาจากความต้องการที่เห็นพื้นฐานทางร่างกาย เช่น ความหิวโหย กระหายเลือด และแรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary Motive) คือ แรงจูงใจที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากแรงจูงใจขั้นปฐมภูมิ

จึงเห็นได้ว่า แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำ หรือประพฤติ เพื่อตอบสนองความต้องการให้เป็นไปตามทิศทางหรือเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ รวมทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ซึ่งผู้ที่มีแรงจูงใจภายในสูงนั้นจะมีความกระตือรือร้น มีความมานะอดทน และกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังคงรักษาการกระทำพฤติกรรมนั้นไว้ จนกว่าจะสำเร็จเป้าหมาย

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจกับความต้องการของคน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 114 – 115) กล่าวว่า ความต้องการของบุคคลนั้นเกิดจากการขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล เป็นการขาดความสมดุลทั้งทางร่างกายและสิ่งแวดล้อมภายนอก

ทำให้เกิดแรงขับ (Drive) ขึ้นมาคนทุกคนต้องการในหลายสิ่งและมีความต้องการหลายระดับ ซึ่งได้แบ่งความต้องการของคนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะ ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ แต่อย่างไร แต่เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางด้านร่างกายของเราเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกาย ถูกกระตุ้น ทำให้เกิดความว่องไว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า เกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอก มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจนี้ ได้แก่

- 1.1 ความหิว คนเราต้องมีอาหารเข้าสู่ร่างกาย เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต
- 1.2 ความกระหาย เมื่อร่างกายของคนเราขาดน้ำ ทำให้เรารู้สึกลำคอ และปากแห้งผาก เกิดความต้องการที่จะได้น้ำดื่ม เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย
- 1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้ จะเริ่มขึ้นเมื่อเรา่างเข้าสู่วัยรุ่นและเป็นผู้ใหญ่
- 1.4 อุณหภูมิที่เหมาะสม สิ่งมีชีวิตจะดำรงชีวิตอยู่ได้ ก็ต้องอาศัยความสมดุลทางร่างกาย
- 1.5 การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด แรงขับชนิดนี้เกิดจากความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดเพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย
- 1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เมื่อร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อย เนื่องจากการใช้พลังงานออกแรงในการทำงาน เกิดความเหนื่อยล้าเนื่องจากความอ่อนเพลียของร่างกายเราต้องการการนอนหลับและพักผ่อน เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกายได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ
- 1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจ
- 1.8 ความต้องการขับถ่าย เป็นการขับของเสียออกจากร่างกายเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับกับอาหารและน้ำ

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs) การจูงใจ ประเภทนี้ ค่อนข้างซับซ้อนเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ แบ่งได้ ดังนี้

- 2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคม ที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และกลายมาเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะแตกต่างกันไปของแต่ละสังคม
- 2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ เราต้องมีประสบการณ์ และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกปฏิบัติได้ บางที่เราต้องศึกษาว่ามันเริ่มต้นอย่างไร และปฏิบัติกันอย่างไร ในสังคม

แรงจูงใจเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำแต่ละบุคคลให้พยายามทำในสิ่งที่ตนเองมีความต้องการ เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้น มันจะขับนิสัยที่เต็มไปด้วยพลังเพื่อที่แต่ละบุคคลจะดำเนินกิจกรรมนำไปสู่

ความพึงพอใจในสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งมีนักทฤษฎีหลายท่านสร้างทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นแรงจูงใจของมนุษย์ไว้ดังนี้

ทฤษฎีความต้องการ (The need Theory)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 116 – 119) ได้สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของนักทฤษฎีแต่ละท่านไว้ 4 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Need) มาสโลว์ กล่าวว่า มนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการเฉพาะอย่าง และได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้ ดังนี้

1.1 บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นไม่มีวันจบสิ้น

1.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น

1.3 ความต้องการของบุคคล จะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการในระดับสูงต่อไป

ลำดับขั้นความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตามลำดับ

1. ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุด เพื่อความมีชีวิตอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร เพศ เครื่องนุ่งห่ม

2. ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการแสวงหาความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม และความคุ้มครองจากผู้อื่น

3. ความต้องการความรัก ความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วม และการเข้ากลุ่มในสังคม

4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติและเห็นความสำคัญของตน

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิต เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบหรือต้องการ จะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

2. ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified Need Hierarchy Theory) แอลเดอร์เฟอร์ ได้คิดทฤษฎีความต้องการนี้ขึ้น ในปี ค.ศ. 1972 เรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG : Existence Relatedness Growth Theory) เนื่องจากได้มีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ พบว่า ไม่ตรงกับทฤษฎี คือ การตอบสนองความต้องการ ไม่จำเป็นต้องไปตามลักษณะตามลำดับขั้นของ มาสโลว์ แอลเดอร์เฟอร์ จึงได้เสนอทฤษฎีความต้องการ อีอาร์จีขึ้น โดยแบ่งความต้องการของบุคคลไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่จะตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย

2. ความต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย

3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) ความต้องการได้รับการยกย่องและความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุด

3. ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Maslow's Manifest Needs Theory)

ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์นั้นไม่ได้เรียงตามลำดับขั้นตามความต้องการเหมือนของมาสโลว์ กล่าวคือ ทฤษฎีของเมอร์เรย์ สามารถอธิบายได้ว่า ในเวลาเดียวกันบุคคลอาจมีความต้องการด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน สูง และความต้องการด้านอื่นๆ ต่ำก็ได้

ตามทฤษฎีของเมอร์เรย์ ได้แบ่งความต้องการที่จำเป็นและสำคัญเกี่ยวกับการทำงานของคนไว้ 4 ประเภท คือ

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Need for Affiliation) ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น และการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน

3. ความต้องการอิสระ (Need for Autonomy) ความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง

4. ความต้องการมีอำนาจ (Need for Power) ความต้องการจะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่น ให้อยู่ในอำนาจของตน

4. ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคคลีแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) แมคคลีแลนด์ ได้แบ่งความต้องการไว้ 3 ประเภท คือ

4.1 ความต้องการประสบความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา

4.2 ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Need for Affiliation) เป็นความต้องการ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

4.3 ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ สามารถสรุปได้เป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางที่หนึ่งคือ ความต้องการเพื่อการมีชีวิตอยู่ ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การนอนหลับพักผ่อน และความต้องการทางเพศ เป็นต้น แนวทางที่สองคือ ความต้องการทางด้านจิตใจและสังคม เป็นความต้องการความรัก ความปลอดภัย การรักษาทrophic ความมีชื่อเสียง มีเกียรติ รู้จุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นต้น

จากทฤษฎีความต้องการดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันไป และเป็นความต้องการที่ไม่สิ้นสุด ความต้องการนั้นจะเกิดขึ้นเรียงลำดับอย่างไร แล้วแต่บุคคลที่จะให้ความสำคัญในความต้องการนั้น ซึ่งหากบุคคลใดมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ก็ย่อมทำให้เกิดความเข้มแข็งของแรงจูงใจที่อยากจะกระทำการสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จโดยง่าย

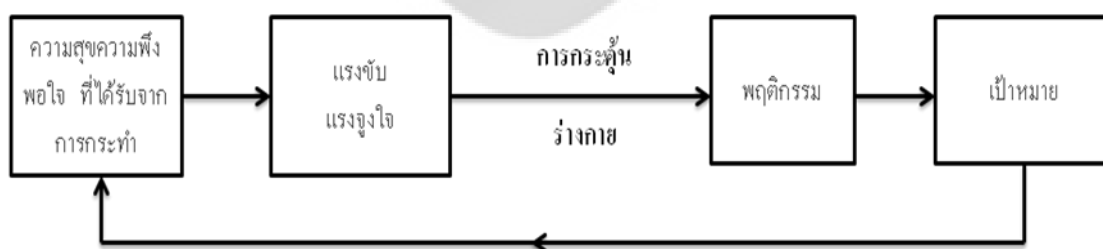
ทฤษฎีความคาดหวัง (The Expectancy Theory)

ลีทริโซค วรานุสันติกุล (2546: 177 – 188) กล่าวถึง นักจิตวิทยาในยุคปัจจุบัน ที่อยู่ในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitive) ซึ่งมีความเชื่ออย่างหนักแน่นว่า มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาความคิดในการตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างไรอย่างหนึ่งเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองความต้องการของตนเอง ด้วยความเชื่อนี้ จึงเกิดมีแนวคิด (Assumptions) ดังนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้นโดยผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเอง และแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม
2. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนา และเป้าหมายแตกต่างกัน
3. บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมโดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง สิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว

ทฤษฎีภาวะทางอารมณ์ (Affective Arousal Theory)

เดิมศักดิ์ คทวณิช (2546: 159 – 160) อธิบายว่า แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมของบุคคลที่ว่า พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมานั้น จะเกิดขึ้นเพื่อแสวงหาความสุข ความพึงพอใจให้กับตนเอง และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมใดก็ตามซึ่งเมื่อบุคคลได้กระทำลงไปแล้วได้รับความสุขความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้นก็เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในทางตรงกันข้ามถ้าพฤติกรรมใดเมื่อกระทำไปแล้วได้รับความทุกข์และความไม่สบายใจ พฤติกรรมนั้นจะค่อยๆ หายไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทฤษฎีภาวะทางอารมณ์นั้น จะเน้นความสำคัญที่อารมณ์และความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมว่า เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเกิดแรงขับและแรงจูงใจที่ทำให้ไปกระตุ้นร่างกายให้เกิดพฤติกรรม เพื่อไปสู่เป้าหมายความสุข และความพึงพอใจที่ได้รับจากการบรรลุเป้าหมายนั้นจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างสม่ำเสมอ ดังภาพประกอบ 3



ภาพประกอบ 3 กระบวนการจูงใจตามทฤษฎีภาวะทางอารมณ์

ระดับของความพึงพอใจที่บุคคลได้รับจากพฤติกรรมเมื่อบรรลุเป้าหมาย จะมีความสัมพันธ์กับแรงขับและแรงจูงใจ กล่าวคือ ยิ่งได้รับความพึงพอใจจากการกระทำมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้เกิดแรงขับและแรงจูงใจที่จะกระตุ้นร่างกายมีสูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน อารมณ์ที่สร้างความสุข ความพึงพอใจ ได้แก่ อารมณ์รัก ชอบ ยินดี และสนุกสนาน ถือว่าเป็นสภาวะทางอารมณ์บวก (Positive Effect) ส่วนอารมณ์ที่สร้างความไม่พึงพอใจหรือความทุกข์ จนทำให้ต้องลดหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกเช่นนั้น ถือว่าเป็นสภาวะอารมณ์ทางลบ (Negative Effect)

จากทฤษฎีภาวะทางอารมณ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า อารมณ์ทางบวกสามารถทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ยิ่งได้รับความพึงพอใจจากการกระทำมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้เกิดแรงขับและแรงจูงใจที่กระตุ้นร่างกายสูงขึ้นตามไปด้วย

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจนั้น ประกอบด้วยความต้องการ และความประสงค์ ที่มีลักษณะผสมผสานกันหลายประการทั้งด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสังคมด้าน เศรษฐกิจ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องและด้านสถาบัน ซึ่งแรงจูงใจจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องมีความจำเป็นและแรงขับจะเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความต้องการ ความมุ่งหวัง ความปรารถนา ความชอบ การรับรู้ เจตคติ อารมณ์ สภาวะแวดล้อมและสิ่งจูงใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการหรือตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3.4 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษา

พื้นฐานพฤติกรรมของบุคคล

เมธี อุดมธรรมานภาพ (2546: 142 – 144) กล่าวถึง ธรรมชาติของมนุษย์ ว่ามีหลักการใหญ่ๆ 3 ประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ความแตกต่างกันในด้านรูปร่าง เพศ วัย สติปัญญา ความคิดเห็น ความต้องการ อุปนิสัย อารมณ์ และบุคลิกภาพ เป็นต้น
2. คนมีศักดิ์ศรีซึ่งนับเป็นปัจจัยที่มีค่ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติเรื่องศักดิ์ศรีของมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน ทุกคนต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในศักดิ์ศรีของตน
3. คนมีความต้องการ จึงจำเป็นต้องศึกษามูลเหตุแห่งความต้องการนั้น และหาวิธีจูงใจให้คนทำงานเพื่อให้ได้ผลตอบสนองความต้องการนั้นๆ

ร็อบบินส์ (วิรัช สงวนวงศ์วาน แปลจาก Stephen; P. Robbins. 2550: 175 – 179) กล่าวว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำของคน ส่วนพฤติกรรมองค์การ (Organizational Behavior) หมายถึง การกระทำของคนในการทำงาน การศึกษาพฤติกรรมของบุคคล (Individual Behavior) นั้น เป็นการศึกษาพฤติกรรมในเชิงจิตวิทยา เช่น ทศนคติ (Attitude) บุคลิกภาพ (Personality) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) และการจูงใจ (Motivation) ดังนี้

1. ทศนคติ (Attitude) คือ ความรู้สึกในการประเมินว่า ชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น สิ่งของคน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ทศนคติประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ส่วนประกอบด้านความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อ (Belief) ความคิดเห็น (Opinion) ความรู้ (Knowledge) หรือข้อมูลข่าวสารที่ผู้นั้นมีอยู่ เราอาจชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดจากความเข้าใจของเรา

1.2 ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เช่น การที่คนเรามีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบสิ่งใดอาจเป็นเพราะเกิดจากอารมณ์ หรือความรู้สึก

1.3 ส่วนประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เป็นทัศนคติ ส่วนที่เกิดจากความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมอย่างนั้น เช่น เราไม่รับประทานเนื้อสัตว์เพราะมีความตั้งใจจะเป็นมังสวิรัต โดยปกติทัศนคติในความเข้าใจทั่วไป มักเป็นประเภท ความรู้สึกด้านอารมณ์

2. บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง คุณลักษณะทางจิตวิทยาที่อธิบายเกี่ยวกับบุคคล เช่น เป็นคนเงียบขรึม (Quiet) อ่อนข้อ (Passive) ดึงดัง (Loud) ก้าวร้าว (Aggressive) ทะเยอทะยาน (Ambitious) เปิดเผย (Extroverted) ซื่อสัตย์ (Loyal) เครียด (Tense) หรือแก่สังคม (Sociable) คุณลักษณะเหล่านี้เรียกว่า บุคลิกภาพ

วัฒนธรรมกับบุคลิกภาพ (Personality Types in Different Cultures) วัฒนธรรมประจำชาติต่างๆ มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของบุคคล ความแตกต่างทางประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อของคนแต่ละชาติจะกำหนดบุคลิกภาพให้แตกต่างกัน เช่น ชาวอเมริกันเชื่อว่า คนเราสามารถกำหนดสิ่งแวดล้อมได้ แต่ชาวตะวันออกกลาง อาจเชื่อว่า ชะตาชีวิตถูกกำหนดมาแล้ว

3. การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการที่บุคคลให้ความหมายกับสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยการรวบรวมและตีความจากประสาทที่ได้รับ เมื่อเรารับรู้สิ่งใดมักเชื่อว่า สิ่งนั้นเป็นความจริง บุคคล 2 คน ได้เห็นสิ่งเดียวกัน แต่อาจเกิดจากการรับรู้ต่างกัน เมื่อเรารับรู้และเชื่อในสิ่งนั้น เราก็มักมีพฤติกรรมไปตามการรับรู้ด้วย ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ (Factors that Influence Perception) การที่คน 2 คนเห็นสิ่งเดียวกัน แต่การเกิดการรับรู้ต่างกันอาจเกิดจากปัจจัย 3 อย่าง คือ ตัวผู้รับรู้ สิ่งที่จะเห็นและสถานการณ์

3.1 ผู้รับรู้ (Perceiver) แต่ละคนที่เห็นสิ่งเดียวกัน แต่รับรู้ต่างกันอาจเป็นเพราะแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ทัศนคติ (Attitudes) บุคลิกภาพ (Personality) แรงขับ เคลื่อน (Motive) ความสนใจ (Interests) ประสบการณ์ (Experience) และความคาดหวัง (Expectations)

3.2 เป้าหมาย (Target) หรือสิ่งที่เห็นอาจจะทำให้การรับรู้ต่างกัน คนเสียงดัง คนสวย คนที่มีจุดเด่นต่างๆ จะถูกเห็นหรือสังเกตได้มากกว่าคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน นอกจากนั้น เป้าหมายต่างๆ มักมีได้ถูกเห็นอย่างโดดเด่น แต่จะมีสิ่งอื่นๆ หรือ Background อยู่ด้วย ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ได้มาก นอกจากนั้น เมื่อเรามองดูสิ่งใดในทิศทางที่แตกต่างกันหรือเมื่อเขาเอียงหรือก้มหรือเงยหน้าดูสิ่งนั้นในระดับที่แตกต่างกัน สิ่งที่เราเห็นจะแตกต่างกันไป

3.3 สถานการณ์ (Situation) หรือสิ่งแวดล้อมขณะที่เราเห็นเป้าหมาย หากแตกต่างกัน ก็อาจทำให้การรับรู้แตกต่างกันด้วย เช่นเวลา (เช้า สาย บ่าย เย็น กลางคืน) สถานที่หรือทำเล ที่ตั้ง ระดับแสง ความร้อน สี และสิ่งแวดล้อม ประกอบอื่นๆ

4. การเรียนรู้ (Learning) คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกับเรียนรู้ 2 ทฤษฎีที่อธิบายว่าพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลเกิดขึ้นได้อย่างไร (How) และเกิดขึ้นเพราะเหตุใด (Why) คือ

4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขจากการกระทำ (Operant Conditioning Theory) มีความเห็นว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นเพื่อต้องการจะได้รับผลตอบแทนบางอย่างที่อยากได้ หรือเพื่อเลี่ยงอะไรบางอย่างที่เขาไม่ต้องการได้รับ

4.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) อธิบายว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตการณ์ (Observing) สิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น หรือจากการบอกเล่าจากผู้อื่น หรือการได้รับประสบการณ์โดยตรงด้วยตนเอง เช่น เราสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้จาก พ่อ แม่ ครู อาจารย์ เพื่อนร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชา นั่นคือบุคคลสามารถเรียนรู้ทั้งจากผู้อื่นและโดยตนเองหรือจากสังคมนั่นเอง อิทธิพลจากผู้อื่นที่มีต่อบุคคลใด อาจมาจากการบวนการ 4 ลักษณะ ดังนี้

4.2.1 Attention Process คือ การเรียนรู้จากผู้ที่ เป็นแบบอย่าง (Model) โดยเฉพาะผู้เป็นแบบอย่างที่เราให้ความสนใจเป็นพิเศษ

4.2.2 Retention Process คือ การเรียนรู้จากความทรงจำที่บุคคลยังคงระลึกได้จากผู้เป็นแบบอย่างของตน

4.2.3 Motor Reproduction Process หลังจากบุคคลได้ติดตามได้สังเกตเห็นพฤติกรรมใหม่ของผู้ที่เป็นแบบอย่าง เขาจะปฏิบัติเลียนแบบในเวลาต่อมา

4.2.4 Reinforcement Process บุคคลจะได้รับการจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับผู้เป็นแบบอย่าง

สรุปได้ว่า พื้นฐานพฤติกรรมของบุคคลมีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษาที่เกิดจากความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น เพศ วัย สถิติปัญญา ความคิดเห็น อุปนิสัย และบุคลิกภาพ รวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ องค์ประกอบเหล่านี้ มีผลต่อการตัดสินใจกระทำบางสิ่งบางอย่าง ตามความสนใจ ประสบการณ์ และความคาดหวัง เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

อิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรม

เมื่อกล่าวถึงอิทธิพลของสังคมก็จะหมายถึง ความสนใจของคนหรือของกลุ่มคนใน การที่จะเปลี่ยนแนวความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของบุคคล โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น สื่อโฆษณา ทางโทรทัศน์ วิทยุ การดูแบบอย่างและทำตามในการแต่งกาย การเลือกอาชีพ การแสดงความก้าวร้าว ตามตัวอย่างที่ได้พบเห็น การรู้จักช่วยเหลือสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมทัศนคติ ซึ่งเป็นบรรทัดฐานของสังคม (Social Norms) ระเบียบแบบแผนทางประเพณี ศีลธรรม การคาดหวังจากสังคมต่างๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อคนในสังคมทั้งสิ้น

(วิภาพร มาพบสุข. 2542: 550 – 551)

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546: 189 – 193) กล่าวว่า คนเรามักจะพยายามที่จะใช้อิทธิพล ในการกระตุ้นและชักจูงเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมความคิดของคนอื่น เพื่อประโยชน์บางสิ่งบางอย่างแก่ตนเอง

หรือแก่ตัวผู้ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดนั้น อิทธิพลทางสังคมนี้แสดงออกมาได้หลายรูปแบบสรุปได้ ดังนี้

1. การชักจูง (Persuasion) คือ การใช้การสื่อสารเพื่อประโยชน์เฉพาะในการเปลี่ยนใจหรือความคิด ความเชื่อของบุคคล รวมตลอดไปถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของคนด้วย ผู้ไปชักจูงคนอื่นต้องพยายาม อย่างยิ่งที่จะทำให้อคติหรือข้อโต้แย้งที่เสนอไปอย่างมีเหตุผลหรือตรรกะที่น่าเชื่อถือที่สุด
2. การคล้อยตาม (Conformity) เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่บุคคลเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับมาตรฐานหรือความเชื่อ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หรือจะกล่าวว่าเป็นเข้ากับบรรทัดฐาน (Norms) ของกลุ่มก็ได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคล้อยตามนั้นคือ แรงกดดันจากกลุ่มเห็นได้จากกลุ่มเด็กวัยรุ่นมักจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อนของตน ยิ่งกลุ่มเพื่อนมีความคิดเห็นเหมือนกันมากเท่าไร ยิ่งมีอิทธิพล ทำให้คนในกลุ่มนั้นต้องคล้อยตามมากขึ้นเท่านั้น
3. การยอมทำตาม (Compliance) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการได้รับคำร้องจากผู้อื่นให้กระทำ ทั้งที่ใจจริงไม่อยากจะทำแต่ปฏิเสธไม่ได้ จะด้วยความเกรงใจและรู้ตนเองอยู่ตลอด เวลาหรือไม่ก็ทำตาม ตัวอย่างเช่น เด็กบางคนเรียนรู้อาชีพทำให้ผู้ใหญ่ยอมทำตามด้วยการแสดงฤทธิ์เดชออกอาการให้ผู้ใหญ่อับอายต่อหน้าสาธารณชน ในที่สุดผู้ใหญ่ก็ต้องรับทำตามที่เขาขอของเด็ก
4. การเชื่อฟัง (Obedience) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลยอมทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจเหนือกว่า เช่น นักเรียนเชื่อฟังครู ลูกเชื่อฟังพ่อแม่และลูกน้องเชื่อฟังเจ้านาย โดยทั่วไปผู้ที่ออกคำสั่งต้องเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งควบคุมการกระทำของผู้ที่จะรับคำสั่งได้ และผู้ที่ออกคำสั่งต้องสามารถหาวิธีที่ทำให้คำสั่งที่วางนั้นบังเกิดผลในทางปฏิบัติให้ได้

การกระทำของมนุษย์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะมีพฤติกรรมที่เรียกว่า เป็นการกระทำทางสังคม ซึ่งหมายถึงการกระทำที่บุคคลแสดงออกมาโดยที่การกระทำนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนอื่น การเกี่ยวข้องกับผู้อื่นเห็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมทางตรงคือ การเกี่ยวข้องระหว่างสองฝ่ายที่ติดต่อโดยตรง เช่น การพูดคุยการโทรศัพท์หรือทางอ้อมโดยเรานั่งอยู่คนเดียว ใช้ความนึกคิดถึงบุคคลอื่นหรือมักจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ทั้งนี้เพราะเราได้รับการกระตุ้นจากผู้อื่น เช่น อ่านหนังสือ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ดูภาพยนตร์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 อย่างคือ

1. ตัวผู้กระทำ (Actor) ตัวผู้กระทำขึ้น ซึ่งพิจารณาจากสภาพร่างกายและสภาพจิตใจควบคู่กันโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางจิตวิทยา ที่ว่าพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมานั้นมีจิตเป็นพื้นฐานของความรู้สึกนึกคิด นั่นก็คือ แรงจูงใจซึ่งได้มาจากหลายทางด้วยกัน เช่น มาจากแรงขับภายใน ได้แก่ ความหิวความกระหาย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น หรือมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น สภาพภูมิศาสตร์ ดินฟ้าอากาศ สภาพสังคมรอบตัว ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมแตกต่างกัน เช่น คนชนบทกับคนในเมืองนั้นมีความคิดความเชื่อทัศนคติการกระทำที่แตกต่างกัน

2. เป้าหมาย (Goal or end) การกระทำทางสังคมจะต้องมีเป้าหมายมิใช่เป็นการกระทำลอยๆ ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็น end-pursuing animal ซึ่งหมายความว่า การกระทำของมนุษย์ต้องมีจุดมุ่งหมาย มีใช้กระทำไปโดยอัตโนมัติด้วยสัญชาตญาณอย่างสัตว์ และเป้าหมายที่มนุษย์มีนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มนุษย์ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาในรูปแบบลักษณะใดๆ

3. เงื่อนไข (Condition) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นเครื่องขัดขวางหรือสนับสนุนให้บุคคลไปสู่เป้าหมาย เงื่อนไขอาจมาจากสิ่งต่างๆ หลายทางด้วยกัน เช่น สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของบุคคลอาจเป็นฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว หรืออาจเป็นเพราะบุคลิกภาพเฉพาะตัวความสามารถส่วนบุคคล ทั้งสภาพร่างกายและสติปัญญา เป็นต้นว่า บางคนอยากเป็นแพทย์แต่สอบตกประจำบางคนอยากเป็นนายทหารแต่กลัวเสียงปืน บางคนอยากเป็นนายตำรวจแต่ตาบอดสี มนุษย์ที่อยู่ในสังคมจะพบว่า มีเงื่อนไขทางสังคมกำหนดไว้มากมาย ถ้าคนในสังคมใหญ่ยอมรับว่าถูกต้อง แต่บุคคลไม่ยอมรับเงื่อนไขนั้นก็มิอุปสรรค

4. วิธีการ (Means) ผู้กระทำนั้นต้องมีวิธีการเลือกกระทำได้หลายทาง เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ตนต้องการได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณค่าที่ตนมีอยู่ (บ้านจอมยุทธ. 2555: ออนไลน์)

บรรยากาศทางสังคม

นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากที่กลับเข้าสู่บรรยากาศการเรียนที่เป็นระบบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากได้ห่างเหินเป็นเวลาหลายๆ ปี จะมีลักษณะที่ค่อนข้างอ่อนไหว (Sensitive) อย่างมากต่อบรรยากาศของสถานที่เรียน ซึ่ง แบคแมนและซีคอร์ด (สัว์ฉน์ วัฒนวงศ์. 2547: 206; อ้างอิงจาก Backman; & Secord. 1968) ได้เสนอแนะองค์ประกอบที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับบรรยากาศของสถานศึกษา 3 ประการ ได้แก่

1. คุณลักษณะต่างๆ ของนักศึกษา (Students) คุณลักษณะของนักศึกษา ที่เข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบันนั้น ซึ่งได้แก่ ตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพ ความสามารถต่างๆ แรงจูงใจทั้งหลาย ค่านิยม อาชีพของนักศึกษาผู้ใหญ่ ความมุ่งหวังทางการศึกษา ตลอดจนประสบการณ์เดิมที่ผ่านมาแล้ว โดยเฉพาะที่ได้รับมาจากสถาบันเก่า

2. คุณลักษณะของสถานศึกษา (Institutions) ซึ่งหมายรวมถึง ขนาดของสถาบัน วิธีการปกครองและการบริหารที่ดำเนินการอยู่ สิ่งอำนวยความสะดวกสบายทั้งหลาย ความเป็นมาของการก่อตั้งในสถาบัน

3. คุณลักษณะขององค์การที่ไม่มีรูปแบบซึ่งอยู่ในสถาบัน (Informal Organization) ซึ่งมีการแสดงออกมาในรูปแบบประเพณี (Traditions) และความรู้สึกอารมณ์ร่วมกัน (Collective Feeling) โดยที่แสดงออกจากรุ่นหนึ่งไปสู่ยังอีกรุ่นหนึ่งและอาจจะพยายามถ่ายทอดจากนักศึกษาไปยังบุคคลอื่นๆ

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ อาจจะไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะในองค์การที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก เพราะว่า จะมีผลทำให้ได้รับคุณลักษณะของนักศึกษาที่เข้ามาเรียนแตกต่างกันออกไป จากองค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจของผู้ใหญ่ อาจสรุปได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษาของผู้ใหญ่ มีหลายสาเหตุ ผสมผสานกัน เพราะวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการทำงาน จึงนับว่า เป็นเรื่องที่ยากเพราะสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการเข้ามาเรียนที่แท้จริงนั้น อาจจะมาจากรแรงจูงใจหลายๆ ด้าน แตกต่างกัน ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างบุคคล (เช่น บุคลิกภาพ ทักษะคติ การรับรู้ การเรียนรู้ รวมถึงสภาพสังคมต่างๆ ฯลฯ) สิ่งเหล่านี้อาจเป็นปัจจัยที่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ซึ่งจะเห็นว่าเอกลักษณ์ หรือ

ความแตกต่างของบุคคลเกิดจากองค์ประกอบทั้งทางกายภาพและจิตวิทยาที่รวมเข้าเป็นบุคคลแต่ละคน การที่บุคคลตัดสินใจหรือแสดงพฤติกรรมใดออกไป เนื่องจากตัวเขาตอบสนองต่อสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อม มิใช่เกิดจากเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายและจิตใจเท่านั้น การกระทำของแต่ละบุคคลจึงเป็นผลมาจากสาเหตุที่แตกต่างกัน เช่น ความหิว ความกลัว ความรัก ความมั่นคง และความปลอดภัย เป็นต้น และในฐานะที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม บุคคลยังต้องการมีอารมณ์ผูกพันและอยู่รวมกลุ่มกับผู้อื่น

อิทธิพลของแรงจูงใจและการจูงใจเป็นส่วนสำคัญอย่างมาก ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยตรง ซึ่งแรงจูงใจเกิดขึ้นได้จากปัจจัยภายในและภายนอก (ณัฐพันธ์ เขจรินทร์. 2551: 38) ดังนี้

แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives)

แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจการมองเห็นคุณค่าความพอใจความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่างๆ ดังที่กล่าวมาเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร

แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives)

แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคล ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม อาจจะเป็นการได้รับรางวัลเกียรติยศ ชื่อเสียง คำชมการได้รับการยอมรับยกย่อง ฯลฯ แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรมบุคคล จะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าว เฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัลต้องการเกียรติยศชื่อเสียงคำชมการยกย่องการได้รับการยอมรับ เป็นต้น

ดังนั้น อิทธิพลแรงจูงใจของมนุษย์จึงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายเพราะเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจหรือได้รับแรงจูงใจ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย และเต็มไปด้วยความพยายาม และมีพลัง นอกจากนี้เมื่อบุคคลได้รับแรงจูงใจ และมีแรงจูงใจ บุคคลจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตน ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

4. การจัดการศึกษาของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

4.1 การพัฒนาสังคมของกรุงเทพมหานคร

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563)

ในช่วงระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา กรุงเทพมหานคร ได้มีการกำหนดกรอบชี้้นำและควบคุมการพัฒนาโดยจัดทำเป็นแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2520 – 2524) ถึงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งแต่ละฉบับนั้นมีเป้าหมายของการพัฒนาที่แตกต่างกัน ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้กรุงเทพฯ มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แต่ประเด็นด้านความแออัดทางกายภาพ ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมกลับมีปัญหาลักษณะต่อเนื่อง และด้วยกระแสการแข่งขันของเมืองระดับโลกต่างมุ่งเข้าสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและการกระจายรายได้ อย่างเท่าเทียมกัน วิทยาศาสตร์ในการพัฒนากรุงเทพฯ ในฐานะเมืองระดับโลก และเมืองศูนย์กลางแห่งภูมิภาค

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงต้องมีหลักการที่ประสานการพัฒนาอย่างสมดุล ภายใต้หลักการ “มหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน” (Sustainable Metropolis) ซึ่งมุ่งพัฒนาโดยยึดประชาชน ชาวกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของกรุงเทพฯ เพื่อให้เป็นมหานครระดับโลก ควบคู่ไปกับการสร้างบริการสาธารณะที่มีคุณภาพดีและสามารถเข้าถึงได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของประชาชน ต่อไป

ดังนั้น กรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากทม. ระยะยาว กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนา เพื่อเป็นกรอบแนวทางหลักในการพัฒนากทม. ให้เป็นมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำแผนพัฒนากทม. ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) โดยแบ่งช่วงการพัฒนาเป็น 3 ระยะๆ ละ 4 ปี มีแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ Gateway Green และ Good Life โดยได้แยก วิสัยทัศน์ออกเป็น 3 มิติการพัฒนา ซึ่งเชื่อมโยงกับการพัฒนาในระดับพื้นที่ ได้แก่ มหานคร (Gateway) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาในระดับมหานคร ยั่งยืน (Green) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาในระดับเมือง และน่าอยู่ (Good Life) ที่เป็นแนวทางการพัฒนาในระดับชุมชน โดยมีเป้าหมายที่จะบูรณาการแนวทางการพัฒนาทั้งสามระดับพื้นที่อย่างสมดุล เหมาะสมกับศักยภาพทางที่ตั้ง และตำแหน่งทางความเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ กับพื้นที่สำคัญ อื่นๆ ของโลก ในด้านวิสัยทัศน์การพัฒนากทม. (Vision of Bangkok 2020) ภายใต้กรอบแผนพัฒนากทม. ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อก้าวทันการแข่งขันทางเศรษฐกิจและเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ (Developing Strong Economy and Knowledge-based Society) โดยมี 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. การพัฒนาการศึกษาจากระบบ การจัดการศึกษาออกภาคบังคับ มุ่งเน้นการศึกษาในสาขาอาชีพเพื่อไปประกอบกิจการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ผู้เข้าศึกษาสามารถนำไปพัฒนาหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องผ่านระเบียบแบบการศึกษาภาคบังคับที่มีวิธีการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีการประกอบอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีกลยุทธ์หลัก 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- 1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและการศึกษาวิชาชีพให้กับประชาชนในกรุงเทพฯ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสพัฒนาความรู้และเทคนิคต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยได้อย่างเหมาะสม

- 1.2 พัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านอาชีพของชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงสถานศึกษาในระยะใกล้ และมีรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

2. การพัฒนาการศึกษาตามอัธยาศัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการจัดการศึกษาออกภาคบังคับ เพื่อให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาสศึกษาในสาขาหรือประเด็นที่ตนเองมีความต้องการใช้ประกอบการดำรงชีวิต โดยมีกลยุทธ์หลัก 2 กลยุทธ์ ได้แก่

- 2.1 ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นการกระจายบริการด้านการเรียนรู้ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายตามกระแสของสังคมพหุนิยม (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. 2552: 1 – 55)

4.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพให้กับประชาชน

สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 เป็นจุดเริ่มการบริหารราชการกรุงเทพมหานครในรูปแบบพิเศษ โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่สำคัญไว้อย่างหนึ่ง คือ การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและการจัดการที่อยู่อาศัย หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงชุมชนแออัดในขณะนั้น คือ กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม โดยดำเนินการตามหลักการ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งได้แก่ การให้การสงเคราะห์เฉพาะราย การให้การสงเคราะห์ครอบครัว การพัฒนาและจัดระเบียบชุมชน โดยกำหนดลักษณะงานออกเป็นหมวด คือ หมวดสังคมสงเคราะห์แหล่งเสื่อมโทรม หมวดพัฒนาชุมชน และหมวดส่งเสริมอาชีพ ความรับผิดชอบของงานพัฒนาและจัดระเบียบชุมชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนแออัดนั้น คือ การให้บริการด้านต่างๆ แก่ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด และชุมชนเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการจัดระเบียบชุมชน การให้ทุนสงเคราะห์ การประกอบอาชีพ การส่งเสริมกิจกรรมของเยาวชน การให้ความรู้ในเรื่อง การวางแผนครอบครัวและการป้องกันยาเสพติด ตลอดจนการจัดตั้งกลุ่มสตรีและแม่บ้านในชุมชน เป็นต้น สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนนั้น ได้ดำเนินการทั้งในแหล่งชุมชนแออัดและชุมชนเขตชั้นนอก ในขณะเดียวกันได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนทั่วไปที่บริเวณสวนลุมพินีอีกด้วย

ในปี พ.ศ. 2532 การบริหารจัดการด้านพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร ได้ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น มีการจัดตั้งฝ่ายพัฒนาชุมชนขึ้นมาดำเนินการเป็นการเฉพาะ แต่ยังคงสังกัด กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม ในด้านของอัตรากำลังมีการขยายอัตราเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชนจำนวนมาก เพื่อรองรับการขยายตัวของปริมาณงานและจำนวนชุมชนแออัดที่เพิ่มขึ้น และเมื่อชุมชนต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร มีการขยายตัวมากขึ้น งานด้านพัฒนาชุมชน ก็ขยายขอบเขตภารกิจเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งรูปแบบของงานก็มีความยุ่งยาก ซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร (ก.ก.) จึงได้มีมติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2535 เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2535 อนุมัติให้จัดตั้งสำนักพัฒนาชุมชนขึ้น โดยแยกภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับกาพัฒนาชุมชนออกมาจาก สำนักสวัสดิการสังคม ซึ่งในการจัดตั้งสำนักงานใหม่นั้นได้กำหนดให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การพัฒนาสังคม สนับสนุนกองทุนสังคมและการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบัน "สำนักพัฒนาชุมชน" ได้เปลี่ยนเป็น "สำนักพัฒนาสังคม" ตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 57) ลงวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2548 ซึ่งได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น

5 ส่วน ได้แก่ สำนักเลขานุการ กองนโยบายและแผนงาน กองการพัฒนาชุมชน กองส่งเสริมอาชีพ และสำนักงานสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม

โครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบ

คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 5/2548 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ได้มีมติให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของสำนักพัฒนาและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ มีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

สำนักพัฒนาสังคม มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตของประชาชน สร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการดำรงชีวิต การส่งเสริมคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของบุคคล พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กาส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัว ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์ วิจัยปัญหา และแนวทางดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งส่วนราชการภายใน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1. สำนักเลขานุการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไป งานช่วยอำนวยความสะดวก เลขานุการ การบริหารงานบุคคล งานการคลัง การเงินและบัญชี การงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง งานนิติกรรมของสำนัก งานประชาสัมพันธ์ และงานอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกองใดโดยเฉพาะ และปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แบ่งงานภายในส่วนราชการออกเป็น กลุ่มงานช่วยนักบริหาร ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายเจ้าหน้าที่ ฝ่ายการคลังและกลุ่มงานนิติกร

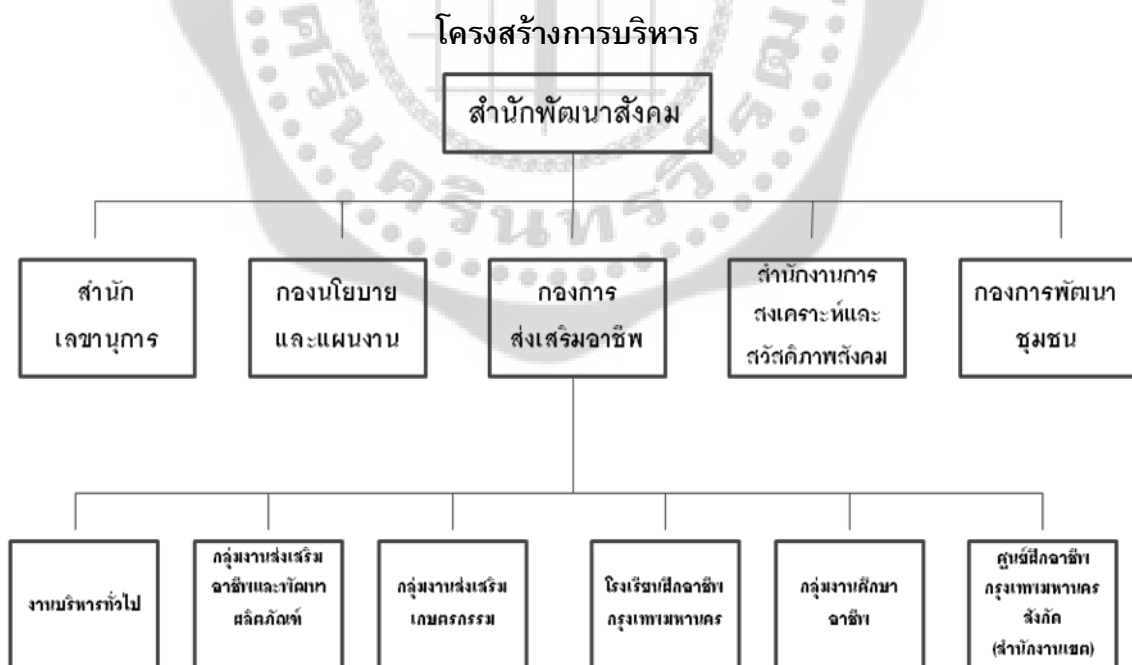
2. กองนโยบายและแผนงาน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม ปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานกลางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ประสานการดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร เพื่อให้ส่วนราชการภายในถือปฏิบัติติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นศูนย์รวมข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาสังคม ตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งงานภายในส่วนราชการออกเป็น งานธุรการ กลุ่มงานแผนงาน และงานประเมินผล กลุ่มงานส่งเสริมวิชาการและฝึกอบรม และกลุ่มงานสารสนเทศ

3. กองพัฒนาชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชนในทุกมิติทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สุขภาพและจิตใจ ดำเนินการจัดระเบียบชุมชน สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน โดยให้มีการจัดตั้งชุมชน กรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และพัฒนากลุ่มต่างๆ ในชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำไปสู่ชุมชนและครอบครัวที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองและแก้ไขปัญหาได้และสร้างเครือข่ายการดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชนในทุกระดับ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งงานภายในส่วนราชการออกเป็น งานธุรการ กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน และกลุ่มงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

4. กองส่งเสริมอาชีพ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การจัดหาตลาด แรงงานเพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนอย่างครบวงจร การช่วยเหลือและแก้ปัญหา

ด้านการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ประสานการจัดหาแหล่งเงินทุนดำเนินการและช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด ส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการเทคโนโลยี ตลอดจนการให้คำปรึกษา แนะนำและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งงานภายในส่วนราชการออกเป็นฝ่ายบริหารงานทั่วไป กลุ่มงานส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มงานส่งเสริมเกษตรกรรม กลุ่มงานศึกษาอาชีพโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร และศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

5. สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิภาพสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ประสบปัญหาทางสังคมให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพ จัดสวัสดิการในรูปของสถานสงเคราะห์ บ้านพักฉุกเฉิน ศูนย์สร้างโอกาส และการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดวางระบบ และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประสานการจัดหาที่อยู่อาศัย การสำรวจวิเคราะห์วิจัยสภาพปัญหา ประสานและสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายในทุกระดับ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานภาคปฏิบัติ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง



ภาพประกอบ 4 โครงสร้างการบริหาร

การส่งเสริมอาชีพของประชาชน

สำนักพัฒนาสังคม ได้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักขึ้นมารับผิดชอบ ในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชนโดยตรง คือ กองส่งเสริมอาชีพ ซึ่งมีภารกิจด้านการพัฒนาอาชีพ และรายได้ให้กับประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งมีหลักสูตรตั้งแต่ 6 ชั่วโมง ถึง 300 ชั่วโมง ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ก็เป็นหนึ่งในความดูแลรับผิดชอบของ กองส่งเสริมอาชีพทางด้านการบริหารการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งในปัจจุบันศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร แต่ละศูนย์ขึ้น ตรงกับสำนักงานเขตแต่ละเขตที่ศูนย์ฝึกอาชีพตั้งอยู่ในเขตนั้นๆ โดยมีความรับผิดชอบ ดังนี้

1. การดำเนินการจัดฝึกอบรมและส่งเสริม อาชีพให้แก่ประชาชนทั่วไป
2. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการอบรม
3. การรับสมัคร
4. การคัดเลือกผู้ฝึกอาชีพเข้าร่วมแข่งขันเพื่อการพัฒนาฝีมือ
5. ประสานการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือเรื่องทุนฝึกอาชีพและทุนประกอบอาชีพ
6. การออกไปรับรองและวุฒิบัตรแก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรม
7. การรวบรวมผลงานและจัดทำสถิติข้อมูลต่างๆ ของศูนย์
8. สนับสนุนวิทยากรในการออกหน่วยบริการอาชีพเคลื่อนที่ และโครงการฝึก

อาชีพสัญจร

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (สุวิมล วรรณโสภณ. 2549: 26 – 30)

ในการพัฒนาอาชีพและรายได้สำหรับประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานครนั้น สำนักพัฒนาสังคมได้ให้บริการฝึกสอนวิชาชีพมากกว่า 40 สาขาวิชา อย่างครบวงจรและต่อเนื่อง กระจายอยู่ทั่วกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับความต้องการของประชาชนที่ต้องการประกอบอาชีพเพิ่มเติมเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว เพื่อให้เกิดการดำเนินงานการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม กองส่งเสริมอาชีพจึงได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการอบรมวิชาชีพ ให้สำนักงานเขตแต่ละเขตพื้นที่ของศูนย์ฝึกอาชีพฯ ตั้งอยู่ในเขตนั้นๆ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบด้านงบประมาณ ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (สวนลุมพินี) โทรศัพท์ 0-22515849, 0-22510853 โทรสาร 0-22515268 สถานที่ตั้ง ภายในสวนลุมพินี แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
2. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (วัดจรัญญาวาส) โทรศัพท์ 0-22920194, 0-22893478 สถานที่ตั้ง ภายในวัดจรัญญาวาส ซอยเจริญกรุง 72 ถนนเจริญกรุง เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
3. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (บางพลัด) โทรศัพท์ 0-2423 2025-6 สถานที่ตั้ง ภายในวัดบางพลัด ซอยจรัญญูสนิทวงศ์ 79 ถนนจรัญญูสนิทวงศ์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

4. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (จตุจักร 1) โทรศัพท์ 0-25136654 สถานที่ตั้ง
ภายในตลาดนัดจตุจักร 1 ถนนวิภาวดีรังสิต เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
5. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (มีนบุรี) โทรศัพท์ 025404375-6 สถานที่ตั้ง
ภายในตลาดนัดจตุจักร 2 (มีนบุรี) เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
6. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครบางกอกน้อย (วัดสุทธาวาส) โทรศัพท์ 024124611-2
สถานที่ตั้ง ภายในวัดสุทธาวาส ถนนจรูญสนิทวงศ์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
7. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก) โทรศัพท์
023692823-4 สถานที่ตั้ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก) ตึกสุโขทัย ชั้น 2 ห้อง 0214 เขตบางกะปิ
กรุงเทพมหานครย้ายไปตั้งชั่วคราวอยู่ที่ศูนย์ (การค้าพันธุ์ทิพย์ พลาซ่า ชั้นใต้ดิน)
8. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (วัดธรรมมงคล) โทรศัพท์ 023317573-4
สถานที่ตั้ง ภายในวัดธรรมมงคล ถนนสุขุมวิท เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

5. หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้นของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนให้กับประชาชน
ทั่วไป ให้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในการทำงาน และการประกอบอาชีพ
การพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ การพึ่งพาตนเอง ผู้ประกอบ การขยายยอม
การเตรียมความพร้อมเพื่อรับจ้างในตลาดแรงงาน การปรับปรุงอาชีพที่มีอยู่แล้วให้ได้ผลดี

หลักสูตรและวิชาที่เปิดสอน

ปัจจุบันศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้เปิดทำการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น 3 หลักสูตร
ได้แก่ หลักสูตร 80 ชั่วโมง 120 ชั่วโมง 160 ชั่วโมง 4 หมวดวิชาชีพ ดังนี้

1. หมวดวิชาชีพอุตสาหกรรม เปิดสอนวิชาชีพ ดังนี้

ช่างไฟฟ้า	ช่างซ่อมวิทยุ
ช่างเจียรระไนพลอย	ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์
ช่างซ่อมเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ	ช่างซ่อมโทรศัพท์มือถือ
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	การติดตั้งจานดาวเทียม
โทรทัศน์	
2. หมวดวิชาชีพคหกรรม เปิดสอนวิชาชีพ ดังนี้

ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี	ช่างออกแบบเสื้อผ้า
ช่างเสริมสวย	ช่างตัดผมชาย
ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม	ศิลปะประดิษฐ์
นวดแผนไทย	นวดฝ่าเท้า
นวดสปา	นวดน้ำมัน (อโรมาเธอราพี)

อาหารและโภชนาการ	ช่างออกแบบเครื่องประดับสตรี
เทคนิคการแต่งหน้า	การสร้างแพทเทิร์น
3. หมวดวิชาชีพพาณิชยกรรม เปิดสอนวิชาชีพ ดังนี้	
พิมพ์ดีด	คอมพิวเตอร์
4. หมวดวิชาชีพศิลปกรรม เปิดสอนวิชาชีพ ดังนี้	
เขียนแฟนซี	กรอบรูปวิทยาศาสตร์
เพ้นท์ผ้า	ร้อยลูกปัด
ดอกไม้ดิน	เพ้นท์เล็บ
จัดดอกไม้สด แกะสลักผลไม้	วาดรูป
ดอกไม้ผ้าใยบัว	สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้

การรับสมัครและการเปิดเรียน

1. หลักสูตร 80 ชั่วโมง
 - 1.1 เรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เรียน 1 เดือน เวลาเรียน 09.30 – 14.30 น. เปิดรับสมัคร วันที่ 10 – 30 ของทุกเดือน
 - 1.2 เรียนวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ เรียน 2 เดือน เวลาเรียน 09.30 – 15.00 น. เปิดรับสมัคร
 - รุ่นที่ 1 รับสมัคร 1 – 30 กันยายน ของทุกปี เปิดเรียน ตุลาคม – พฤศจิกายน ของทุกปี
 - รุ่นที่ 2 รับสมัคร 1 – 30 พฤศจิกายน ของทุกปี เปิดเรียน ธันวาคม – มกราคม ของทุกปี
 - รุ่นที่ 3 รับสมัคร 1 – 31 มกราคม ของทุกปี เปิดเรียน กุมภาพันธ์ – มีนาคม ของทุกปี
 - รุ่นที่ 4 รับสมัคร 1 – 31 มีนาคม ของทุกปี เปิดเรียน เมษายน – พฤษภาคม ของทุกปี
 - รุ่นที่ 5 รับสมัคร 1 – 31 พฤษภาคม ของทุกปี เปิดเรียน มิถุนายน – กรกฎาคม ของทุกปี
 - รุ่นที่ 6 รับสมัคร 1 – 30 กรกฎาคม ของทุกปี เปิดเรียน สิงหาคม – กันยายน ของทุกปี
2. หลักสูตร 120 ชั่วโมง
 - เรียนวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ เรียน 6 เดือน เวลาเรียน 9.30 – 15.00 น. เปิดรับสมัคร
 - รุ่นที่ 1 รับสมัคร 1 – 30 กันยายน ของทุกปีเปิดเรียน ตุลาคม – มีนาคม ของทุกปี
 - รุ่นที่ 2 รับสมัคร 1 – 30 มีนาคม ของทุกปี เปิดเรียนเมษายน – กันยายน ของทุกปี
3. หลักสูตร 160 ชั่วโมง

- 3.1 เรียนวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เรียน 2 เดือน เวลาเรียน 09.30 – 14.30 น. เปิดรับสมัคร
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 1 รับสมัคร 1 – 30 กันยายน ของทุกปี เปิดเรียน ตุลาคม – พฤศจิกายน
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 2 รับสมัคร 1 – 30 พฤศจิกายน ของทุกปี เปิดเรียน ธันวาคม – มกราคม
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 3 รับสมัคร 1 – 31 มกราคม ของทุกปี เปิดเรียน กุมภาพันธ์ – มีนาคม
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 4 รับสมัคร 1 – 31 มีนาคม ของทุกปี เปิดเรียน เมษายน – พฤษภาคม
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 5 รับสมัคร 1 – 31 พฤษภาคมของทุกปี เปิดเรียน มิถุนายน – กรกฎาคม
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 6 รับสมัคร 1 – 30 กรกฎาคมของทุกปีเปิดเรียนสิงหาคม – กันยายน
- ของทุกปี

- 3.2 เรียนวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์เรียน4เดือนเวลาเรียน09.30-15.00น.
- เปิดรับสมัคร
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 1 รับสมัคร 1 – 30 กันยายน ของทุกปี เปิดเรียน ตุลาคม – มกราคม
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 2 รับสมัคร 1 – 30 มกราคม ของทุกปี เปิดเรียน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม
- ของทุกปี
- รุ่นที่ 3 รับสมัคร 1 – 30 พฤษภาคม ของทุกปี เปิดเรียน มิถุนายน – กันยายน
- ของทุกปี

เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การรับสมัคร

เพื่อให้การปฏิบัติของปฏิบัติของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครและหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ผู้สนใจจะสมัครเข้ารับการฝึกอาชีพจะต้องนำมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฝึกอาชีพฯ โดยคุณสมบัติทั่วไปของผู้สนใจประกอบด้วย

1. มีความรู้อ่านออกเขียนได้ ยกเว้นบางสาขาที่ต้องมีความรู้พื้นฐานในด้านที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการสอบคัดเลือก เช่น ช่างซ่อมโทรทัศน์ ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
2. ผู้สมัครต้องมีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย
3. เป็นผู้มีสติปัญญาดีพอสมควร
4. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือเป็นโรคที่น่ารังเกียจ

ในการสมัครและฝึกอบรมวิชาชีพนั้น สำนักงานเขตแต่ละเขตที่ศูนย์ฝึกอาชีพฯ ตั้งอยู่ เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้น ค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ประจำตัวบางชนิด ในบางสาขาวิชา ที่ผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรม จะต้องจัดหาเอง โดยผู้ที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรมต้องยื่นใบสมัคร ด้วยตนเอง พร้อมหลักฐาน ดังนี้

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารที่ทางราชการออกให้
2. รูปถ่ายขนาด 1 นิ้ว หรือ 2 นิ้ว จำนวน 2 รูป
3. ผู้สมัครที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านมาแสดงด้วย

การประเมินผลและรับรองผล

ทุกหลักสูตรได้รับวุฒิปัตร์จากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทางศูนย์ฝึกอาชีพฯ จึงได้ กำหนดหลักเกณฑ์ด้านการประเมินไว้ ดังนี้

1. หลักสูตร 160 ชั่วโมง และ 120 ชั่วโมง มีการสะสมคะแนนระหว่างการเรียนรู้ และ สอบภาคทฤษฎีในตอนจบหลักสูตรและต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด และ ได้รับใบวุฒิปัตร์
2. หลักสูตร 80 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละวิชาการปฏิบัติมีความแตกต่างกัน จึงเน้นการปฏิบัติ โดยครู ผู้สอนเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ดังนี้
 - 2.1 สังเกตความตั้งใจและเอาใจใส่ของผู้เรียน
 - 2.2 การตรวจสอบชิ้นงานที่ให้ฝึกปฏิบัติ
 - 2.3 การสอบข้อเขียน การสอบปฏิบัติ
 - 2.4 และต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ราตรี กลิ่นประทุม (2545: 72) ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านส่วนตัว ด้านสังคมและด้านอื่นๆ เป็นแรงจูงใจน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักศึกษาเลือกศึกษาด้านสายวิชาชีพ เพราะต้องการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ เนื่องจากการเรียนในสาขาวิชาชีพนักศึกษาใช้เวลาศึกษา ไม่นานนักก็สามารถจบไปประกอบอาชีพได้แล้วและที่สำคัญสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเป็นตัวบีบบังคับให้นักศึกษาส่วนใหญ่มุ่งที่จะศึกษาต่อ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ เพื่อให้ตนเองสามารถที่จะมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ หรือสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ เพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ในอนาคต และเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง อาจเป็นเหตุผลที่เกิดจากสาเหตุที่นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ผู้ปกครอง

ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนที่ค่อนข้างต่ำ คือ ต่ำกว่า 10,000 บาท และมีอาชีพเกษตรเป็นหลัก จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาด เพื่อให้สามารถมีความรู้ไปประกอบอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ที่สูงและมีรายได้มาช่วยเหลือ ครอบครัวได้

สระัญญา บุรณิกิติ (2546: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สนวนลุมพินี เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ระดับความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สนวนลุมพินีใน 3 ด้าน คือ ด้านการนำความรู้ไปใช้ เพื่อประกอบอาชีพ ด้านการยกระดับความรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน แผนกวิชาที่เรียนและเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคาดหวัง สรุปได้ดังนี้ ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สนวนลุมพินี โดยรวมและรายด้าน มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผู้เรียนฝึกอาชีพที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน มีความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ผู้เรียนฝึกอาชีพที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้เรียนฝึกอาชีพที่มีแผนกวิชาเรียนต่างกัน มีความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา พันธุ์เอี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการโรงแรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวม และรายได้อยู่ในระดับมาก นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน เรียนในหลักสูตรต่างกัน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวรรณณี ยุวเมธาวิ (2547: 59 – 60) ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน พบว่าโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสังคมและด้านส่วนตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพต้องการนำความรู้

ไปใช้ในการประกอบอาชีพ เนื่องจากการเรียนในสายอาชีพนักเรียนใช้เวลาในการศึกษาไม่นานและในระหว่างการเรียนจะมีการส่งนักเรียนไปฝึกงานกับสถานประกอบการในด้านวิชาชีพของตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญและมีทักษะในการปฏิบัติงานจริง เมื่อสำเร็จการศึกษาก็สามารถประกอบอาชีพได้และที่สำคัญสภาวะเศรษฐกิจ ในปัจจุบันเป็นตัวบีบบังคับให้นักเรียนต้องตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นในการตัดสินใจเลือกเรียนนักเรียน จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณา

ศิริวรรณ สุรินทร์ (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรีจำแนกองค์ประกอบเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และความถนัดทางกลไกของร่างกาย องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและความคาดหวังของผู้ปกครอง และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่วนองค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง อาชีพผู้ปกครอง ได้แก่ อาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกรรม ประมง อาชีพรับจ้าง ลูกจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง : ให้เลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ความไม่คาดหวังของผู้ปกครอง : ให้เลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และความถนัดทางกลไกของร่างกาย องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจมี 4 องค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจได้ ร้อยละ 42.30

ทศพร อันสงคราม (อดิสร ก้อนคำ. 2548: ออนไลน์; อ้างอิงจาก ทศพร อันสงคราม. 2545: 102) ทำการศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียน และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 351 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทั้ง 12 ปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับค่า เฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความต้องการ

พัฒนาตนเอง เทคนิคและวิธีการสอน เนื้อหาและหลักสูตรการเรียนการสอน การเสริมแรงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป้าหมายในอนาคตบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดและการประเมินผล การใช้สื่อและนวัตกรรม บุคลิกลักษณะของครู สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน คือ ความต้องการพัฒนาตนเอง เนื้อหาสาระและหลักสูตรการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน การเสริมแรง เป้าหมายในอนาคต และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ตามลำดับ

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดชัยภูมิ (2553: ออนไลน์) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2553 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งสิ้น 133 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้สมัคร พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้สมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการรับทราบข่าวสารการรับสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี พบว่า ได้รับทราบข่าวสารการรับสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 จากอินเทอร์เน็ต มากที่สุด ด้านข้อมูลเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้สมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี มีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อคืออัตราค่าลง ทะเบียนเรียนที่เหมาะสม รองลงมาคือสามารถเรียนได้ ในวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ เป็นมหาวิทยาลัย ที่มีศักยภาพทางการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพทางการศึกษาการนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการเรียนการสอน การมีความพร้อมในการจัดสื่อสารการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการการศึกษา มีหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยที่มีการพัฒนา ด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และเป็นมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสทางการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยที่ใกล้บ้านใกล้ที่ทำงาน ตามลำดับ

งานวิจัยต่างประเทศ

ดาร์เคนวาลด์ และ เมอร์เรียม (วิชุกตา นาคเถื่อน. 2549: 33; อ้างอิงจาก Darkenwald; & Merriam. 1982: 128 – 130) ทำการศึกษา เหตุผลการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ทั้งที่กำลังจะเข้าเรียน และที่กำลังเรียนอยู่ โดยได้แบ่งเหตุผลการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ออกเป็น 9 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านส่วนตัว 3) ด้านชุมชน 4) ด้านศาสนา 5) ด้านสังคม 6) ด้านหนี้ความจำเจ 7) ด้านการทำตามกฎระเบียบ 8) ด้านเพื่อทำหน้าที่ให้ดีขึ้น และ 9) ด้านเพื่อความรู้ในเชิงวัฒนธรรม สรุปผลการศึกษาพบว่า สำหรับผู้ที่กำลังจะเข้าเรียนมีเหตุผลในการเข้าเรียนด้านชุมชน ด้านส่วนตัวและด้านเพื่อความรู้ในระดับสูงสุด และมีเหตุผลในการเข้าเรียนด้านสังคม และด้านการหนีจากสภาพจำเจอยู่ในระดับต่ำสุด ส่วนผู้ที่กำลังเรียนอยู่ พบว่า อายุ เพศ และสถานภาพทางสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าเรียน โดยเฉพาะด้านเพศ พบว่า เพศหญิงให้ความสำคัญกับเหตุผลด้านส่วนตัว ส่วนเพศชายให้ความสำคัญกับด้านเหตุผล

ด้านเพื่อให้หน้าที่ดีขึ้น ด้านศาสนาและด้านหนีจากความจำเจ ด้านอายุพบว่า ผู้ที่มีอายุสูงให้ความสำคัญกับด้านส่วนตัว ด้านชุมชนและด้านความมั่งคั่งวัฒนธรรม

แดร์ริล อี. โจน (ศิริสุข นาคะเสนีย์. 2549: 34; อ้างอิงจาก Jones, Darrul E. 2002: A) ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิทยาลัยสำหรับนักศึกษาอเมริกันนิโกร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงในการเลือกวิทยาลัย ได้แก่ การเยี่ยมชมวิทยาลัย ความสนใจส่วนตัว ชื่อเสียงสถาบัน สาขาวิชาที่เลือกและขนาดของชั้นเรียน ส่วนความช่วยเหลือทางการเงินและคุณภาพของสถาบัน มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทางตรงกันข้ามสภาพทางสังคมและคำแนะนำ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติสถาบันภายใต้การตรวจสอบเป็นความพยายามและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อชนกลุ่มน้อย การวางแผน ความสนใจ ออกแบบโดยสมาคมนักศึกษาผู้นำชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษาและสมาชิกของคณะในมหาวิทยาลัย เป็นพื้นฐานการตรวจสอบที่สะท้อนถึงการศึกษามาถึงปัจจุบัน และสถานภาพทางสังคมของนักศึกษาชนกลุ่มน้อยในมหาวิทยาลัย ข้อค้นพบนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการวางแผนของวิทยาลัยการคัดเลือก การรักษา สภาพ และนำไปใช้ในการศึกษาการคัดเลือกวิทยาลัยของนักศึกษาชนกลุ่มน้อย

เอ็ดดี้ (Eaddy. 1969: 2958 – 2959) ทำการศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยส์เซียนา จากการศึกษาพบว่า บิดา มารดา เพื่อน ญาติ บุคคลในอาชีพที่เขาเลือก บุคคลภายนอกโรงเรียน และพระ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเขา มากน้อยตามลำดับการเลือกอาชีพของนักเรียน สำคัญอยู่ที่ความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ และรายได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกระดับอาชีพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า นักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาสูง จะสนใจวิชาชีพสูง

สถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติของประเทศอังกฤษ หรือ NIAE (สุปราณี ประชิตครบุรี. 2546: 35; อ้างอิงจาก *National Institute for Adult Education*. 1970) ได้ทำการสำรวจเหตุผลที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้าเรียนในสถานศึกษา พบว่า เหตุจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นเหตุจูงใจที่สำคัญที่สุด รองลงมา ได้แก่ เพื่อพัฒนาตนเอง เช่น กลุ่มแม่บ้าน รองลงมา ได้แก่ ความต้องการเข้าร่วมสังคม (Social Motives) และส่วนเหตุผลอื่น อาทิเช่น มาเรียนเพราะมีเวลาว่างช่วงนั้นพอดี หรือสนใจกิจกรรมนั้นเป็นพิเศษอยู่แล้ว

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอแล้วนั้น สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาของวัยผู้ใหญ่ นั้น มีสาเหตุ และปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปในการเข้าศึกษา ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความต้องการในด้านต่างๆ ความคาดหวัง ความปรารถนาและเป้าหมายที่ต่างกันของแต่ละบุคคล เพราะวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีอาชีพ มีรายได้ และมีบทบาทความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่างกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ ต่างกัน ดังนั้นแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของนักศึกษา มีสาเหตุหรือแรงจูงใจที่แตกต่างกันในด้านต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะพิจารณาจากการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการได้พบปะเพื่อนใหม่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับตัวของคนในสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ผลักดันให้ต้องดิ้นรนไฝหาคำความรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการเลือกเรียนฝึกอาชีพนั้นจะส่งผลต่อการประกอบอาชีพ และการพัฒนาอาชีพของตนเองได้โดยตรง

จะเห็นได้ว่า จากแนวคิดและงานวิจัย นักวิจัยต่างนำเสนอ สาเหตุหรือเหตุจูงใจที่ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนหลากหลาย สาเหตุ ทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและสรุปเหตุจูงใจในการเข้าศึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ แรงจูงใจส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม เนื่องจากความต่างกันในด้านบุคคล อาชีพ และสภาพสังคม สิ่งเหล่านี้ ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมโดยตรง ต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกเช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษาที่สำเร็จ รายได้ แผนวิชาชีพที่เรียน และเวลาเรียน ของนักศึกษาอีกด้วย



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 ศูนย์ หลักสูตร 80 ชั่วโมง เรียนระหว่างวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ และระหว่างวันเสาร์ ถึงวันอาทิตย์ ช่วงเดือน ตุลาคม – พฤศจิกายน 2556 จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 2,500 คน รายละเอียดแต่ละศูนย์ ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (สวนลุมพินี)	จำนวน 350 คน
2. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (วัดวรจรยาवास)	จำนวน 350 คน
3. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (บางพลัด)	จำนวน 350 คน
4. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (จตุจักร 1)	จำนวน 300 คน
5. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (มีนบุรี)	จำนวน 300 คน
6. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานครบางกอกน้อย (วัดสุทธาวาส)	จำนวน 300 คน
7. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง (หัวหมาก)	จำนวน 200 คน
8. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (วัดธรรมมงคล)	จำนวน 350 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากประชากรข้างต้น โดยการกำหนดด้วยตารางสำเร็จรูปของ สิริชัย กาญจนวาสิ (2547: 105) ที่กำหนดค่าความคาดเคลื่อน ที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 390 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่มตามหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน ได้แก่ อุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม โดยจำนวนห้องเรียนจำแนกตามศูนย์และหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ – ศุกร์ และวันเสาร์ – อาทิตย์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 195 ห้องเรียน รายละเอียดดัง ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนห้องเรียน จำแนกตามศูนย์และหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ - ศุกร์ และเสาร์ - อาทิตย์

ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร	อุตสาหกรรม		คหกรรม		พาณิชยกรรม		ศิลปกรรม		รวม (ห้อง)
	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	
สวนลุมพินี	1	-	6	5	1	1	3	8	25
วัดวรจรราวาส	-	1	5	6	2	1	3	5	23
บางพลัด	1	3	5	6	2	2	4	6	29
จตุจักร1	-	1	1	-	-	-	6	9	17
มีนบุรี	2	1	5	5	1	2	6	7	29
วัดสุทธาวาส	2	3	4	1	1	1	5	9	26
รามคำแหง	2	2	6	4	-	-	3	7	24
วัดธรรมมงคล	-	2	5	5	1	1	3	5	22
รวม (ห้อง)	8	13	37	32	8	8	33	56	195

2. จากนั้นกำหนดนักศึกษาเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนละ 2 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามสะดวก (Convenience Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 390 คน รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศูนย์ฝึกอาชีพและหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ - ศุกร์ และเสาร์ - อาทิตย์

ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร	อุตสาหกรรม		คหกรรม		พาณิชยกรรม		ศิลปกรรม		รวม (คน)
	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	
สวนลุมพินี	2	-	12	10	2	2	6	16	50
วัดวรจรราวาส	-	2	10	12	4	2	6	10	46
บางพลัด	2	6	10	12	4	4	8	12	58
จตุจักร1	-	2	2	-	-	-	12	18	34
มีนบุรี	4	2	10	10	2	4	12	14	58
วัดสุทธาวาส	4	6	8	2	2	2	10	18	52
หัวหมาก	4	4	12	8	-	-	6	14	48
วัดธรรมมงคล	-	4	10	10	2	2	6	10	44
รวม (คน)	16	26	74	64	16	16	66	112	390

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ในการ ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร นอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนตอบอย่างอิสระ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย และสร้างเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาและความมุ่งหมายของการวิจัย

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อคำถามต่างๆ ให้ครอบคลุมตัวแปรและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอให้ประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทตรวจสอบเพื่อความเหมาะสม และนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไข ปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของภาษาและเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้ (องอาจ นัยพัฒน์. 2549: 147)

- +1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเครื่องมือกับจุดประสงค์

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

จากนั้นบันทึกผลการพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ในแต่ละหัวข้อแล้วนำไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งสามารถใช้ได้ทุกข้อ

2.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทั้งในเรื่องภาษาและเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์

2.6 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปทดสอบ (Try-Out) กับนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วัดธรรมมงคล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค ได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.892 สำหรับผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในแต่ละด้าน พบว่า ด้านส่วนตัว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.881 ด้านอาชีพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.886 และด้านสังคม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.859 ซึ่งผลการหาค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งฉบับ และรายด้าน มีค่ามากกว่า 0.7 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กรอกแบบสอบถาม

3.2 การส่งแบบสอบถาม ได้ส่งพร้อมหนังสือขออนุญาตให้กับนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อให้กรอกรายละเอียดในวันที่ 15 ตุลาคม 2556 ถึงวันที่ 29 ตุลาคม 2556 เป็นจำนวนรวม 15 วัน

3.3 เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 390 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 390 ชุด ซึ่งสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้คืนมา นำมาจัดกระทำข้อมูล จำนวน 390 ฉบับ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การประมวลผลข้อมูล ด้วยวิธีทางสถิติ คำนวณทางเครื่องคอมพิวเตอร์ รวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2.2 วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการเข้าเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับแรงจูงใจของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน โดยการทดสอบค่าที (t - test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้ค่าเอฟ (F - test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

แบบสอบถามตอนนี้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับแรงจูงใจ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจมาก
คะแนน	3	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายช่วงของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด

4.2.4 นำเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแรงจูงใจแต่ละด้าน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด มาจัดกลุ่มคำตอบ แล้วใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่ตามจำนวนผู้ตอบในแต่ละประเด็น

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนจำนวนต่อร้อยละ ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าความถี่ (Frequency) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นถึงสถานภาพจากแบบสอบถามในตอนที 3 จากคำถามปลายเปิด

3. ค่าเฉลี่ย (Mean) คือ ค่าคะแนนตัวหนึ่งซึ่งเกิดจากการเอาค่าคะแนนทุกตัวมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คือ รากที่สองของผลรวมของความแตกต่าง ระหว่างข้อมูลติดกับค่าเฉลี่ยยกกำลังสองหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด ใช้อธิบายลักษณะของระดับแรงจูงใจในการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร

4. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ หากความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค

5. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

5.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t - test) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร ได้แก่ เพศ และเวลาเรียน

5.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F - test) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มากกว่าสองกลุ่ม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และหมวดวิชาชีพ

5.3 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน และเพื่อให้การแปลความหมายข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ไว้ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่สถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสังคม โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

โดยใช้สถิติทดสอบที และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ หาความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเรียนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมาดวิชาชีพ และเวลาเรียน โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ปรากฏผล ดังแสดง ในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	90	23.08
หญิง	300	76.92
รวม	390	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	11	2.82
20 – 25 ปี	37	9.49
26 – 40 ปี	168	43.08
41 – 60 ปี	150	38.46
มากกว่า 60 ปี	24	6.15
รวม	390	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	27	6.92
ระดับมัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า	131	33.59
ระดับปริญญาตรี	200	51.28
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	32	8.21
รวม	390	100.00
4. อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	56	14.36
รับจ้าง	159	40.77
ค้าขาย	67	17.18
ยังไม่ประกอบอาชีพ	108	27.69
รวม	390	100.00
5. รายได้		
ไม่มีรายได้	80	20.51
น้อยกว่า 10,000 บาท	85	21.79
10,001 - 20,000 บาท	121	31.03
มากกว่า 20,001 บาท	104	26.67
รวม	390	100.00
6. หมวดวิชาชีพ		
หมวดวิชาชีพอุตสาหกรรม	50	12.82
หมวดวิชาชีพคหกรรม	170	43.59
หมวดวิชาชีพพาณิชยกรรม	24	6.15
หมวดวิชาชีพศิลปกรรม	146	37.44
รวม	390	100.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. เวลาเรียน		
วันจันทร์ – วันศุกร์	172	44.10
วันเสาร์ – วันอาทิตย์	218	55.90
รวม	390	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.92) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 23.08) นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 26 – 40 ปี (ร้อยละ 43.08) รองลงมาคืออายุ 41 – 60 ปี (ร้อยละ 38.46) มีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 51.28) รองลงมาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า (ร้อยละ 33.59)

ส่วนอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 40.77) รองลงมายังไม่ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 27.69) สำหรับรายได้ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 31.03) รองลงมาคือมีรายได้มากกว่า 20,001 บาท (ร้อยละ 26.67)

ทางด้านหมวดวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกเรียนหมวดวิชาชีพคหกรรม (ร้อยละ 43.59) รองลงมาเลือกเรียนหมวดวิชาชีพศิลปกรรม (ร้อยละ 37.44) และวันเวลาในการเรียน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนในวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ (ร้อยละ 55.90) และเรียนในวันจันทร์ – วันศุกร์ (ร้อยละ 44.10)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสังคม โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4 – 7

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมและเป็นรายด้าน

แรงจูงใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. ด้านส่วนตัว	4.40	0.44	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.75	0.73	มาก
3. ด้านสังคม	3.77	0.67	มาก
รวม	3.98	0.49	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในด้านส่วนตัว เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมามีแรงจูงใจในด้านสังคม ($\bar{X} = 3.77$) และมีแรงจูงใจในด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 3.75$)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านส่วนตัว

ด้านส่วนตัว	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. มีความชื่นชอบในแผนกวิชาชีพที่เลือก	4.59	0.65	มากที่สุด
2. แผนกวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง	4.14	0.79	มาก
3. แผนกวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความรู้ของตนเอง	4.12	0.85	มาก
4. ต้องการความภาคภูมิใจที่ได้สร้างชิ้นงานด้วยตนเอง	4.47	0.62	มาก
5. ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง	4.53	0.63	มากที่สุด
6. ต้องการมีความรู้ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน	4.52	0.75	มากที่สุด
7. ต้องการเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.37	0.74	มาก
8. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.63	0.60	มากที่สุด
9. ต้องการนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.45	0.71	มาก
10. ที่ตั้งของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สะดวกในการเดินทาง	4.22	0.89	มาก
รวม	4.40	0.44	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 6 ข้อ โดยนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในเรื่องต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมามีแรงจูงใจในเรื่องมีความชื่นชอบในแผนกวิชาชีพที่เลือก ($\bar{X} = 4.59$) และมีแรงจูงใจในเรื่องแผนกวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความรู้ของตนเอง อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 4.12$)

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านอาชีพ

ด้านอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. ต้องการนำความรู้ที่ได้รับ ไปพัฒนาอาชีพปัจจุบัน	3.93	1.04	มาก
2. ต้องการนำความรู้ที่ได้รับ ไปหารายได้พิเศษ	4.18	0.93	มาก
3. ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำไปประกอบอาชีพใหม่ ๆ	4.25	0.86	มาก
4. ต้องการความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	3.46	1.19	ปานกลาง
5. ต้องการเพิ่มโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพได้มากขึ้น	4.21	0.91	มาก
6. ต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญในวิชาชีพที่เรียน	4.27	0.87	มาก
7. ต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว	3.44	1.18	ปานกลาง
8. ต้องการนำวุฒิปัตร์เพื่อไปสมัครงาน	3.10	1.27	ปานกลาง
9. แผนกวิชาชีพที่เปิดสอน เป็นที่นิยมของตลาดแรงงาน	3.72	1.07	มาก
10. แผนกวิชาชีพที่เรียน เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัว	2.93	1.43	ปานกลาง
รวม	3.75	0.73	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยนักศึกษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในเรื่องต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญในวิชาชีพที่เรียน และต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปประกอบอาชีพใหม่ ๆ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.27$ และ 4.25) ตามลำดับ รองลงมามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการเพิ่มโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพได้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.21$) และมีแรงจูงใจในเรื่องแผนกวิชาชีพที่เรียน เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 2.93$)

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ด้านสังคม

ด้านสังคม	\bar{X}	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. ต้องการหาประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ	4.25	0.81	มาก
2. ได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	4.22	0.79	มาก
3. เพิ่มประสบการณ์ด้านการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น	4.13	0.85	มาก
4. ต้องการที่จะสร้างมิตรสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	4.14	0.81	มาก
5. ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม	3.80	0.94	มาก
6. ต้องการรู้จักบุคคลที่หลากหลายต่างอาชีพ	4.02	0.95	มาก
7. ต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่	3.04	1.27	ปานกลาง
8. ต้องการนำความรู้ทางวิชาชีพไปช่วยเหลือสังคม	3.72	1.00	มาก
9. ต้องการเปลี่ยนบทบาททางด้านสังคม	3.29	1.16	ปานกลาง
10. ความจำเป็นจากการเปลี่ยนบทบาท / ภาระ / หน้าที่ ทางสังคม	3.11	1.25	ปานกลาง
รวม	3.77	0.67	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยนักศึกษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในเรื่องต้องการหาประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมามีแรงจูงใจในเรื่องได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.22$) และมีแรงจูงใจในเรื่องต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 3.04$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ และเวลาเรียน และสถิติทดสอบเอฟ เพื่อ

ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไปได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และหมวดวิชาชีพ เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ ปรากฏผล ดังแสดงในตาราง 8 – 29

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 แสดงผลดังตาราง 8 – 9

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	เพศ					
	ชาย (n = 90)			หญิง (n = 300)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.34	0.48	มาก	4.42	0.42	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.77	0.70	มาก	3.74	0.74	มาก
3. ด้านสังคม	3.79	0.63	มาก	3.77	0.68	มาก
รวม	3.97	0.46	มาก	3.98	0.49	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.46) และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.49) เช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน
จำแนกตามตัวแปรเพศ

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	เพศ						t	p
	ชาย (n = 90)			หญิง (n = 300)				
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1. ด้านส่วนตัว	4.34	0.48	มาก	4.42	0.42	มาก	1.504	0.133
2. ด้านอาชีพ	3.77	0.70	มาก	3.74	0.74	มาก	0.312	0.755
3. ด้านสังคม	3.79	0.63	มาก	3.77	0.68	มาก	0.218	0.828
รวม	3.97	0.46	มาก	3.98	0.49	มาก	0.194	0.846

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายและนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชายและนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 แสดงผลดังตาราง 10 – 12

ตาราง 10 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอายุ

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	อายุ														
	ต่ำกว่า 20 ปี (n = 11)			20 – 25 ปี (n = 37)			26 – 40 ปี (n = 168)			41 – 60 ปี (n = 150)			มากกว่า 60 ปี (n = 24)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.32	0.36	มาก	4.34	0.45	มาก	4.44	0.44	มาก	4.38	0.44	มาก	4.41	0.44	มาก
2. ด้านอาชีพ	4.08	0.39	มาก	3.96	0.55	มาก	3.82	0.69	มาก	3.68	0.73	มาก	3.24	1.01	มาก
3. ด้านสังคม	3.92	0.62	มาก	3.95	0.59	มาก	3.77	0.69	มาก	3.69	0.66	มาก	3.93	0.65	มาก
รวม	4.11	0.31	มาก	4.08	0.42	มาก	4.01	0.49	มาก	3.92	0.49	มาก	3.86	0.57	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี, 20 – 25 ปี, 26 – 40 ปี, 41 – 60 ปี และ มากกว่า 60 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ($\bar{X} = 4.08$) ($\bar{X} = 4.01$) ($\bar{X} = 3.92$) ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี, 20 – 25 ปี, 26 – 40 ปี, 41 – 60 ปี และ มากกว่า 60 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอາชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอายุ

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	0.510	4	0.128	0.663	0.618
	ภายในกลุ่ม	74.043	385	0.192		
	รวม	74.553	389			
2. ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	10.648	4	2.662	5.253	0.000*
	ภายในกลุ่ม	195.107	385	0.507		
	รวม	205.755	389			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2.860	4	0.715	1.606	0.172
	ภายในกลุ่ม	171.425	385	0.445		
	รวม	174.285	389			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.608	4	0.402	1.712	0.147
	ภายในกลุ่ม	90.398	385	0.235		
	รวม	92.006	389			

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัว และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ รายละเอียดแสดงผลดังตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านอาชีพ
จำแนกตามตัวแปรอายุ

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 20 ปี	20 – 25 ปี	26 – 40 ปี	41 – 60 ปี	มากกว่า 60 ปี
		4.08	3.96	3.82	3.68	3.24
ต่ำกว่า 20 ปี	4.08		0.12	0.26	0.40	0.84*
20 – 25 ปี	3.96			0.14	0.28	0.72*
26 – 40 ปี	3.82				0.14	0.58*
41 – 60 ปี	3.68					0.44
มากกว่า 60 ปี	3.24					

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี 20 – 25 ปี และ 26 – 40 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ด้านอาชีพแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 แสดงผลดังตาราง 13 – 17

ตาราง 13 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

แรงจูงใจในการเข้าเรียน ฝึกอาชีพ	ระดับการศึกษา											
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า			ปริญญาตรี			สูงกว่าระดับปริญญาตรี		
	(n = 27)			(n = 131)			(n = 200)			(n = 32)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.30	0.40	มาก	4.41	0.43	มาก	4.44	0.44	มาก	4.25	0.47	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.99	0.66	มาก	3.87	0.62	มาก	3.72	0.74	มาก	3.24	0.89	ปานกลาง
4. ด้านสังคม	4.07	0.52	มาก	4.03	0.42	มาก	3.98	0.49	มาก	3.64	0.54	มาก
รวม	4.30	0.40	มาก	4.41	0.43	มาก	4.44	0.44	มาก	4.25	0.47	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า ปริญญาตรี และสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) ($\bar{X} = 4.41$) ($\bar{X} = 4.44$) และ ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า และปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$)

ตาราง 14 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	1.242	3	0.414	2.179	0.090
	ภายในกลุ่ม	73.312	386	0.190		
	รวม	74.553	389			
2. ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	11.995	3	3.998	7.966	0.000*
	ภายในกลุ่ม	193.759	386	0.502		
	รวม	205.755	389			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.786	3	1.595	3.633	0.013*
	ภายในกลุ่ม	169.500	386	0.439		
	รวม	174.285	389			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.300	3	1.433	6.308	0.000*
	ภายในกลุ่ม	87.706	386	0.227		
	รวม	92.006	389			

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพ และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ รายละเอียดแสดงผลดังตาราง 15 – 17

ตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษาโดยรวม
จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		4.07	4.03	3.98	3.64
ประถมศึกษา	4.07		0.04	0.09	0.43*
มัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า	4.03			0.05	0.39*
ปริญญาตรี	3.98				0.34*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.64				

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า และปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านอาชีพ
จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		3.99	3.87	3.72	3.24
ประถมศึกษา	3.99		0.12	0.27	0.75*
มัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า	3.87			0.15	0.63*
ปริญญาตรี	3.72				0.48*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.24				

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า และปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ด้านอาชีพแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพของนักศึกษา ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่า
		3.91	หรือ เทียบเท่า 3.82	3.78	ปริญญาตรี 3.42
ประถมศึกษา	3.91		0.09	0.13	0.49*
มัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า	3.82			0.04	0.40*
ปริญญาตรี	3.78				0.36*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.42				

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า และปริญญาตรี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ด้านสังคมแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 แสดงผลดังตาราง 18 – 20

ตาราง 18 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอาชีพ

แรงจูงใจในการเข้าเรียน ฝึกอาชีพ	อาชีพ											
	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (n = 56)			รับจ้าง (n = 159)			ค้าขาย (n = 67)			ยังไม่ประกอบอาชีพ (n = 108)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.44	0.45	มาก	4.41	0.44	มาก	4.39	0.45	มาก	4.39	0.43	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.53	0.78	มาก	3.81	0.65	มาก	3.72	0.61	มาก	3.80	0.85	มาก
4. ด้านสังคม	3.74	0.64	มาก	3.78	0.64	มาก	3.57	0.68	มาก	3.91	0.70	มาก
รวม	3.90	0.49	มาก	4.00	0.45	มาก	3.89	0.45	มาก	4.03	0.55	มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ค้าขาย และยังไม่ประกอบอาชีพ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ($\bar{X} = 4.00$) ($\bar{X} = 3.89$) และ ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ค้าขาย และยังไม่ประกอบอาชีพ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 19 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอาชีพ

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	0.138	3	0.046	0.239	0.869
	ภายในกลุ่ม	74.415	386	0.193		
	รวม	74.553	389			
2. ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.519	3	1.173	2.239	0.083
	ภายในกลุ่ม	202.236	386	0.524		
	รวม	205.755	389			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.693	3	1.564	3.561	0.014*
	ภายในกลุ่ม	169.592	386	0.439		
	รวม	174.285	389			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.168	3	0.389	1.655	0.176
	ภายในกลุ่ม	90.838	386	0.235		
	รวม	92.006	389			

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัว และด้านอาชีพแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ รายละเอียดแสดงผลดังตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านสังคม
จำแนกตามตัวแปรอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย	ยังไม่ประกอบ อาชีพ
		3.74	3.78	3.57	3.91
ประถมศึกษา	3.74		0.04	0.17	0.17
มัธยมศึกษาหรือ เทียบเท่า	3.78			0.21	0.13
ปริญญาตรี	3.57				0.34*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.91				

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ประกอบอาชีพ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ด้านสังคมแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

สมมติฐานที่ 5 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 แสดงผลดังตาราง 21 – 24

ตาราง 21 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรรายได้

แรงจูงใจในการเข้าเรียน ฝึกอาชีพ	รายได้											
	ไม่มีรายได้ (n = 80)			น้อยกว่า 10,000 บาท (n = 85)			10,001 - 20,000 บาท (n = 121)			มากกว่า 20,001 บาท (n = 104)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.43	0.43	มาก	4.29	0.49	มาก	4.44	0.44	มาก	4.43	0.38	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.78	0.87	มาก	3.94	0.62	มาก	3.83	0.57	มาก	3.48	0.79	ปานกลาง
4. ด้านสังคม	3.90	0.76	มาก	3.74	0.68	มาก	3.82	0.58	มาก	3.64	0.66	มาก
รวม	4.04	0.58	มาก	3.99	0.44	มาก	4.03	0.40	มาก	3.85	0.51	มาก

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท และมากกว่า 20,001 บาท มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) ($\bar{X} = 3.99$) ($\bar{X} = 4.03$) และ ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,001 – 20,000 บาท มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$)

ตาราง 22 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอາชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรรายได้

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	1.385	3	0.462	2.435	0.064
	ภายในกลุ่ม	73.169	386	0.190		
	รวม	74.553	389			
2. ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	11.710	3	3.903	7.765	0.000*
	ภายในกลุ่ม	194.044	386	0.503		
	รวม	205.755	389			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.425	3	1.142	2.579	0.053
	ภายในกลุ่ม	170.861	386	0.443		
	รวม	174.285	389			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.383	3	0.794	3.422	0.017*
	ภายในกลุ่ม	89.623	386	0.232		
	รวม	92.006	389			

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัว และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่ รายละเอียดแสดงผลดังตาราง 23 – 24

ตาราง 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวม
จำแนกตามตัวแปรรายได้

รายได้	\bar{X}	ไม่มีรายได้	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	มากกว่า 20,001 บาท
		4.04	3.99	4.03	3.85
ไม่มีรายได้	4.04		0.05	0.01	0.19*
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.99			0.04	0.14*
10,001 - 20,000 บาท	4.03				0.18*
มากกว่า 20,001 บาท	3.85				

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,001 – 20,000 บาท มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

ตาราง 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ด้านอาชีพ
จำแนกตามตัวแปรรายได้

รายได้	\bar{X}	ไม่มีรายได้	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	มากกว่า 20,001 บาท
		3.78	3.94	3.83	3.48
ไม่มีรายได้	3.78		0.16	0.05	0.30*
น้อยกว่า 10,000 บาท	3.94			0.11	0.46*
10,001 - 20,000 บาท	3.83				0.35*
มากกว่า 20,001 บาท	3.48				

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และ 10,001 – 20,000 บาท มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ด้านอาชีพแตกต่างจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบว่าแตกต่าง

สมมติฐานที่ 6 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ที่เรียนหมวดวิชาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 แสดงผลดังตาราง 26 – 27



ตาราง 25 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรหมวดวิชาชีพที่เรียน

แรงจูงใจในการเข้าเรียน ฝึกอาชีพ	หมวดวิชาชีพที่เรียน											
	อุตสาหกรรม (n = 50)			คหกรรม (n = 170)			พาณิชยกรรม (n = 24)			ศิลปกรรม (n = 146)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.33	0.51	มาก	4.43	0.42	มาก	4.32	0.37	มาก	4.41	0.44	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.91	0.62	มาก	3.78	0.74	มาก	3.78	0.92	มาก	3.65	0.70	มาก
4. ด้านสังคม	3.75	0.60	มาก	3.79	0.70	มาก	3.99	0.69	มาก	3.72	0.64	มาก
รวม	4.00	0.46	มาก	4.00	0.50	มาก	4.03	0.53	มาก	3.93	0.47	มาก

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหมวดวิชาชีพอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ($\bar{X} = 4.00$) ($\bar{X} = 4.03$) และ ($\bar{X} = 3.93$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหมวดวิชาชีพอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปกรรม มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 26 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอາชีฟของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรหมวดวิชาชีพที่เรียน

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีฟ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	0.626	3	0.209	1.089	0.354
	ภายในกลุ่ม	73.928	386	0.192		
	รวม	74.553	389			
2. ด้านอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	2.886	3	0.962	1.831	0.141
	ภายในกลุ่ม	202.868	386	0.526		
	รวม	205.755	389			
3. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.656	3	0.552	1.234	0.297
	ภายในกลุ่ม	172.629	386	0.447		
	รวม	174.285	389			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.551	3	0.184	0.775	0.508
	ภายในกลุ่ม	91.455	386	0.237		
	รวม	92.006	389			

* หมายถึง $p < 0.05$

จากตาราง 26 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหมวดวิชาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีฟ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหมวดวิชาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีฟ ในด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 7 นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์ฝึกอาชีฟกรุงเทพมหานคร ที่มีเวลาเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีฟ ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ 7 แสดงผลดังตาราง 27 – 28

ตาราง 27 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามเวลาเรียน

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	เวลาเรียน					
	วันจันทร์ – วันศุกร์ (n = 172)			วันเสาร์ – วันอาทิตย์ (n = 218)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านส่วนตัว	4.36	0.45	มาก	4.44	0.43	มาก
2. ด้านอาชีพ	3.73	0.77	มาก	3.76	0.70	มาก
3. ด้านสังคม	3.75	0.67	มาก	3.79	0.67	มาก
รวม	3.95	0.47	มาก	4.00	0.50	มาก

จากตาราง 27 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันจันทร์ – วันศุกร์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.47) และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันเสาร์ – วันอาทิตย์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.50) เช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันจันทร์ – วันศุกร์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันเสาร์ – วันอาทิตย์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 28 การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเวลาเรียน

แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ	เวลาเรียน						t	p
	วันจันทร์ – วันศุกร์ (n = 172)			วันเสาร์ – วันอาทิตย์ (n = 218)				
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1. ด้านส่วนตัว	4.36	0.45	มาก	4.44	0.43	มาก	1.612	0.108
2. ด้านอาชีพ	3.73	0.77	มาก	3.76	0.70	มาก	0.382	0.703
3. ด้านสังคม	3.75	0.67	มาก	3.79	0.67	มาก	0.638	0.524
รวม	3.95	0.47	มาก	4.00	0.50	มาก	0.966	0.335

จากตาราง 28 แสดงว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันจันทร์ – วันศุกร์ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันเสาร์ – วันอาทิตย์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันจันทร์ – วันศุกร์ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันเสาร์ – วันอาทิตย์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 จากแบบสอบถามทั้งหมด 390 ฉบับ ส่วนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแจกแจงความถี่ของจำนวนคนที่ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ดังปรากฏในตาราง 29 – 31

ตาราง 29 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร
ด้านส่วนตัว

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ แต่มีปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน	19
2	ควรเปิดศูนย์ฝึกอาชีพให้ครอบคลุมทั้งเขตกรุงเทพมหานคร	9
3	ควรเพิ่มงบประมาณซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัยขึ้น	7
4	ควรเพิ่มชั่วโมงในการเรียนให้มากขึ้น เพื่อความเข้าใจของผู้เรียน	5
5	ต้องการให้มีวิชาเพิ่มหลากหลาย เป็นทางเลือกให้ผู้เรียน	3
6	ควรให้หน่วยงานด้านการศึกษาร่วมมือกับกรุงเทพมหานครในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้อ	2
7	ต้องการให้ศูนย์ฝึกอาชีพจัดส่งนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์เข้าทำงานในสาขาที่เรียน	1
8	นักศึกษาบางคนนำความรู้ไปใช้ได้ไม่ดีนัก เนื่องจากมีทักษะ และมีความชำนาญน้อย จึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	1
9	นักศึกษาบางคนยังขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีเงินลงทุน	1

จากตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านส่วนตัว พบว่า นักศึกษามีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ แต่มีปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน จำนวน 19 คน รองลงมาคือ ควรเปิดศูนย์ฝึกอาชีพให้ครอบคลุมทั้งเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 คน และน้อยที่สุด คือ ต้องการให้ศูนย์ฝึกอาชีพจัดส่งนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์เข้าทำงานในสาขาที่เรียน นักศึกษาบางคนนำความรู้ไปใช้ได้ไม่ดีนัก เนื่องจากมีทักษะ และมีความชำนาญน้อย จึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และนักศึกษาบางคนยังขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีเงินลงทุน จำนวน 1 คน

ตาราง 30 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร
ด้านอาชีพ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ รับคนจากศูนย์ไปทำงานยังสถานประกอบการต่าง ๆ	15
2	ต้องการให้ทางศูนย์มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่างของสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น การติดป้ายประกาศรับสมัครงานตามบอร์ดของศูนย์	11
3	ทางศูนย์ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษา เพื่อเผยแพร่ผลงานของนักศึกษาให้ประชาชนทั่วไป หรือสถานประกอบการได้รับรู้	7
4	อยากให้รุ่นพี่หรือเพื่อนๆ ที่จบไปประกอบอาชีพให้กลับมาพัฒนารุ่นน้อง และมีการบอณาณ เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้แก่วรุ่นน้อง	5
5	ควรมีการแนะนำผู้เรียนเกี่ยวกับแนวทางในการประกอบอาชีพ	3
6	ควรให้มีวิทยากรที่ประกอบอาชีพในแต่ละสาขาในชีวิตประจำวันมาบรรยายถึงประโยชน์ของการนำเอาวิชาที่เรียนไปใช้ในการประกอบอาชีพ และขั้นตอนเริ่มต้นของอาชีพที่เรียน	1
7	อยากให้เพิ่มแผนวิชาชีพที่มีความนิยมในท้องตลาดให้ทันยุคทันสมัยมากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับนักศึกษาหลากหลายอาชีพ	1

จากตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ด้านอาชีพ พบว่า นักศึกษาต้องการให้หน่วยงานของรัฐ รับคนจากศูนย์ฯ ไปทำงานยังสถานประกอบการต่าง ๆ มากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ ต้องการให้ทางศูนย์มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่างของสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น การติดป้ายประกาศรับสมัครงานตามบอร์ดของศูนย์ จำนวน 11 คน และน้อยที่สุดคือ ควรให้มีวิทยากรที่ประกอบอาชีพในแต่ละสาขาในชีวิตประจำวันมาบรรยายถึงประโยชน์ของการนำเอาวิชาที่เรียนไปใช้ในการประกอบอาชีพ และขั้นตอนเริ่มต้นของอาชีพที่เรียน และอยากให้เพิ่มแผนวิชาชีพที่มีความนิยมในท้องตลาดให้ทันยุคทันสมัยมากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับนักศึกษาหลากหลายอาชีพ จำนวน 1 คน

ตาราง 31 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร
ด้านสังคม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรมีการติดต่อประสานงานกลุ่มอาชีพ หรือดูงานด้านอื่นๆ ตลอดจนให้นักศึกษาได้ฝึกงาน เพื่อใช้เสริมประสบการณ์หรือประยุกต์อาชีพ	11
2	ทางศูนย์ควรเผยแพร่ผลงาน และนำเสนอผลงานต่างๆ ให้นายจ้างหรือผู้สนใจได้รับข่าวสารมากขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับผู้เรียนและผู้ประกอบการ	7
3	ทางศูนย์ควรออกกฎระเบียบในเรื่องการแต่งกายของนักศึกษา เพื่อให้สังคมมองภาพลักษณ์ของศูนย์ฝึกให้ดียิ่งขึ้น	3
4	ควรปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาช่วยกันรักษาสິงของเครื่องใช้ในภาควิชาที่เรียน อีกทั้งช่วยกันรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	1

จากตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ด้านสังคม พบว่า นักศึกษามีข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ ควรมีการติดต่อประสานงานกลุ่มอาชีพ หรือดูงานด้านอื่นๆ ตลอดจนให้นักศึกษาได้ฝึกงาน เพื่อใช้เสริมประสบการณ์หรือประยุกต์อาชีพ จำนวน 11 คน รองลงมาคือ ทางศูนย์ควรเผยแพร่ผลงาน และนำเสนอผลงานต่างๆ ให้นายจ้างหรือผู้สนใจได้รับข่าวสารมากขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับผู้เรียนและผู้ประกอบการ จำนวน 7 คน และน้อยที่สุดคือ ควรปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษาช่วยกันรักษาสິงของเครื่องใช้ในภาควิชาที่เรียน อีกทั้งช่วยกันรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จำนวน 1 คน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้ 1) ความมุ่งหมายของการวิจัย 2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล 5) การวิเคราะห์ข้อมูล 6) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 7) อภิปรายผล และ 8) ข้อเสนอแนะ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม 2) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมาดวิชาชีพ และเวลาเรียน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 ศูนย์ หลักสูตร 80 ชั่วโมง เรียนระหว่างวันจันทร์ – วันศุกร์ และระหว่างวันเสาร์ – อาทิตย์ ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน 2556 จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 2,500 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนของประชากรตามตารางสำเร็จรูปของ คิริชย์ กาญจนวาลี (2547: 105) ที่กำหนดค่าความคาดเคลื่อน ที่ระดับ .05 สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ตามหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน ได้แก่ อุตสาหกรรม คหกรรม พานิชยกรรม และศิลปกรรม โดยจำนวนห้องเรียนจำแนกตามศูนย์และหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ – ศุกร์ และวันเสาร์ – อาทิตย์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 195 ห้องเรียน และกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ห้องเรียนละ 2 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามสะดวก (Convenience Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 390 คน รายละเอียดดังตาราง 32

ตาราง 32 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศูนย์ฝึกอาชีพและหมวดวิชาชีพที่เปิดสอน วันจันทร์ – ศุกร์ และเสาร์ – อาทิตย์

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร	อุตสาหกรรม		คหกรรม		พาณิชยกรรม		ศิลปกรรม		รวม (คน)
	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	จ-ศ	ส-อา	
สวนลุมพินี	2	-	12	10	2	2	6	16	50
วัดวรจรยาวาส	-	2	10	12	4	2	6	10	46
บางพลัด	2	6	10	12	4	4	8	12	58
จตุจักร 1	-	2	2	-	-	-	12	18	34
มีนบุรี	4	2	10	10	2	4	12	14	58
วัดสุทธาวาส	4	6	8	2	2	2	10	18	52
ห้วยหมาก	4	4	12	8	-	-	6	14	48
วัดธรรมมงคล	-	4	10	10	2	2	6	10	44
รวม (คน)	16	26	74	64	16	16	66	112	390

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ในการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร นอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนตอบอย่างอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กรอกแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งไปยังศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร และแจกแบบสอบถามให้กับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละตอน เพื่อให้นักศึกษากรอกรายละเอียดให้ครบถ้วน ตั้งแต่วันที่ 15 – 29 ตุลาคม 2556 และผู้วิจัย ได้ในวันมารับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ ของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ จำนวน 390 ฉบับ

2. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การคำนวณสถิติทางเครื่องคอมพิวเตอร์ รวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย

2.2 ข้อมูลแรงจูงใจในการเข้าเรียน วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ตาราง ประกอบคำบรรยาย

2.3 ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด รวบรวมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย เรื่อง แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

1. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (300 คน) ร้อยละ 76.92 มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี (168 คน) ร้อยละ 43.08 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (200 คน) ร้อยละ 51.28 ส่วนอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (159 คน) ร้อยละ 40.77 มีรายได้ส่วนใหญ่ 10,001 ถึง 20,000 บาท (121 คน) ร้อยละ 31.03 ทางด้านหมวดวิชาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่เลือกเรียนหมวดวิชาชีพคหกรรม (170 คน) ร้อยละ 43.59 และวันเวลาในการเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เรียนในวันเสาร์ – วันอาทิตย์ (218 คน) ร้อยละ 55.90

2. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยนักศึกษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในด้านส่วนตัว เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา มีแรงจูงใจ

ในด้านสังคม ($\bar{X} = 3.77$) และมีแรงจูงใจในด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร เป็นรายด้าน สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ด้านส่วนตัว พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมามีแรงจูงใจในเรื่องมีความชื่นชอบในแผนกวิชาชีพที่เลือก ($\bar{X} = 4.59$) และมีแรงจูงใจในเรื่องแผนกวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความรู้ของตนเอง อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 4.12$)

2. ด้านอาชีพ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญในวิชาชีพที่เรียน และต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำไปประกอบอาชีพใหม่ๆ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.27$ และ 4.25) ตามลำดับ รองลงมามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการเพิ่มโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพได้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.21$) และมีแรงจูงใจในเรื่องแผนกวิชาชีพที่เรียน เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 2.93$)

3. ด้านสังคม พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการหาประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมามีแรงจูงใจในเรื่องได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.22$) และมีแรงจูงใจในเรื่องต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ($\bar{X} = 3.04$)

3. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมาดวิชาชีพ และเวลาเรียน พบว่า

3.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัว และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพ และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านส่วนตัวแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจ ในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัว และด้านอาชีพแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกัน มี แรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านส่วนตัว และด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 นักศึกษาที่เรียนหมวดวิชาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.7 นักศึกษาที่มีเวลาเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึก อาชีพกรุงเทพมหานคร จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 390 คน ผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ เรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 สรุปได้ดังนี้

ด้านส่วนตัว ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มากที่สุด คือ ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ แต่มีปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน จำนวน 19 คน รองลงมาคือ ควรเปิดศูนย์ฝึกอาชีพให้ครอบคลุมทั้งเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 คน

ด้านอาชีพ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มากที่สุด คือ นักศึกษาต้องการให้หน่วยงานของรัฐ รับคนจากศูนย์ฯ ไปทำงานยังสถานประกอบการต่างๆ มากที่สุด จำนวน 15 คน รองลงมาคือ ต้องการให้ทางศูนย์มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่างของ สถานประกอบการต่างๆ เช่น การติดป้ายประกาศรับสมัครงานตามบอร์ดของศูนย์ จำนวน 11 คน

ด้านสังคม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มากที่สุด คือ ควรมีการติดต่อประสานงานกลุ่มอาชีพ หรือดูงานด้านอื่นๆ ตลอดจนให้นักศึกษาได้ฝึกงาน เพื่อใช้ เสริมประสบการณ์หรือประยุกต์อาชีพ จำนวน 11 คน รองลงมาคือ ทางศูนย์ควรเผยแพร่ผลงาน และ นำเสนอผลงานต่างๆ ให้นายจ้างหรือผู้สนใจได้รับข่าวสารมากขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับผู้เรียนและ ผู้ประกอบการ จำนวน 7 คน

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษา ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าเสนออภิปราย ดังนี้

1. นักศึกษาศูนย์ฝึกออาซีฟกรุงเทพมหานคร มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่ศูนย์ฝึกออาซีฟกรุงเทพมหานคร กำหนดขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปช่วยแก้ปัญหา และอุปสรรคที่ตนประสบอยู่ในปัจจุบันให้บรรลุ และประสบผลสำเร็จ ตลอดจนให้ตนเองทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้ทุกคนต้องดิ้นรนขวนขวาย ศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา พันธุ์เอี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจ ในการเลือกเรียนสาขาวิชาการโรงแรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวล พบว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าพื้นฐานความรู้เดิม และรายได้ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล อยู่ในช่วงเดียวกันกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกัน และ ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องแรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ของฮูล (Houle) นักการศึกษา ผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียง ซึ่งพบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจที่แตกต่างกัน โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) มาเรียนอย่างมีเป้าหมาย (Goal Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ด้านวิชาชีพ โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือชีวิตประจำวัน 2) มาเรียนเพื่อต้องการ เข้าร่วมกิจกรรม (Activity Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือต้องการมีเพื่อน 3) มาเรียนเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้ (Learning Oriented) หมายถึง มาเรียนเพราะมีใจรักเรียนต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มากที่สุดนั่นเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยนักศึกษามีแรงจูงใจ ในด้านส่วนตัว เป็นอันดับแรก รองลงมา มีแรงจูงใจในด้านสังคม และมีแรงจูงใจ ในด้านอาชีพอยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในอันดับท้ายสุด ผลการวิจัยนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ราตรี กลิ่นประทุม (2545: 72) ที่ทำการศึกษารื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาชีพ เป็นแรงจูงใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านส่วนตัว ด้านสังคมและด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มอายุ ของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิจัยมีความขัดแย้งกัน และยังขัดแย้งกับงานวิจัยของสถาบัน การศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติของประเทศอังกฤษ หรือ NIAE (สุปราณี ประชิตครบุรี. 2546: 35; อ้างอิงจาก National Institute for Adult Education. 1970) ที่ได้ทำการสำรวจเหตุผลที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้าเรียนใน สถานศึกษา พบว่า เหตุจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นเหตุจูงใจที่สำคัญที่สุด รองลงมา ได้แก่ เพื่อพัฒนาตนเอง และความต้องการเข้าร่วมสังคม (Social Motives) ส่วนเหตุผลอื่น อาทิเช่น มาเรียน เพราะมีเวลาว่างช่วงนั้นพอดี หรือสนใจกิจกรรมนั้นเป็นพิเศษอยู่แล้ว ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอการอภิปราย เป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านส่วนตัว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกออาซีฟกรุงเทพมหานคร ในด้านส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีแรงจูงใจ

อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความชื่นชอบในแผนกวิชาชีพที่เลือก ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และต้องการมีความรู้ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนสามารถเลือกเรียนแผนกวิชาชีพที่ตนชื่นชอบได้อย่างอิสระ และยังเป็นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ที่ผู้เรียนยังไม่เคยได้เรียนรู้ นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้ไปพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาร์เคนวาลด์ และ เมอร์เรียม (วิชิตา นาคเถื่อน. 2549: 33; อ้างอิงจาก Darkenwald; & Merriam. 1982: 128 – 130) ที่ทำการศึกษา เหตุผลการเข้าเรียนต่อของผู้ใหญ่ทั้งที่กำลังจะเข้าเรียนและที่กำลังเรียนอยู่ พบว่า ผู้ที่กำลังจะเข้าเรียนมีเหตุผลในการเข้าเรียนด้านชุมชนด้านส่วนตัวและด้านเพื่อความรู้ในระดับสูงสุด ส่วนด้านอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุสูงให้ความสำคัญกับด้านส่วนตัว ด้านชุมชนและด้านความรู้เชิงวัฒนธรรม และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ดดี้ (Eddy. 1969: 2958 – 2959) ที่ทำการศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยส์เซียนา พบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียน สำคัญอยู่ที่ความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ และรายได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮูล (Houle. 1961: 15 – 16) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1960 พบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้ทักษะด้านวิชาชีพ โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ ยูเมธาวิ (2547: 59 – 60) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน ด้านส่วนตัวอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านอาชีพ พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญในวิชาชีพที่เรียน และต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำไปประกอบอาชีพใหม่ๆ เป็นอันดับแรก ที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปเพิ่มทักษะ และความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพ ตลอดจนสามารถนำหลักสูตรที่เรียนไปเพิ่มพูนความรู้ เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพใหม่ๆ เพราะปัจจุบันการประกอบอาชีพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนเรา จึงทำให้คนเราต้องดิ้นรนหาหนทาง ศึกษา หาความรู้ให้กับตนเอง เพื่อจะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพ เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้กับตนเอง และครอบครัว ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮูล (Houle. 1961: 15 – 16) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1960 พบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเพราะต้องการที่จะรู้หรือเพื่อหาความรู้ (Learning Oriented)

เพราะมีใจรักเรียนต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มากที่สุด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ (สว็ธน์ วัฒนวงศ์. 2544: 46 – 48; อ้างอิงจาก Roger. 1979: 13 – 20) ที่กล่าวถึง เหตุผลเกี่ยวกับนักศึกษาที่กลับเข้ามาเรียนใหม่อีกครั้ง ไว้ในหนังสือ *Adult Learning* ว่าเกิดจากแรงจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เพื่อช่วยส่งเสริมโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ การงานที่ดำเนินอยู่แล้ว และจากการสำรวจข้อมูลของสถาบันศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทศอังกฤษ (NIAE : National Institute of Adult Education) ปรากฏว่าประมาณร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้เข้ามาเรียนด้วยความมุ่งมั่นเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานและอาชีพนั่นเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสระริญญา บุรณิกิติ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สวนลุ่มพินี พบว่า ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สวนลุ่มพินี ด้านการนำความรู้ไปใช้เพื่อประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีแรงจูงใจในเรื่องต้องการหาประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ และได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น เป็นอันดับแรกๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความต้องการหาประสบการณ์ใหม่ๆ ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ เพื่อที่จะได้นำมาพัฒนา และปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ในด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฮูล (Houle. 1961: 15 – 16) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจในการเข้าเรียนของผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1960 พบว่า ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (สว็ธน์ วัฒนวงศ์. 2544: 46 – 48; อ้างอิงจาก Roger. 1979: 13 – 20) ที่กล่าวถึง เหตุผลเกี่ยวกับนักศึกษาที่กลับเข้ามาเรียนใหม่อีกครั้ง ไว้ในหนังสือ *Adult Learning* ว่าเกิดจากแรงจูงใจด้านสังคม (Social Motives) เพื่อมีโอกาสพบเพื่อนใหม่เพื่อรู้จักกับครูผู้สอน ตลอดจนบรรยากาศที่แปลกออกไปจากชีวิตประจำวัน และในขณะเดียวกันก็มีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองและสติปัญญา (Intellectual Motives) แทรกอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณี ยุเมธาวี (2547: 59 – 60) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน พบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ หมวดวิชาชีพ และเวลาเรียน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพศชาย และนักศึกษาที่เป็น

กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีเพศต่างกันมีระดับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันเพศชายและเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการประกอบอาชีพ การหารายได้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการดำเนินชีวิตในแบบต่างๆ รวมถึงการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษาก็เช่นกัน ไม่ว่าจะเพศชายและเพศหญิงย่อมมีสิทธิในการเข้าเรียนฝึกอาชีพได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา พันธุ์เอี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการโรงแรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวล พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ สุวินท์ (2548: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ดังนั้นเพศ จึงไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษาในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

2.2 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี, 20 – 25 ปี และ 26 – 40 ปี มีแรงจูงใจ ในด้านอาชีพแตกต่างจาก นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากอายุของผู้เรียนมิได้เป็นตัวแปรและอุปสรรคที่สำคัญ ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพแตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้เข้าเรียนทุกวัยต่างก็มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ หรือนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ หรือหารายได้พิเศษ เพราะฉะนั้นนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน ย่อมต้องเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ เพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นและหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตของ สอนง โลหิตวิเศษ (2544: 32) ที่กล่าวว่า ความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านปรัชญา เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านสังคม เทคโนโลยี ข่าวสารข้อมูล และเศรษฐกิจ ด้านจิตวิทยา เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการเรียนรู้ของมนุษย์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้มนุษย์รู้จักเลือกสรรสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับตนเอง เพื่อให้มีการมองโลกให้กว้างขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพ

ได้อย่างมีทักษะ อาจมาจากการฝึกอบรม การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยและจะต้องทำต่อเนื่องตลอดชีวิต และสำหรับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี, 20 – 25 ปี และ 26 – 40 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ด้านอาชีพแตกต่างจากนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี, 20 – 25 ปี และ 26 – 40 ปี มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ด้านอาชีพแตกต่างจากนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ที่เป็นเช่นนี้ เพราะนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และ 20 – 25 ปี บางคนยังไม่ได้ประกอบอาชีพต้องอาศัยผู้ปกครอง หรือพ่อแม่เลี้ยงดู ส่วนนักศึกษาที่มีอายุ 26 – 40 ปี ซึ่งอาจทำงานได้ไม่นานนัก อีกทั้งยังอยู่ในวัยที่กำลังสร้างครอบครัว ดังนั้นนักศึกษากลุ่มนี้จึงมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น หรือหารายได้เสริม ส่วนนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนใหญ่เกษียณอายุงานแล้ว แต่อาจต้องการเรียนเพื่อหาความรู้ใหม่ๆ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือเรียนเพื่อหาเพื่อนใหม่ หารายได้เสริม ดังนั้นจึงอาจมีแรงจูงใจน้อยกว่านักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี, 20 – 25 ปี และ 26 – 40 ปี ที่เรียนเพื่อที่จะนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ (สวัทธน์ วัฒนวงศ์. 2544: 46 – 48; อ้างอิงจาก Roger. 1979: 13 – 20) ที่กล่าวถึง เหตุผลเกี่ยวกับนักศึกษาที่กลับมาเรียนใหม่อีกครั้ง ไว้ในหนังสือ *Adult Learning* ว่า แรงจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motives) เป็นแรงจูงใจที่มีความ สำคัญอย่างมากในการทำให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้โดยการเข้ารับการศึกษาอีกครั้ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใหญ่วัยต้น ทั้งนี้ก็เพราะว่า จะช่วยส่งเสริมโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ การงานที่ดำเนินอยู่แล้ว จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ ในประเทศอังกฤษ (NIAE : National Institute of Adult Education) ปรากฏว่าประมาณร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้เข้ามาเรียนด้วยความมุ่งมั่นเกี่ยวกับความก้าวหน้าในงานและอาชีพนั่นเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สະริญญา บุรณกิติ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกออาชีพ ศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร สวนลุ่มพินี พบว่า ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกออาชีพศูนย์ฝึกออาชีพกรุงเทพมหานคร สวนลุ่มพินี ด้านการนำความรู้ไปใช้เพื่อประกอบอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกออาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ ในด้านอาชีพ และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ส่วน ด้านส่วนตัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกออาชีพ แตกต่างกันนั้น เพราะแรงจูงใจเป็นผลของประสบการณ์และการเรียนรู้โดยตรง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะนักศึกษาที่มีการศึกษาน้อย โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานในระดับล่าง มีรายได้น้อย จึงต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ทาง

ด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาทักษะทั้งทางด้านอาชีพและด้านความรู้ เพื่อที่จะหางานได้ง่ายขึ้น และประกอบอาชีพได้ดีขึ้น หรือเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเอง นอกจากนี้กลุ่มนักศึกษาดังกล่าว ยังต้องการที่จะเปลี่ยนบทบาททางสังคม อีกทั้งยังต้องการหาประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และพัฒนาตนเอง ให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ กาญจนา พันธุ์เอี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการโรงแรมของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตวังไกลกังวล พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สอดคล้องกับแนวคิดของ เดิมศักดิ์ คทวณิช (2546: 152 – 155) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจที่เกิดขึ้นเนื่องจากแต่ละคนมีความต้องการส่วนตัวที่ไม่เหมือนกัน เพราะว่าแต่ละคนได้ รับการเรียนรู้จากสังคม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวรรณฯ สุภาพจน์ (2546: 15 – 16) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม แม้แต่ในสังคมเดียวกัน แรงจูงใจของแต่ละบุคคล ก็ยังมีความแตกต่างกันแล้วแต่ประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล หรือของสังคม แต่ละสังคม ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจเป็นผลของประสบการณ์และการเรียนรู้โดยตรง

2.4 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพไม่แตกต่างกันนั้น เพราะอาชีพของผู้เรียนไม่ได้เป็นตัวแปรและอุปสรรคที่สำคัญในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพแตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้เรียนไม่ว่าจะประกอบอาชีพต่างกัน หรือยังไม่ได้ประกอบอาชีพ ต่างก็มีจุดมุ่งหมาย หรือมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพ หรือนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ หรือหารายได้พิเศษไม่แตกต่างกัน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สิริธัญญา บุรณกิติ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สนวนลุมพินี พบว่า ผู้เรียนฝึกอาชีพที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้รายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ยังไม่ประกอบอาชีพ ซึ่งยังไม่มีความมั่นคงทางการเงิน ประกอบกับยังไม่ได้ประกอบอาชีพ จึงต้องการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานกับผู้อื่น อีกทั้งต้องการที่จะสร้างมิตรสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนต้องการรู้จักบุคคลที่ประกอบอาชีพที่หลากหลาย ซึ่งอาจนำประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานกับผู้อื่นมาพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านสังคม

แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเจอร์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547: 38 – 43; อ้างอิงจาก Rogers. 1986: 24 – 34) ที่กล่าวว่า นักศึกษาเข้ามาเรียนด้วยความตั้งใจหลายๆ ประการ แยกความต้องการออกเป็น 2 ด้าน คือ นักศึกษาเข้ามาเรียนโดยมิได้มีความต้องการอย่างแท้จริง โดยเฉพาะกิจกรรมด้านอาชีพ นักศึกษาอาจจะไม่ได้มีความต้องการเลยหรือว่าอาจมีความต้องการบ้างเล็กน้อยเท่านั้นเอง อีกประการหนึ่ง คือ เหตุผลและความตั้งใจในการเข้ามาเรียน พบว่า อาจจะไม่ใช่เหตุผลที่แท้จริงเสมอไป ทั้งนี้เพราะว่า เหตุผลดังกล่าวอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เลย แต่อาจจะไปสัมพันธ์สอดคล้องกับความต้องการทางด้านสังคม เช่น ความต้องการได้ออกจากบ้าน

2.5 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพแตกต่างกันนั้น เพราะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันตกต่ำ ผู้ที่ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อย จึงจำเป็นต้องดิ้นรนแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะนำความรู้มาหารายได้พิเศษที่จะนำไปใช้จ่ายในครอบครัว การที่จะยกระดับรายได้ให้เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มทักษะ การประกอบอาชีพของตนเองให้สูงขึ้น ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้มากกว่า อาจจะดำเนินชีวิตในสังคมได้โดยไม่ยากลำบากนัก จึงอาจมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ในด้านอาชีพน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีรายได้ และผู้ที่มีรายได้น้อย ซึ่งมักจะมีแรงจูงใจในการที่จะผลักดันตนเอง ให้มีสภาพชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวม และด้านอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สรรยัญญา บุรณิกิติ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สนวนลุมพินี พบว่า ผู้เรียนฝึกอาชีพที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามหมวดวิชาชีพ พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหมวดวิชาชีพ ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนหมวดวิชาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ไม่แตกต่างกันนั้น เพราะนักศึกษาไม่ว่าจะเลือกเรียนหมวดวิชาชีพใดก็ตาม ย่อมมีความต้องการ หรือมีแรงจูงใจที่จะเลือกเรียนวิชาชีพที่ตนเองชื่นชอบ สนใจ เหมาะสมกับความรู้ และความถนัดของตนเอง เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงาน

กับผู้อื่น เพื่อนำมาพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรริณญา บุรณกิติ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สานลุ่มพินิ พบว่า ผู้เรียนฝึกอาชีพที่เรียนในหลักสูตรต่างกัน มีความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา พันธุ์เอี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการโรงแรมของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล พบว่า นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้เดิมต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.7 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพของนักศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเวลาเรียน พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวันเสาร์ ถึง วันอาทิตย์ มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

การที่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนมีเวลาเรียนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าเรียนฝึกอาชีพ ไม่แตกต่างกันนั้น เพราะศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้เปิดโอกาสให้กับผู้ที่มีความสนใจในด้านอาชีพได้เข้ามาเรียนได้ตามความสะดวกและตามความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสามารถเลือกเรียนในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ หรือวันเสาร์ ถึง วันอาทิตย์ก็ได้แล้วแต่ผู้เรียนจะเลือกเรียน โดยผู้ที่ยังไม่ประกอบวิชาชีพ หรือผู้ที่ค้าขาย จะเลือกเรียนในวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เพราะมีเวลาว่าง อีกทั้งวันเสาร์ ถึง วันอาทิตย์เป็นวันที่ค้าขายดี จึงไม่อยากหยุดขาย นอกจากนี้ในวันเวลาดังกล่าว ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ หรือฝึกทักษะได้มากกว่าที่จะเรียนในวันเสาร์ ถึง วันอาทิตย์ ซึ่งมีระยะเวลาในการเรียนน้อยกว่า ส่วนนักศึกษาที่ประกอบอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ และรับจ้าง ส่วนใหญ่เลือกเรียนในวันเสาร์ ถึง วันอาทิตย์ เนื่องจากเป็นวันหยุดงาน สามารถมาเรียนได้ เพื่อเสริมทักษะในการทำงานให้เกิดความชำนาญ หรือเพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดชัยภูมิ (2553: ออนไลน์) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2553 พบว่า เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อคือ สามารถเรียนได้ในวันหยุดเสาร์และอาทิตย์

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาในการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ด้านส่วนตัว พบว่า นักศึกษาที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อ แต่มีปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายในการเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพนั้นๆ ให้มีความรู้ ทักษะอาชีพ ความชำนาญมากยิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป เพื่อที่จะเปิดร้านประกอบอาชีพเป็นของตนเอง นอกจากนี้ควรเปิดศูนย์ฝึก

ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางมาเรียนของนักศึกษา ตลอดจนทางศูนย์ฝึกควรของประมาณสนับสนุนจากรัฐในการซื้ออุปกรณ์การเรียนให้มีความทันสมัย เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย และเหมาะสมกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน

3.2 ด้านอาชีพ พบว่า นักศึกษามีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐ รับคนจากศูนย์ไปทำงานยังสถานประกอบการต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาที่จบหลักสูตรบางคน ไม่สามารถหางานทำได้ เนื่องจากสถานประกอบการไม่ให้ความเชื่อมั่น ซึ่งทางหน่วยงานรัฐ ควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการต่างๆ เพื่อรับนักศึกษาเข้าทำงาน นอกจากนี้ทางศูนย์ ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับตำแหน่งงานที่ว่างของสถานประกอบการต่างๆ เช่น การติดป้ายประกาศรับสมัครงานตามบอร์ดของศูนย์ เพื่อแจ้งให้นักศึกษาได้รับรู้เป็นประจำ และทางศูนย์ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักศึกษา เพื่อเผยแพร่ผลงานของนักศึกษาให้ประชาชนทั่วไป หรือสถานประกอบการ ได้รับรู้

3.3 ด้านสังคม พบว่า นักศึกษามีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมีการจัดต่อประสานงาน กลุ่มอาชีพ หรือดูงานด้านอื่นๆ ตลอดจนให้นักศึกษาได้ฝึกงาน เพื่อใช้เสริมประสบการณ์หรือประยุกต์ อาชีพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะทางนักศึกษาไม่ค่อยได้มีโอกาสในการดูงานเกี่ยวกับอาชีพที่ตนได้ศึกษา อีกทั้ง ทางศูนย์ยังไม่มีกรให้นักศึกษาไปฝึกงานตามสถานประกอบการ เพื่อสร้างประสบการณ์หรือประยุกต์ อาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางศูนย์ควรเผยแพร่ผลงาน และนำเสนอผลงานต่างๆ ให้นายจ้างหรือผู้สนใจได้รับข่าวสารมากขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับผู้เรียนและผู้ประกอบการ ในการเปิด โอกาสให้นักศึกษาหางานทำได้ง่ายขึ้น และเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังคงมีความต้องการ ความสนใจในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะทางด้านวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา แต่ทว่าผลจากการวิจัยทำให้ทราบข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ที่เข้ามาเรียนฝึกอาชีพ คือ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่ง มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาขึ้นไป และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่ง มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้ามาเรียนฝึกอาชีพในด้านส่วนตัวมากเป็นอันดับแรก เช่น ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านสังคม เช่น ต้องการหาประสบการณ์ ในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านอาชีพ เช่น ต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญ ในวิชาชีพที่เรียน ซึ่งจะเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการของศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร นั้น เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้บุคคลด้อยโอกาส และประชาชนทั่วไปตาม ความต้องการและความสนใจ แต่ผลการวิจัยนี้ พบว่า บุคคลกลุ่มที่เข้ามาเรียนฝึกอาชีพ มีแรงจูงใจ ด้านส่วนตัว เช่น ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากกว่าด้านอาชีพ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผลการวิจัยที่ได้

นั้น ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงน่าจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ได้ให้ความสนใจและนำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นให้สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาฝึกอาชีพ ที่จะลงทะเบียนเรียนครั้งต่อไป ดังนี้

1. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาถึงความสนใจในหลักสูตรที่เรียนและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมก่อนเรียนฝึกอาชีพ และหลังจากจบหลักสูตรที่เรียนแล้ว เพื่อจะได้นำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรระยะสั้นให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจสังคม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามาเรียนฝึกอาชีพ

2. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรประสานงานกับกรมแรงงาน หรือบริษัทเอกชนอื่นๆ ในการจัดหางานเพื่อรองรับนักศึกษาที่จบหลักสูตรแล้ว

3. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรทำการประชาสัมพันธ์หลักสูตรระยะสั้น เช่น ผู้ที่เข้ามาเรียนฝึกอาชีพมีโอกาสได้ไปฝึกงานร่วมกับสถานประกอบการที่มีชื่อเสียง หรือ เมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วมีงานรองรับ ฯลฯ เพื่อชักจูงให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาเรียนฝึกอาชีพเพิ่มมากขึ้น

4. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียง หรือผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้นๆ มาทำการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์โดยตรงให้กับนักศึกษา เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจในวิชาชีพนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

5. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ศูนย์ฝึกอาชีพในสังกัด มีการวิจัยในบริบทต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น อย่างต่อเนื่อง

6. ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพื่อให้ครูผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและก้าวทันกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร หลักสูตร 80 ชั่วโมงเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะศึกษานักศึกษาในหลักสูตรอื่นๆ เพราะการเรียนหลักสูตรที่แตกต่างกัน อาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของศูนย์ฝึกอาชีพต่อไป

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตลาดแรงงานวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ให้ตรงกับตลาดแรงงานที่แท้จริง และสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด

3. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา ฝึกอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ทุกเขตพื้นที่
4. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาฝึกอาชีพ หลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน ทุกเขตพื้นที่
5. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในแผนก วิชาชีพต่างๆ ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่





บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2553). เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนเทรตดิ้ง.
- กองควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ สยป. (2551). แผนพัฒนาแผนบริหารกทม. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.circular.bangkok.go.th/bmacircle/plan.html>
- กาญจนา พันธุ์เอี่ยม. (2546). แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการโรงแรม ของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คัตนางค์ มณีศรี. (2555). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ช่อระกาการพิมพ์.
- จินตนา สุขจรรย์. (2554). การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จุฑารัตน์ แดงโสภา. (2549). แรงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาวิชา พณิชยการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. (2544). การศึกษาผู้ใหญ่ : ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- เต็มศักดิ์ คทวณิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ถิระพัฒน์ โยธาจักร. (2549). แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกายของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรม ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมนวนคร. ปริญญานิพนธ์. วท.ม. (วิทยาศาสตร์การกีฬา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บ้านจอมยุทธ. (2555, 25 กันยายน). การกระทำทางสังคมและกระบวนการทางสังคม: สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2555, จาก http://www.baanjomuyut.com/library/social_sciences/17.html.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิศมัย ศรีอำไพ; และคณะ. (2549). การเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2550). *การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (เล่ม 1)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มีเดียไทยแลนด์. (2555). *การศึกษาตลอดชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post_5750.html.
- . (2555). *การศึกษานอกระบบ*. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post_2584.html.
- เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ; และคณะ. (2546). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ร็อบบิ้นส์, สตีเฟนส์ พี. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า. แปลโดย วิรัช สงวนวงษ์วาน.
- ราตรี กลิ่นประทุม. (2545). *แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิกิพีเดีย. (2556). *สารานุกรมเสรี*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.th.wikipedia.org/wiki/แรงจูงใจ>.
- วิชุดา นาคเถื่อน. (2549). *ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาพร มาพบสุข. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศรีประภา ชัยสินธพ. (2556). *สภาพจิตใจของวัยผู้ใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.ramamental.com/medicalstudent/generalpsyc/adultpsyc>.
- ศิริชัย กาญจนवासี; และคณะ. (2547). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ สุรินทร์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริสุข นาคะเสนีย์. (2549). *รายงานการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ. ถ่ายเอกสาร.
- สนอง โลหิตวิเศษ. (2544). *ปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สนุกออนไลน์. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.guru.sanook.com/search/ผู้ใหญ่>.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2543). การสอนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สมชัย เจนจตุรงค์. (2542). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักเรียนในวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สระริญา บวรณกิติ. (2546). ความคาดหวังในการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนฝึกอาชีพศูนย์ฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร สวนลุ่มพินี. รายงานการวิจัย กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดชัยภูมิ. (2553). เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2553. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.chaiyaphum.ru.ac.th/mis/ResearchMIS/document/Research53.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/SummaryPlan11_thai.pdf
- สำนักงานเลขาธิการการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนานโยบายการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2552). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) กรุงเทพมหานครแห่งความน่าอยู่อย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่นส์.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2546). จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุชา จันท์เอม. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สุวรรณ สุภาพจน์. (2546). แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณี ยูวเมธาวิ. (2547). แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการบัญชี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: ธีระป้อมวรรณกรรม.
- (2547). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุวิมล วรรณโสภณ. (2549). *บทบาทในการส่งเสริมอาชีพประชาชนของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีศูนย์ฝึกอาชีพวัดธรรมมงคลสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร*. ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอาชีพวัดธรรมมงคล. ถ่ายเอกสาร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2549). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อดิศร ก้อนคำ. (2548). *งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ*. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.kroobannok.com/38322>.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). *การศึกษานอกระบบโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2556, จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/05/17/non-formaleducation/>.
- อุดม เขยทีวงศ์. (2551). *การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- Eddy, Vanik Silas. (1969). *The Influence of Selected Factors on the Vocational Choices of Vocation Agricultural Student in Louisiana. Dissertation Abstract International*.
- Houle, Cyril O. (1961). *The Inquiry Mild. Madison, Wisc., : University of Wisconsin Press*.
- National Institute for Adult Education. (1970). *Adequacy of Provision. Adult Education. Vol.42 No.6.*
- Sdorow, Lester M.; & Rickabaugh. (2002). *Cheryl a Psychology*. 5th ed. New York: McGraw – Hill.
- Westen, Drew. (2002). *Psychology : Brain, Behavior & Culture*. 3rd ed. New Jersey: John Wiley & Sons.





ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

อาจารย์ ดร.จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์

หัวหน้าภาค

ภาควิชาพื้นฐานทางศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร. วารุณี อัครโกติน

อาจารย์พิเศษ/นักวิจัยอิสระ

การศึกษาระดับปริญญาเอก

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นางสาวสุวิมล วรรณโสภณ

หัวหน้าศูนย์ฝึกอาชีพ

ทำหน้าที่บริหารศูนย์ ฝึกอาชีพ

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

วัดธรรมมงคล



ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพรุงเทพมหานคร คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกออาชีพรุงเทพมหานคร ซึ่งนักศึกษาสามารถแสดงความรู้หรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักศึกษาไม่มีข้อใดถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนฝึกออาชีพแต่อย่างใด คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของนักศึกษาในศูนย์ฝึกออาชีพรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของนักศึกษาในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในศูนย์ฝึกออาชีพรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยขอความกรุณาให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามนี้ ให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุดและ โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

(นางสาวจินตนา ไทธานี)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ..... ปี

3. ระดับการศึกษา

ระดับประถมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า

ระดับปริญญาตรี

สูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. อาชีพ

รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

รับจ้าง

ค้าขาย

ยังไม่ประกอบอาชีพ

5. รายได้

ไม่มีรายได้

น้อยกว่า 10,000 บาท

10,001 – 20,000 บาท

มากกว่า 20,001 บาท

6. หมวดวิชาชีพ

6.1 หมวดวิชาชีพอุตสาหกรรม

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> ช่างไฟฟ้า | <input type="checkbox"/> ช่างซ่อมเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ |
| <input type="checkbox"/> ช่างเจียรระไนพลอย | <input type="checkbox"/> ช่างซ่อมวิทยุ – โทรทัศน์ |
| <input type="checkbox"/> ช่างซ่อมโทรศัพท์มือถือ | <input type="checkbox"/> ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ |
| <input type="checkbox"/> การติดตั้งจานดาวเทียม | <input type="checkbox"/> ช่างอิเล็กทรอนิกส์ |
| <input type="checkbox"/> อื่นๆ | |

6.2 หมวดวิชาชีพคหกรรม

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี | <input type="checkbox"/> ช่างออกแบบเสื้อผ้า |
| <input type="checkbox"/> ช่างเสริมสวย | <input type="checkbox"/> ช่างตัดผมชาย |
| <input type="checkbox"/> ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม | <input type="checkbox"/> ศิลปะประดิษฐ์ |
| <input type="checkbox"/> นวดแผนไทย | <input type="checkbox"/> นวดฝ่าเท้า |
| <input type="checkbox"/> นวดสปา | <input type="checkbox"/> นวดน้ำมัน (อโรมาเธอราพี) |
| <input type="checkbox"/> อาหารและโภชนาการ | <input type="checkbox"/> ช่างออกแบบเครื่องประดับสตรี |
| <input type="checkbox"/> เทคนิคการแต่งหน้า | <input type="checkbox"/> การสร้างแพทเทิร์น |
| <input type="checkbox"/> อื่นๆ | |

6.3 หมวดวิชาชีพพาณิชยกรรม

- | | |
|--------------------------------------|--------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> พิมพ์ดีด | <input type="checkbox"/> คอมพิวเตอร์ |
| <input type="checkbox"/> อื่นๆ | |

6.4 หมวดวิชาชีพศิลปกรรม

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> เทียนแฟนซี | <input type="checkbox"/> กรอบรูปวิทยาศาสตร์ |
| <input type="checkbox"/> เฟ้นท์ผ้า | <input type="checkbox"/> ร้อยลูกปัด |
| <input type="checkbox"/> ดอกไม้ดิน | <input type="checkbox"/> เฟ้นท์เล็บ |
| <input type="checkbox"/> วาดรูป | <input type="checkbox"/> ดอกไม้ผ้าใยบัว |
| <input type="checkbox"/> สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ | <input type="checkbox"/> จัดดอกไม้สด, แกะสลักผลไม้ |
| <input type="checkbox"/> อื่นๆ | |

7. เวลาเรียน

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> วันจันทร์ – วันศุกร์ | <input type="checkbox"/> วันเสาร์ – วันอาทิตย์ |
|---|--|

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ แรงจูงใจด้านส่วนตัว แรงจูงใจด้านอาชีพ และแรงจูงใจด้านสังคม

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับแรงจูงใจของท่านมากที่สุด โดยแบ่งระดับ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ระดับแรงจูงใจมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง ระดับแรงจูงใจมาก
 คะแนน 3 หมายถึง ระดับแรงจูงใจปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ระดับแรงจูงใจน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด

ข้อ	แรงจูงใจในการเข้าเรียน	ระดับแรงจูงใจ				
		5	4	3	2	1
	แรงจูงใจด้านส่วนตัว					
1	มีความชื่นชอบในแผนวิชาชีพที่เลือก					
2	แผนวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง					
3	แผนวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความรู้ของตนเอง					
4	ต้องการความภาคภูมิใจที่ได้สร้างชิ้นงานด้วยตนเอง					
5	ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง					
6	ต้องการมีความรู้ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน					
7	ต้องการเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้					
8	ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
9	ต้องการนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
10	ที่ตั้งของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สะดวกในการเดินทาง					
	แรงจูงใจด้านอาชีพ					
11	ต้องการนำความรู้ที่ได้รับ ไปพัฒนาอาชีพปัจจุบัน					
12	ต้องการนำความรู้ที่ได้รับ ไปหารายได้พิเศษ					
13	ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำไปประกอบอาชีพใหม่ๆ					
14	ต้องการความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน					
15	ต้องการเพิ่มโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพได้มากขึ้น					
16	ต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญในวิชาชีพที่เรียน					
17	ต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว					
18	ต้องการนำวุฒิปัตรีเพื่อไปสมัครงาน					
19	แผนวิชาชีพที่เปิดสอน เป็นที่นิยมของตลาดแรงงาน					
20	แผนวิชาชีพที่เรียน เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัว					

ข้อ	แรงจูงใจในการเข้าเรียน	ระดับแรงจูงใจ				
		5	4	3	2	1
	แรงจูงใจด้านสังคม					
21	ต้องการหาประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ					
22	ได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น					
23	เพิ่มประสบการณ์ด้านการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น					
24	ต้องการที่จะสร้างมิตรสัมพันธ์กับบุคคลอื่น					
25	ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม					
26	ต้องการรู้จักบุคคลที่หลากหลายต่างอาชีพ					
27	ต้องการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่					
28	ต้องการนำความรู้ทางวิชาชีพไปช่วยเหลือสังคม					
29	ต้องการเปลี่ยนบทบาททางด้านสังคม					
30	ความจำเป็นจากการเปลี่ยนบทบาท / ภาวะ / หน้าที่ ทางสังคม					

ตอนที่ 3

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

1. แรงจูงใจด้านส่วนตัว

.....

.....

.....

2. แรงจูงใจด้านอาชีพ

.....

.....

.....

3. แรงจูงใจด้านสังคม

.....

.....

.....

😊 ขอขอบคุณ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 😊



ภาคผนวก ค
แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรม เพื่อหาค่า IOC

แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรม เพื่อหาค่า IOC

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถาม แรงจูงใจในการเข้า
ศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร

1. ตัวเลขในช่องประเมินมีความหมายดังนี้

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสิ่งที่ประเมิน "ใช้ได้"

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสิ่งที่ประเมิน "ไม่แน่ใจว่าใช้ได้"

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสิ่งที่ประเมิน "ใช้ไม่ได้"

2. องค์ประกอบการประเมิน

ความถูกต้อง หมายถึง รายการที่นำมาประเมินมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ

ความเหมาะสม หมายถึง รายการที่นำมาประเมินมีความเหมาะสมกับสภาพ

ความสอดคล้อง หมายถึง รายการที่นำมาประเมินมีความสอดคล้อง

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างเครื่องมือกับจุดประสงค์

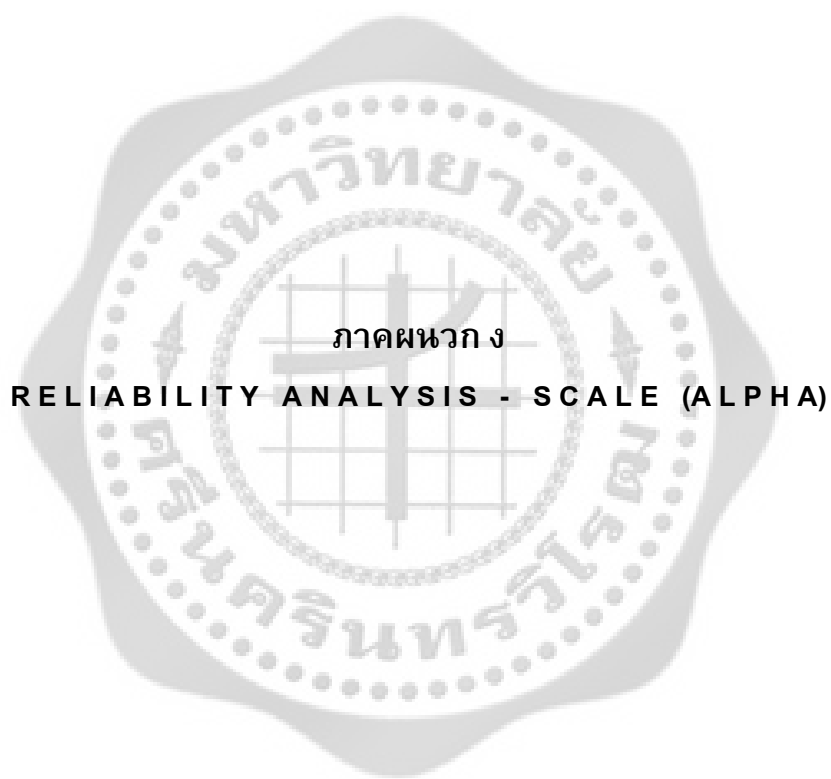
R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

รายการความคิดเห็น	ผลพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุป
	(1)	(2)	(3)			
แรงจูงใจด้านส่วนตัว						
1. มีความชื่นชอบในแผนวิชาชีพที่เลือก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. แผนวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความสามารถ ของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. แผนวิชาชีพที่เลือกมีความเหมาะสมกับความรู้ของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ต้องการที่จะทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. ต้องการมีความรู้ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
7. ต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
8. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9. ต้องการนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10. ที่ตั้งของศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร สะดวกใน การเดินทาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
แรงจูงใจด้านอาชีพ						
11. ต้องการนำความรู้ที่ได้รับ ไปพัฒนาอาชีพปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12. ต้องการนำความรู้ที่ได้รับ ไปหารายได้พิเศษ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13. ต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อนำไป ประกอบอาชีพใหม่ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14. ต้องการความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15. ต้องการเพิ่มโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพได้มากขึ้น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16. ต้องการเพิ่มทักษะและความชำนาญในวิชาชีพที่เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17. ต้องการเปลี่ยนอาชีพใหม่เมื่อศึกษาสำเร็จแล้ว	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
18. ต้องการนำวุฒิปริญญาที่ได้รับไปสมัครงาน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
19. แผนวิชาชีพที่เปิดสอน เป็นที่นิยมของตลาดแรงงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20. แผนวิชาชีพที่เรียน เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัว	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการความคิดเห็น	ผลพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุป
	(1)	(2)	(3)			
แรงจูงใจด้านสังคม						
21. ได้มีโอกาสรู้จักเพื่อนใหม่ หรือสภาพแวดล้อมใหม่ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22. ได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23. เพื่อเพิ่มประสบการณ์ชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24. ต้องการที่จะสร้างมิตรสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
25. ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26. ต้องการรู้จักบุคคลต่างอาชีพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27. ต้องการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
28. ต้องการนำความรู้ทางวิชาชีพไปช่วยเหลือสังคม	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
29. ต้องการเปลี่ยนบทบาททางด้านสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30. เป็นศูนย์ฝึกอาชีพที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของสังคม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้



RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

ด้านส่วนตัว

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	36.9667	23.1368	.5189	.8761
A2	37.4000	21.9724	.6131	.888
A3	37.2667	22.6851	.6020	.8703
A4	37.0333	21.7575	.8240	.8558
A5	37.0000	21.7931	.8064	.8568
A6	37.2333	21.7713	.7924	.8574
A7	37.4667	22.1195	.6415	.8673
A8	36.9667	22.1713	.5796	.8723
A9	37.5667	23.4954	.4337	.8826
A10	37.4000	22.9379	.4159	.8871
Reliability Coefficients		N of Cases = 30.0	N of Items = 10	Alpha = .881

ด้านอาชีพ

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A11	35.7000	32.6310	.6495	.8732
A12	35.6000	33.4897	.5876	.8774
A13	35.6000	37.2828	.2087	.8984
A14	35.9667	30.9989	.8064	.8617
A15	35.6667	33.8851	.6111	.8765
A16	35.6667	32.0920	.6957	.8699
A17	35.9667	32.7920	.6050	.8761
A18	36.1000	29.7483	.7058	.8691
A19	35.8000	30.3724	.7641	.8638
A20	36.1333	31.6368	.5738	.8799
Reliability Coefficients		N of Cases = 30.0	N of Items = 10	Alpha = .886

ด้านสังคม

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A21	35.5000	22.8793	.6506	.8413
A22	35.6333	23.4126	.5895	.8460
A23	35.6333	22.6540	.6015	.8435
A24	35.7667	21.9092	.7290	.8337
A25	36.1667	22.0057	.5495	.8477
A26	35.9000	22.3000	.5517	.8472
A27	36.3667	22.5161	.4255	.8609
A28	35.8000	22.1655	.6021	.8429
A29	36.2000	22.0276	.5734	.8453
A30	36.4333	21.6333	.5337	.8503
Reliability Coefficients		N of Cases = 30.0	N of Items = 10	Alpha = .859

ภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	116.7000	141.8034	.0704	.8948
A2	117.1333	136.5333	.3362	.8903
A3	117.0000	137.3793	.3388	.8901
A4	116.7667	138.4609	.2986	.8907
A5	116.7333	138.2023	.3112	.8905
A6	116.9667	138.3782	.2931	.8908
A7	117.2000	135.7517	.4079	.8889
A8	116.7000	136.4931	.3359	.8903
A9	117.3000	133.2517	.5526	.8861
A10	117.1333	139.1540	.1712	.8941
A11	117.0000	133.8621	.4586	.8879
A12	116.9000	134.1621	.4681	.8877
A13	116.9000	136.2310	.4078	.8889
A14	117.2667	131.9264	.5403	.8861
A15	116.9667	135.8264	.4219	.8886
A16	116.9667	131.8954	.5519	.8859
A17	117.2667	133.5126	.4585	.8879
A18	117.4000	128.3862	.5484	.8859
A19	117.1000	129.0586	.6055	.8844
A20	117.4333	133.5644	.3608	.8907
A21	116.6667	136.5057	.4541	.8883
A22	116.8000	135.8207	.5302	.8873
A23	116.8000	134.0966	.5504	.8864
A24	116.9333	132.6161	.6483	.8847
A25	117.3333	133.6782	.4598	.8878
A26	117.0667	131.0299	.6404	.8842
A27	117.5333	132.1885	.4872	.8873

ภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A28	116.9667	132.5851	.5793	.8856
A29	117.3667	134.8609	.4159	.8887
A30	117.6000	131.7655	.5062	.8868
Reliability Coefficients	N of Cases = 30.0		N of Items = 30	Alpha = .892





ประวัตย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	จินตนา ไทธานี
วันเดือนปีเกิด	16 สิงหาคม 2526
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	152/137 Plus City Park (สวนหลวง) ถนน เฉลิมพระเกียรติ ร.9 แขวงหนองบอน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	การขายและการตลาด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ทวีวินส์ จำกัด E-Mail : jt.appleza@gmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม นครราชสีมา
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ จาก วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา นครราชสีมา
พ.ศ. 2551	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2557	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร